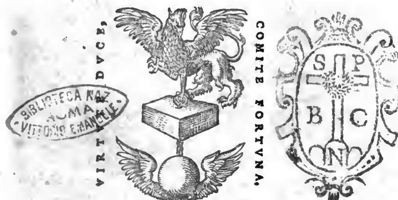
AESOPI

PHRYGIS, ET ALIORVM FABVLAE.

Quorum nomina sequenti pagella uidere licet.

APVD SEB. GRYPHIVM
LVGDVNI,
1554.

FABVLARVM QVAE HOC
IN LIBRO CONTINENTVR
interpretes, atq; autores.

AESOPI FA
BVLATORIS
VITA,

E Græca Maximi Planudis Latina facta.

ERVM *humanarum naturam perfecuti sunt & alij, & posteris tradiderunt: Aesopus uerò uidetur non absq; diuino afflatu cum moralem disciplinã attigisset, magno interuallo multos eorum superasse. etenim neq; definiendo, neque ratiocinando, neq; ex historia, quam ante ipsius ætatem tulit tempus, admonendo, sed fabulis penitus erudiendo sic audientium uenatur animos, ut pudeat ratione præditos facere, aut sentire, quæ neque aues, ueque uulpes: & rursus non uacare illis, quibus pleraq; bruta tempore prudenter uacasse finguntur: ex quibus aliqua pericula imminentia effugerunt, aliqua maximam utilitatem in opportunitatibus cõsecuta sunt. Hic igitur, qui uitam suam philosophicæ Reipubli. imaginem proposuerat, & operibus magis quàm uerbis philosophatus, genus quidẽ traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortuna fuit seruus. Quare & magnopere mihi uidetur Platonis illud in Gorgia pulchrè simul & uerè dictum: Plerunque enim hæc, inquit, contraria inter se sunt, natura simul, ac lex. Nam Aesopi animum natura liberum reddidit: sed hominũ lex corpus in seruitutem tradidit. Potuit tamen ne sic quidem animi libertatem corrumpere. Sed quamuis ad res uarias, & in*

diuersa loca transferret corpus, à propria tamen sede illũ traducere non potuit. Fuit autem non solum seruus, sed & *deformißimus omnium suæ ætatis hominum. nã acuto capite fuit, preßis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger (unde & nomen adeptus est : idem enim* Aesopus, *quod* Aethiops) *uëtrosus, ualgus, & incuruus, fortasse &* Homericum Thersiten *turpitudine formæ superans.* Hoc *uerò omnium in eo peßimum erat, tardiloquentia, & uox obscura simul, & inarticulata.* Quæ *omnia etiam uidentur seruitutem* Aesopo *parasse.* Etenim *mirum fuisset, si sic indecenti corpore potuisset seruientium retia effugere.* Sed *corpore sanè tali, animo uerò solertißimo natura extitit, & ad omne commẽtum felicißimus.* Possessor *igitur ipsius tanquam ad nullum domesticum opus commodum, ad fodiendum agrum emisit.* Ille *uerò digressus alacriter operi incumbebat,* Profecto *uerò aliquãdo & hero ad agros, ut inspectionem operarũ faceret, agricola quidã ficos egregias decerptas dono tulit.* Ille *uerò fructus delectatus pulchritudine,* Agathopodi *ministro (hoc enim erat nomen puero) seruare iußit, ut sibi post balneum apponeret.* Cum *uerò ita euenisset, atq;* Aesopus *ob quandam neceßitatem ingressus esset in domum, occasione capta* Agathopus *consilium huiusmodi conseruo cuidam offert,* Impleamur, *si placet, ficubus heus tu : & si herus noster has requisierit, nos cõtra* Aesopum *testificabimur ambo, quòd in domum ingressus sit, ficusq; clàm comederit : & super uero fundamẽto, uidelicet quòd domum ingressus sit, multa mendacia struemus. neque enim quicquam poterit unus contra duos, præsertim cum sine probationibus ne mutire quidem audeat.* Viso *uerò hoc, ad opus accesserunt, & ficus deuorantes, dicebant in singulis cum risu,* Væ *tibi infelix*

lix Aesope. Cùm igitur herus rediisset à lauacro, & ficus petiisset, audiuisset autem quòd Aesopus eas comedisset, Aesopum cum ira iubet uocari, & uocato ait, Dic mihi, ô execrande, ita me contempsisti, ut in penarium ingredereris, & paratas mihi ficus comederes? Ille audiebat quidẽ, & intelligebat, loqui autẽ nullo modo poterat ob linguae tarditatem. Cùm iam uerberandus esset, & delatores uehementiores instarent, procumbẽs ad heri pedes, ut sustineret se parum, orabat. Cùm autẽ cucurrisset, & tepidam aquam attulisset, eam bibit: & digitis in os demissis, humorem solum reiecit: nondum enim cibum attigerat. Orabat igitur ut idem & accusantes facerent, quo manifestum fieret, quisnam ficus dissipasset. Herus autem ingenium hominis admiratus, sic facere & alios iussit. Illi autem deliberauerant bibere quidem aquam, non tamen demittere in guttur digitos, sed per obliqua maxillarum eos circũferre. Vix dum autem biberant, cùm tepida illa aqua, nausea potis inducta, effecit ut sponte fructus redderetur. Tunc igitur ante oculos posito maleficio ministrorũ, & calumnia, herus iussit eos nudos flagris caedi. Illi uerò cognouerunt manifestè dictum illud: Qui in alterũ dolos struit, sibi inscius malum fabricat. Sequenti uerò die hero in urbem reuecto, Aesopo uerò fodiente, quemadmodum iussus fuerat, sacerdotes Dianae, siue alij quipiã homines cùm à uia aberrassent, Aesopum nacti, per Iouem hospitalem obsecrabant hominem, ut quae in urbem duceret, uiam ostenderet. Ille cùm sub umbrã arboris uiros adduxisset prius, & frugalem apposuisset coenã, inde & dux factus ipsis, in quam quaerebant uiam induxit. Illi autem tum ob hospitalitatem, tum quòd dux eorum fuisset, mirum in modum uiro deuincti, manus in coelum eleuarunt, & precibus benefactorem

remunerati sunt. Aesopus uerò reuersus, inq; somnium lapsus ob aßiduum laborem & aestum, uisus est uidere Fortunam *astãtem sibi, & solutionem linguae sermonisq; cursum, & eam, quae fabularum est, doctrinam largiri. Statim igitur excitatus ait,* Papae *ut suauiter dormiui: sed & pulchrum somniũ uidere uisus sum ecce, expeditè loquor, bos, asinus, rastrũ.* Per *deos intelligo unde mihi bonũ accesserit hoc: quoniã enim pius fui in hospites, propitium numen consecutus sum.* Ergo *benefacere, bona plenum est spe. Sic igitur* Aesopus *laetatus facto rursum coepit fodere. praefecto agri (* Zenas *erat ipsi nomen) ad operarios profecto, & horum unum, quoniam leuiter errauerat in opere, uirga uerberãte,* Aesopus *statim exclamauit,* Homo *cuius gratia eum, qui nullam iniuriã fecit, sic uerberas? & omnibus temerè plagas ingeris quotidie? omnino renũtiabo haec hero.* Zenas *autẽ haec ab* Aesopo *audiens, obstupuit non mediocriter, secumq; ait,* Quòd Aesopus *loqui coeperit, nulla mihi utilitas erit: praeuertam igitur ipse, & accusabo eum coram domino, antè quàm hoc ipsum faciat, & me herus procuratione priuet.* His *dictis, in urbem uectus est ad dominum.* Caeterùm *turbatus cùm accessisset: Salue, inquit, here.* Ille *uerò:* Quid *perturbatus ades? inquit.* Et Zenas, Res *quaedã monstrosa in agro contigit.* At *herus,* Nunquid *arbor praeter tẽpus fructum tulit? aut iumentũ aliquod praeter naturam genuit?* Et *ille,* Non *ita, sed* Aesopus *qui antea erat mutus, nunc loqui coepit.* Ad *haec herus,* Sic *tibi nihil boni fiat hoc existimanti monstrum esse.* Ille *autem: Sanè, inquit: nam quae in me contumeliose dixit, sponte praetereo here: in te autem &* Deos *intolerabiliter conuitiatur.* His *ira percitus herus,* Zenae *ait,* Ecce *tibi traditus est* Aesopus, *uende, dona, quod uis de eo, fac.* Cum Zenas *autem in*

potestate sua accepisset Aesopum, quodq; in eum haberet imperium, ei renũtiasset: ille, Quodcũq; uisum tibi fuerit, inquit, effice. Accidit autẽ, cùm uir quidam iumenta uellet emere, & propterea per agrũ illum iter faceret, Zenam rogauit. Ille, Iumentum, inquit, mihi uendere non licet, sed mancipium masculum: quod si uis emere, adest. Cùm uerò mercator iußisset ostendi sibi seruulũ, & Zenas Aesopum accersisset, mercator uidens ipsum, & cachinnatus: Vnde tibi, inquit, ad Zenam, hæc olla? utrum truncus est arboris, an homo? hic nisi uocem haberet, fermè uideretur uter inflatus. Quare mihi iter interrupisti huiusce piaculi gratia? His dictis, iter suũ prosequebatur. Aesopus uerò insecutus ipsum: Mane, inquit. Ille autem conuersus: Abi, inquit, à me sordidißime canis. Aesopus autem, Dic mihi, cuius rei causa huc uenisti? Et mercator, Scelește, ut aliquid boni emerem: te quòd inutilis & marcidus sis, non egeo. Aesopus contrà, Eme me, & si qua est fides, multũ te iuuare potis sum. Ille, Qua in re à te iuuari possem, cùm sis odium penitus? Et Aesopus, Non'ne adsunt tibi pueruli domi turbulenti, & flentes? his præfice me pædagogũ: omnino eis pro larua ero. Ridens igitur de hoc mercator, inquit Zenæ, Quanti malũ hoc uendis uas? Ille uerò, Tribus, inquit, obolis. Mercator autem statim tres obolos soluit, dicens, Nihil expendi, & nihil emi. Quum igitur iter fecissent, ac peruenissent in suã domum, pueruli duo, qui adhuc sub matre erant, Aesopo uiso perturbati exclamauerũt. Aesopus autem statim mercatori inquit, Habes meæ pollicitationis probationem. Ille uerò ridens ingressus, inquit, Saluta conseruos tuos. Introgressum autẽ, ac salutantem uidentes illi, Quodnã malũ nostro hero, inquiunt, cõtigit, ut seruulũ adeò deformẽ emerit? Sed ut uidetur, pro fascino domus hũc

emit. Non *multo uerò pòst & mercator ingressus, apparari res ad iter seruis iussit, quòd postridie in Asiam profecturus esset. Illi igitur statim uasa distribuebant.* At *Aesopus rogabat leuissimum onus sibi concedi tanquam nuper empto, & nondũ ad hæc ministeria exercitato.* His *autem & si nihil tollere uelit, ueniã præbentibus, ille non oportere dixit omnibus laborantibus, se solũ inutilem esse.* His *quod attollere uellet permittentibus, huc & illuc cùm circunspexisset, & uasa cõgregasset diuersa, saccos, & stramenta, & canistros, unum canistrum panis plenum, quem duo baiulare debebant, sibi imponi iubet.* Illi *autem ridentes, & nihil esse stultius uili hoc scelesto inquientes, qui cùm paulò ante leuissimum postularat tollere onus, nũc omnium grauissimũ elegisset: oportere tamen desideriũ eius explere: sublatum canistrum imposuerunt* Aesopo. Ille *uerò humeris onere grauatis huc & illuc dimouebatur.* Hunc *uidens mercator, admiratus est, & inquit,* Aesopus *cùm ad laborandum promptus sit, iam suum pretium persoluit, iumenti enim onus sustulit.* Cùm *uerò hora prandij diuertissent,* Aesopus *iussus panes dispensare, semiuacuum canistrum multis comedentibus fecit.* Vnde *etiã post prandiũ leuiore onere facto alacrius incedebat.* Verũ *uespere quoq; illic, quò diuerterant, pane distributo, postera die uacuo omnino in humeros sublato canistro, primus omnium ibat, & conseruis, qui hunc animaduerterent præcurrentẽ, dubium faceret, utrum putridus esset* Aesopus, *an quis alius: & illi cum cognouissent eum esse, admirarẽtur, quòd denigratus homũcio solertius omnibus fecisset, quoniã qui facilè absumerentur panes, sustulisset, cùm illi stramenta, & reliquã supellectillem baiularent, quæ ea non sit natura, ut sic absumatur.* Mercator *itaq; cùm esset* Ephesi, *alia quidẽ*

manc

mancipia cum lucro uendidit: remanſerunt autem ei tria, Grammaticus, Cantor, & Aeſopus. Cùm uerò quidam ex familiaribus ei ſuaſiſſet, in Samum ut nauigaret, tanquã ibi cum maiore lucro diuenditurus ſeruulos, perſuadet. Cùm autem mercator perueniſſet in Samum, Grammaticũ quidem & Cantorẽ, utrũq; noua ueſte indutũ ſtatuit in foro: ſed Aeſopum quoniã nulla ex parte poterat ornare (totus enim erat mendoſus) ueſte ex ſacco ei circũpoſita, medium inter utrunq; conſtituit, ut & uidentes ſtuperent, dicẽtes, Vnde hæc abominatio, quæ & alios obſcurat? Aeſopus autem quamuis à multis morderetur, ſtabat tamen audacter in ipſos intuens. Xanthus uerò philoſophus habitans tunc Sami profectus in forum, & uidens duos quidem pueros cum ornatu aſtãtes, medium uerò horum Aeſopum, admiratus eſt mercatoris commentum: nanq; turpem in medio collocauerat, ut appoſitione deformis, pulchriores ſeipſis adoleſcentuli apparerent. Propius autem aſtans, percontatus eſt Cantorẽ cuias eſſet. Et is, Cappadox. Tum Xanthus, Quid igitur ſcis facere? Hic, Omnia. Atq; ad hæc Aeſopus riſit. Diſcipuli uerò, qui cum Xantho unà erant, ut uiderunt ipſum riſiſſe, & oſtendiſſe dentes, ſtatim aliquod monſtrum uidere arbitrati ſunt. Vno autem dicente, Certè hernia eſt, dentes habens: Alio uerò, Quid nam uidens riſit? Alio, non riſiſſe, ſed riguiſſe: omnibus autẽ uolentibus cognoſcere cur riſiſſet, unus ipſorum accedẽs, Aeſopo inquit, Cuius rei gratia riſiſti? Et is, Abſcede marina ouis. Illo uerò confuſo funditus eo ſermone, repenteq; ſecedẽte, Xanthus inquit mercatori, Quãto pretio Cantor? Illo autem mille obolis reſpondente, ad alterum iuit, immenſo audito pretio. Atqui & hunc rogante philoſopho, cuias nam foret, & audito Lydum eſſe, rurſusq; rogante, Quid ergo

a 5 ſcis

scis facere? & illo dicēte, Omnia, iterum risit Aesopus. Ex scholasticis autem quodā dubitante, quidnam hic ad omnes ridet? Alius ei dixit, Si uis & tu marinus hircus uocari, roga. Xanthus autem rursus rogauit mercatorem, Quanto pretio Grāmaticus? Et ille, Tribus millibus obolorum, respondit. Aegre tulit Philosophus immensum pretium, & auersus discedebat. Scholasticis autē petentibus, an non placuerint ei seruuli: Nae, inquit, sed decretum est, non emere mancipium pretiosum. Vnus autem ipsorum dixit, Si haec ita se habent, igitur turpem hūc quin emas, nulla lex uetat: idem enim & hic ministerium afferet, & nos pretiū huius impendemus. ad haec Xanthus, ait, Ridiculum esset, uos soluisse pretium, me autem seruū emisse: alioqui & uxorcula mea mundiciae studiosa, non ferret à deformi seruulo seruiri sibi. At scholastici rursus dixerunt, in promptu est sentētia, ne pareatur foeminae. tunc Philosophus, Faciamus prius periculum, an sciat aliquid, ne & pretium incassum pereat. Adiens igitur Aesopum: Gaude, inquit. Et ille, Num'nam tristabar? Et Xanthus, Saluto te. Ille autem, Et ego te. Xanthus unà cum alijs inexpectato, & prompto respōso stupefactus rogauit, Cuias es? Ille, Niger. Et Xanthus, Non hoc inquam, sed unde natus sis. Et is, Ex uentre matris meae. Non hoc dico, sed in quo loco natus sis. Et ille, Non renuntiauit mihi mater mea, utrum in sublimi loco, an in humili. Et philosophus, Quid uerò facere nosti? Ille, Nihil. Et Xanthus, Quomodo? Quoniam hi omnia nosse professi sunt, mihi autem reliquerunt nihil. Atq; his scholastici uehementer delectati, Per diuinam prouidentiam, dixerunt, ualde bene respondit: nullus enim est homo, qui omnia norit: & propterea scilicet risit. Rursus igitur Xanthus inquit, Vis emam te? Et Aesopus, Me hac in re

consult

consultore eges? Vtrum tibi uidetur melius, aut emere, aut non, fac: nullus enim quidquam ui facit. hoc in tua positum est uoluntate: & si uolueris, crumenæ ianuam aperiēs, argentum numera: sin uerò minimè, ne cauillare. Rursus igitur scholastici inter se dixerunt, Per deos superauit præceptorem. Xanthus uerò cum dixisset, Si emero te, fugere uoles? Ridens Aesopus ait, Hoc si uoluero facere, nullo modo utar te consultore, ut & tu paulò antè, me. Et Xanthus, Bene dicis, sed deformis es. Et ille, Mentem inspicere oportet ô philosophe, & non faciem. Tunc mercatorem adiens Xanthus, inquit, Quanti hunc uendis? Et ille, Vt uituperes meas merces, ades, quoniam te dignis omißis pueris, deformem hunc eligis: alterum horum eme, hunc autem auctarium accipe. Et Xanthus, Nō certè, sed hunc. Et mercator, Sexaginta obolis eme. At scholastici confestim collatos exposuerunt: Xanthus autem possedit. Itaque publicani uenditione cognita, aderant indignantes, quis uendiderit, quis emerit: at cum puderet utrunque se pronuntiare propter uilitatem pretij, Aesopus stans in medio exclamauit, Qui uenditus est, ego sum: qui emit, hic: qui uendidit, ille. si uerò ipsi tacuerint, ego igitur liber sum. publicani uerò diffusi gaudio, donato Xantho uectigali, abierunt. Aesopus igitur sequebatur in domum euntem Xanthum. Cum meridianus autem æstus esset, Xanthus inter deambulandum pallium trahendo mingebat. Quod uidens Aesopus, uestibus illius apprehensis retro, ad seipsum traxit, atque inquit, Quàm celerrimè me uende, quoniam fugiam. Et Xanthus, Quamobrem? Quoniam, inquit, non possem tali seruire hero. si enim tu, qui herus es, & neminem times, tamen relaxationem non præbes naturæ, sed eundo mingis: si obtigerit seruum me ad aliquod

quod

quod mitti ministerium, & inter eundum tale quid exigat natura, necesse omnino fuerit uolãdo cacare. Et Xanthus, *Hoc te turbat? tria mala uolens euitare, eundo mingo.* Et ille, *Quæ?* Et hic, *Stanti mihi, caput perußisset sol: pedes uerò terræ solum torridũ: lotij autem acrimonia, olfactum offendisset.* Tunc Aesopus, *Vade, persuasisti mihi.* Postquã *autem domi fuerunt*, Xanthus *iubẽs* Aesopo *manere ante uestibulum, quoniam elegantiusculã esse sibi mulierculam sciebat, neq; oportere illico talem turpitudinem ei ostẽdi, antè quàm aliquis ipsi urbana diceret: ipse ingressus dicit,* Domina, *non etiã posthac obijcies ministerium, quod mihi tuæ pedissequæ præstant: iam enim & ego puerũ tibi emi, in quo uidebis pulchritudinem, qualem nũquam uidisti, qui & iam ante uestibulum stat. & ille quidẽ hæc.* Pedissequæ *autem uera existimantes, quæ dicta fuerant, inter se non mediocriter contendebant, cuinam ipsarum sponsus nuper emptus futurus sit.* Xanthi *uerò uxore intro uocari nouitium iubente mancipium, una ex alijs magis accelerãs, & ut arrabonem uocationẽ arripiens, nouitium seruũ egressa accersebat.* Et illo dicente, Ecce *ego adsum: stupefacta,* Tu, *inquit, es?* Et hic, Næ. Et illa, *Sine inuidia ne ingrediaris intrò, omnes alioqui fugient.* Alia *tamen egressa, eumq; intuita,* Cædatur *tua, inquit, facies, & huc ingredere, sed ne appropinques mihi.* Ingressus *stetit corã domina: quæ cùm eum uidisset, oculos auertit ad uirum, inquiens,* Vnde *mihi hoc monstrum attulisti? abijce ipsum à facie mea.* Et ille, Satis *tibi domina: ne meum submorde nouitiũ seruum.* Hæc *autem,* Videris Xanthe *me perosus, aliam inducere uelle: & fortè dum pudet dicere mihi ut tua domo abscedam, canicipitem mihi hunc apportasti, ut eius ægre latura ministerium fugiam.* Da *igitur mihi dotem meam, atq; ibo.* Ad

hæc

hæc Xantho increpante Aesopum tanquam in itinere urbana quædam locutum de mictu inter eundum, nunc uerò mulieri nihil dicentem, Aesopus ait, Proijce ipsam in barathrum. Et Xanthus, *Tace scelus, an nescis me hanc, ut meipsum, amare?* Et Aesopus, *Amas mulierculam?* Et ille, *Admodum quidem fugitiue.* Ad hæc Aesopus, *pulsato medio pede, ualde exclamauit, Xanthus philosophus uxorius est.* Et *uersus ad suam dominā ait, Tu ô domina uelles philosophum emisse tibi seruum iuuenem, bono habitu, uigentem, qui te nudam in balneo spectaret, & tecum luderet in dedecus philosophi? O* Euripedes, *aureum ego tuum inquam os, talia dicēs, Multi impetus fluctuum marinorum, multi fluminum, & ignis calidi flatus: dura res paupertas, dura & alia infinita: tamen nihil æquè durum, ut mulier mala.* Tu *uerò ô domina philosophi uxor à pulchris adolescentulis tibi ut ministretur noli, ne quo pacto contumeliam uiro tuo inflixeris.* Illa *hæc audiēs, cum nihil contradicere posset, Vnde uir, inquit, pulchritudinem hāc uenatus es? sed & loquax putridus hic uidetur, & facetus, reconciliabor igitur ei.* Tum Xanthus, *Aesope, reconciliata est tibi tua hera.* Et Aesopus *ironicè loquens, Magna res, inquit, placare mulierem.* Et Xanthus, *Tace posthac, emi enim te ad seruiendum, non ad contradicendum.* Po*stera die* Xanthus *Aesopo sequi iusso, ad hortum quēdam iuit empturus olera. Cùm uerò olitor fasciculum olerum messuisset, accepit Aesopus.* Xantho *autem soluturo iam hortulano pecuniam, hortulanus, Sine, inquit, here, unum problema à te desidero.* Et Xanthus, *Quidnam?* Tum *ille, Quid ita, ut quæ à me plantantur olera, quamuis diligenter & fodiantur, & irrigentur, tardum tamen suscipiunt incrementum: quibus uerò spontanea è terra pullulatio,*

etsi

etsi nulla cura adhibetur, ijs tamen celerior germinatio? Xanthus igitur (licet philosophi quæstio foret) cum nihil aliud sciret dicere, A diuina prudentia & hoc inter cætera gubernari inquit. Aesopus uerò (aderat enim) risit. Ad quem philosophus, Rides'ne, an derides? Et Aesopus, Derideo, inquit, sed non te, uerùm qui te docuit. Quæ enim à diuina prouidentia fiunt, hæc à sapientibus uiris solutionem sortiuntur: oppone itaque me, & ego soluam problema. Interim itaq; Xanthus conuersus inquit olitori, Minimè omnium decens est ô amice, me, qui in tantis auditorijs disceptauerim, nunc in horto soluere sophismata: puero autem huic meo, qui consequentia multorum callet, si proposueris, solutionem consequêris quæsiti. Et olitor, Hic turpis literas nouit? ô infelicitatem. sed narra ô optime, si quæsiti declarationem nosti. Et Aesopus: Mulier, inquit, cum ad secundas nuptias iuerit, liberis ex priore uiro susceptis, si uirum quoque inuenerit filios ex priore uxore genuisse, quos ipsa filios adduxit, horum mater est: quos inuenit penes uirum, horum est nouerca. multum igitur in utrisque ostendit differentiam: nam quos ex se genuit amãter & accuratè nutrire perseuerat, alienos uerò partus odit, & inuidia utens, illorum cibos diminuens, suis addit filijs. Illos enim natura quasi proprios amat: odio autem habet, qui uiri sunt, quasi alienos. Eodem modo & terra, eorum quæ ipsa ex se genuit, mater est: quæ autem tu plantas, horum est nouerca: huius rei gratia, quæ sua sunt, ut legitima magis nutrit, ac fouet: à te autem plantatis ut spurijs non tantum alimenti tribuit. His delectatus olitor, Credideris mihi, inquit, quòd me graui solicitudine hac garrulitate leuaris. Abi gratis ferens olera, & quoties tibi his opus est, tanquam in proprium hortum uadens accipe.

Post

Post dies aliquot rursus in balneum proficiscitur Xanthus. Quibusdam autem amicis ibi inuentis, ad Aesopum loquitur, ut in domum currat, & lentem in ollam iniectam coquat. Ille abiens, granum unum lentis in ollam iactum coquit. Xanthus ergo unà cum amicis lotus uocauit hos compransuros, praefatus tamen & quòd tenuis esset futura coena, utpote ex lente, quódq; non oporteret uarietate ferculorum amicos iudicare, sed probare uoluntatem. His uerò profectis, & in domum ingressis, Xanthus inquit, Da nobis à balneo bibere Aesope. illo uerò ex deflexu balnei accipiente & tradente, Xanthus foetore repletus: Hem quid hoc, inquit, Aesope? Et ille, A' balneo, ut iussisti. Xanthus autem praesentia amicorum iram compescēte, & peluim sibi apponi iubente, Aesopus pelui apposita stabat. Tunc & Xanthus, Non lauas: Tum ille: Iussum est mihi ea facere, quae iusseris: tu nunc non dixisti, Inijce aquam in peluim & laua pedes meos, & pone soleas, & quaecunque deinceps. Ad haec igitur amicis Xanthus ait, Num enim seruum emi? nullo modo, sed magistrum. Discumbentibus itaque ipsis, & Xantho Aesopum rogante, an cocta sit lens, cochleari acceptum ille lentis granum tradidit. Xanthus accipiens, ac ratus gratia faciendi periculum coctionis lentem accepisse, digitis conterens ait, Bene cocta est, affer. Illo solùm aquam uacuante in scutellas, & apponente, Xanthus, Vbi est lens? inquit. Et is, Accepisti ipsam. Et Xanthus, Vnum granum coxisti? Tum Aesopus, Maximè: lentem enim singulariter dixisti, non lentes, quod pluratiuè dicitur. Xanthus ergo prorsus consilij inops, Viri socij, ait, hic ad insaniam me redi-get. Deinde conuersus ad Aesopum ait. Sed ne uidear improbe serue amicis iniurius, abiens eme pedes porcinos quatuor,

quatuor, & perceleriter coctos appone. Festinus hoc peragit: ac dum pedes coquerentur, Xanthus iure uolens uerberare Aesopum, cùm esset in re aliqua ad usum occupatus, unum ex pedibus ex olla clanculum auferens, occulit. Paulò pòst autem & Aesopus ueniens, & ollam perscrutatus, ut tres solos pedes uidit, cognouit insidias sibi aliquas factas: & accurrens in stabulum, saginati porci unum ex quatuor cultro amputans, & pillis nudans in ollam iecit, ac coxit cum cæteris. Xanthus uerò ueritus ne Aesopus subreptum pedem non inueniens, fugeret: rursus in ollam ipsum iniecit. Aesopo autem in patinam pedes euacuante, ac quinq; his apparentibus, Xanthus, Quid hoc, inquit Aesope: quomodo quinque? Et ille, Duo porci quot habent pedes? Et Xanthus, Octo. Tum Aesopus, Sunt ergo hic quinq;, & saginatus porcus inferius tripes pascitur. Xanthus admodum molestè ferens, amicis inquit, Non'ne paulò antè dixi, quòd celerrimè hic me ad insaniam rediget? Et Aesopus, Here, nosti id quod ex additione & subductione in quantitatem secundum rationalem summam colligitur non esse errorem. Xanthus igitur nullam causam honestam inueniens uerberandi Aesopum, quieuit. Postridie autem ex scholasticis quidã sumptuosam apparans cœnam, cum alijs discipulis & Xanthum inuitauit. Cœnãtibus igitur, Xanthus partes ex appositis accepit electas, & Aesopo ponè stanti dedit. Abi, inquit ei, beneuolæq; meæ hæc trade. Ille uerò decedẽs secum cogitabat, Nũc occasio est ulcisci meam dominã, propterea quòd me, cũ nouitius ueni, cauillata est: uidebit igitur an hero meo bene uelit. Profectus itaq; in domũ, sedit in uestibulo: & hera accita sportulam partiũ corã ipsa posuit, ac inquit, Hera, hæc omnia herus misit, nõ tibi, sed be-

neuol

neuolæ. Cumq; canẽ uocasset, atq; dixisset, Veni Lycæna, comede, tibi enim herus hæc iussit dari: particulatim cani omnia proiecit. At post hoc ad herum regressus, & rogatus an beneuolæ dederit omnia, Omnia, inquit, & coram me omnia comedit. Illo uerò iterum rogante, Et quidnam edens ait? Et is, Mihi quidem nihil quidquã dixit, sed secum tibi gratias habebat. Vxor tamen Xanthi eam rem calamitosam esse arbitrata, nempe accusata, quòd uel caniculæ beneuolentia in uirum cederet, ac subdens sese non amplius in posterum cohabitaturam cum eo, ingressa cubiculũ plorabat. Potu autem procedente, & quæstionibus alternis propositis, ac uno ex ipsis ambigente, quando futura esset ingens inter homines turbatio, Aesopus ponè stãs, ait, Cum resurrexerint mortui, repetẽtes quæ possederint. Et scholastici ridentes dixerunt, Ingeniosus est nouitius hic. Alio uerò rursus proponente, quamobrem ouis ad cædem tracta, non exclamet, sus autem quàm maximè uociferetur, Aesopus rursus ait, Quoniam ouis assueta mulgeri, aut etiam uelleris onus deponere, tacitè sequitur, ideò etiam pedibus arrepta, & ferrum uidens, nihil graue suspicatur, sed illa usitata & solita uidetur passura: sed sus, ut quæ neque mulgetur, neq; tondetur, neq; nouit ad horum aliquid trahi, sed carnes suas tantum usui esse, meritò uociferatur. His sic dictis, discipuli rursus laudauerunt ipsum uersi in risum. Finito conuiuio, & Xantho in domum reuerso, & uxorem pro more aggresso alloqui, illa ipsum auersata, inquit, Ne mihi propinquus fias, da mihi dotem meam, & abibo, non enim manserim tecum posthac: tu autem abiens cani adulare, cui misisti partes. Et Xanthus stupefactus ait, Omnino mali mihi aliquid rursum attulit Aesopus. Et uxori inquit, Domina, num me poto, tu ebria es? cui par-

tes misi? non'ne tibi? Non per Iouem, mihi quidẽ minimè, inquit illa, sed cani. Xanthus Aesopo accito inquit, Cui dedisti partes? Et ille, Beneuolæ tuæ. Et uxori Xanthus, Nihil accepisti? Et illa, Nihil. Et Aesopus, Cui enim iussisti, here, partes dari? Et ille, Beneuolæ meæ. Et Aesopus cane uocata, Hæc tibi, inquit, bene uult: nam mulier etsi bene uelle dicatur, tamen minima quaq; recula offensa contradicit, conuitiatur, abit: canem tamen uerberato, expellito, non tamẽ discedet, sed oblita omnium, statim benignè blanditur & cum gratia hero. Oportebat igitur dicere, here, Vxori has partes ferto, & non, beneuolæ. Et Xanthus, Vides domina nõ meam esse culpam, sed eius qui tulit? tolera itaq;, nec deerit mihi occasio, qua eum uerberem. Illa uerò non credente, uerùm clàm ad suos parẽtes regressa, Aesopus inquit, Non recte dixi ô here, canem tibi magis bene uelle, quàm meam heram? Diebus autẽ aliquot præteritis, & uxore irreconciliata manente, & Xantho affines quosdam ad ipsam, ut reuerteretur domũ mittente: illa, cùm cedere nollet, ac proinde Xanthus in mœrore esset, Aesopus adiens eum, inquit, Ne te afflictes here: ego enim eam cras uenire sponte & citissimè faciam ad te. Accepta pecunia Aesopus in forum proficiscitur: ac emptis anseribus, & gallinis, & alijs quibusdam ad conuiuium idoneis, ambulans, domos circuibat: transibat igitur & ante domũ parentum heræ suæ, ignorare simulans illorum esse, & in ea heram manere. Cumq; in quẽdam ex domo illa incidisset, rogabat, an aliquid ad nuptias utile domestici possent sibi uendere. Ille autem rogitat, Cui est opus his? Xantho, inquit, philosopho: cras enim uxori copulandus est. Eo uerò ascendente, & uxori Xanthi hæc, ut audiuit, renũtiante, illa cursim, & properè ad Xanthum illico pergit, contra

tra ipsum clamat, dicens inter alia & hæc, Non me uiuente, ô Xanthe, alteri uxori coniungi poteris. Sicq; mansit in domo per Aesopum, quemadmodum propter illum discesserat. Rursus post dies aliquot inuitans Xanthus discipulos ad prandium, Aesopo inquit: I, eme optimum quodq; & præstantissimum. Ille inter eundum secum dicebat, Ego docebo herum non stulta mãdare. Cum linguas igitur solum suillas emisset, & apparasset discumbẽtibus, linguam assatam singulis cum salsamento apposuit. Discipulis laudantibus ut philosophicum primum ferculum, propter linguæ ad locutionẽ ministerium, rursus elixas Aesopus linguas apposuit: atq; iterum etiam ferculo alio, atque alio petito, ille nihil aliud quàm linguas proponebat. Discipuli autem eodem subinde cibo repetito indignati, Quousq; linguas? inquiũt: Quippe nos per diem linguas edendo, nostras doluimus. Xanthus inquit iratus, Nihil aliud tibi est Aesope? Et is, Non certè. Tum ille, Non'ne mandaui tibi sordidissime homule, optimum quodq;, & præstantissimum obsonari? Et Aesopus, Multas habeo tibi gratias, quòd me philosophis præsentibus increpaueris. Quid igitur fuerit lingua melius & præstãtius in uita? omnis enim doctrina, & philosophia per ipsam monstratur ac traditur: per ipsam dationes, acceptiones, fora, salutationes, benedicentiæ, musa omnis: per ipsam celebrantur nuptiæ, ciuitates eriguntur, homines seruantur. Et, ut breuiter dicam, per ipsam tota uita nostra cõsistit: nihil ergo lingua melius. Ob hæc discipuli Aesopum rectè loqui dicentes, aberrasse uerò magistrum, abiere singuli in domum. Postridie rursus accusantibus ipsis Xanthum, ille respondebat, non secundũ uoluntatem suam hæc facta fuisse, sed inutilis serui nequitia: hodie autem permutabit cœnam, & ipse præsentibus uo-

Lingua nihil melius.

bis cum eo colloquar. Ac uocato eo, uilißimum quodque & peßimum obsonari iubet, quòd discipuli secum forent cœnaturi. Ille autem nihil mutatus, rursus linguas emit & apparatas discumbẽtibus apposuit. Hi inter se submurmurabant, Porcinæ rursus linguæ. Et mox iterum linguas apposuit. Et ualde iterum, atq; iterum. Xanthus autẽ iniquo animo ferens, Quid hoc, inquit, Aesope? num rursus mandaui tibi optimum quodq;, & præstantißimum obsonari, ac non potius uilißimum quodq;, & peßimum? Ille autem, Et quid unquã peius lingua ô here? non'ne urbes per ipsam corruunt? non homines per ipsam interficiuntur? non mendacia omnia, & maledicta, & periuria per ipsam perficiuntur? non nuptiæ, & principatus, & regna per ipsam euertuntur? non, ut summatim dicam, uita omnis per ipsam infinitorum errorum referta est? Hæc Aesopo dicente quidam ex unà discumbentibus Xantho inquit, Hic, nisi ualde teipsum munieris, non dubia erit insaniæ causa tibi: qualis enim forma, talis & anima. Et Aesopus ad eum, Tu mihi uideris, ô homo, prauus quidam, & curiosus esse, herum irritans cõtra seruum. Xanthus autem ad hæc, causam cupiens uerberandi hominem, Fugitiue, inquit, quoniam curiosum dixisti amicum, ostende mihi incuriosum hominem adductum. Egressus igitur postridie in plateam Aesopus, & eos, qui præteribant, circunspiciens, uidet quendam in loco quodam diu sedentem, quem iudicans secum otiosum & simplicem esse, accedens inquit, Herus te inuitat secum pransurum. Rusticus ille nihil sciscitatus, neq; quis esset à quo inuitaretur, ingressus est in domum: & cum ipsis calceis, ut erant uiles, discubuit. Rogãte autem Xantho, Quis hic? Aesopus ait, Incuriosus homo. Et Xanthus uxori in aurem dicit ut sibi obsequeretur, & quod ipse iusserit facere-

Nihil peius lingua.

ret, ut plagas Aesopo honesta ratione inferret. Deinde coram omnibus inquit, Domina aquam in peluim inijce, & pedes hospitis laua. Cogitabat enim secum omnino hospitem recusaturum. Aesopum uerò quòd ille curiosus esset, uerberibus caesum iri. Illa igitur iacta aqua in peluim, ibat pedes hospitis lotura. At ille cognoscens hanc esse domus dominam, secum loquebatur, Honorare me omnino uult, atq; huius rei gratia suis manibus pedes meos uult lauare, cum ancillis queat hoc mandare. Extensis igitur pedibus, Laua, inquit, hera: ac lotus discubuit. Xantho autem iubente uinum hospiti dari quod biberet, rursus ille considerabat secum ipsos antè oportere bibere: sed quia sic ipsis uisum est, non opus mihi haec inquirere. Accipiens igitur bibit. Prandentibus uerò, & ferculo quodam hospiti apposito, atq; illo suauiter comedēte, Xanthus cocum, quòd male hoc condiuisset, criminabatur, atq; etiam nudum uerberibus afficiebat. Rusticus autem secum dicebat, Ferculum quidem optimè coctum est, & nihil ei deest, quo minus rectè paratum sit: si autem absq; causa uult suum seruum flagellare paterfamiliâs, quid ad me? Xantho autem aegreferente, neque iucundè affecto, quoniam nihil hospes curiose inquirebat, tandem placentae allatae sunt. Hospes uerò tanquam nunquam placentam gustasset conuoluens, & accipiens, ipsas ut panes comedebat. Xanthus autem pistorem accusauit, dixitq; ei, Cur nam ô execrande, absq; melle, ac pipere placentas praeparasti? Ille inquit, Si cruda est, ô here, placenta, me uerbera: si uerò non, ut oportebat, praeparata est, non me, sed heram accusa. Et Xanthus, Si à mea hoc factum est uxore, uiuam ipsam nunc comburam. Atque iterum uxori innuit, ut sibi obsequeretur propter Aesopum. Cùm igitur iussisset sarmenta in medium afferri,

ri, pyram succendit, & arreptam uxorem prope pyram egit, ita ut crederetur ipsam in ignem esse immissurus: differebat autem aliquo modo, & circunspiciebat rusticum, si quo modo assurgens, à tali audacia prohibere ipsum aggrederetur. Sed is secum rursus considerabat, Cum nulla adsit causa, quid'nam sic irascitur? Deinde inquit, O pater familiâs, si hoc iudicas oportere fieri, expecta me parumper, dum digressus abducam & ipse meam ex agro uxorem, ut ambas simul comburas. Haec à uiro Xanthus audiens, & huius synceritatem, ac generositatem admiratus, Aesopo inquit, Ecce uerè homo incuriosus, habes accepta praemia uictoriae ô Aesope: satis est tibi de caetero, dein uerò libertatem tuam assequêris. Postridie autē Xanthus iussit Aesopo in balneas ire, & scrutari, an multa adesset turba, uelle enim lauari. Abeunti autem praetor occurrens, & Xanthi ipsum esse cognoscens, interrogauit quo'nam iret. Quod cum se is negasset scire: existimans Praetor interrogationem suam flocci pendi, in carcerē ipsum abduci iubet. Cum igitur abduceretur Aesopus, clamauit, Vides ô Praetor quemadmodum rectè responderim? quae enim non expectaui, & occurri tibi, & in carcerē iam trahor. Tum Praetor stupefactus responsi promptitudine, sinit abire. Aesopus autem profectus in balneas, multam turbam in ipsis intuitus est: sed & lapidem uidet in medio ingressu positum, in quē singuli ingredientes, & egredientes offendebant: hunc autem unus quispiam ingrediens ut lauaretur, sublatum transposuit. Reuersus igitur ad herum, Si uis, inquit, here, lauari, unum hominem in balneis uidi. Xanthus profectus, ac multitudinem lauantium uidens dixit, Quid hoc, ô Aesope? non'ne unum hominem dixisti te uidisse? Aesopus: Certè, inquit: nam lapidem illū (manu ostendens)

dens) ante ingressum positum reperi, in quem ingrediẽtes omnes & exeuntes offendebant: unus uerò quidã antequã illideret, eleuatum transposuit. Illum igitur unũ hominem dixi uidisse: pluris faciens quàm alios. Tum Xãthus, Nihil apud Aesopum tardum est ad responsionẽ. Cum aliquando Xanthus ex latrina rediret, interrogauit Aesopũ, Quid ita homines post cacationem, uentris excremẽta aspiciunt? Ille ait, Antiquis temporibus uir quidam delicatius uiuens multò tẽpore præ delicijs in latrina sedebat, ut & sua illic immorãs cacauerit præcordia. Ex illo tẽpore igitur timentes cæteri homines, uentris inspiciunt sordes, ne quo modo & ipsi hoc patiãtur. Sed tu here, ne time: nõ enim sunt tibi præcordia. Die autem quodã celebrato conuiuio, Xanthus cum alijs philosophis discũbebat, & potu iam inualescẽte, crebræ quæstiones inter hos uersabantur: atq; Xantho incipiente turbari, Aesopus adstans ait, Here, Bacchus tria poßidet temperamenta, primũ uoluptatis, secundũ ebrietatis, tertiũ contumeliæ. Vos igitur poti iam, & læti, quæ reliqua sunt, omittite. Tum Xãthus iam ebrius, ait, Tace, inferis cõsule. Et Aesopus, Igitur & in infernũ distrahêre. Ex discipulis autẽ quidã subebriũ iam Xanthũ uidens, &, ut uniuersum dicam, temulentũ. O præceptor, inquit, potest'ne homo aliquis ebibere mare? Et ille, Admodũ quidẽ: ego enim ipse hoc ebibã. Discipulus, At si non poteris, quãnam tibi mulctã irrogabo? Tum Xanthus, Domum meam depono totã. Atq; interim depositis anulis pacta firmauerunt, tum discesserũt. Postridie diluculo, excitato Xantho, ac faciẽ lauante, anulum inter lauandũ non uidit. Aesopum de eo interrogat. Ille nescio, inquit, quidnã factũ fuerit: sed unum scio tantũ, quòd à domo decideris tua. Tum Xãthus, Quamobrẽ? Aesopus, Quoniã heri ebrius pepigisti mare

ebibere,atq; in pactis deposuisti & anulū.Et is,Tum quomodo maius fide opus potero?uerùm te nūc rogo,si qua cognitio,si qua prudentia,si qua experiētia,præsto sis,ac opē porrige,ut uincam,aut pacta dissoluam. Aesopus autē,Vincere quidē haud licet,sed ut soluas pacta,efficiā.Cum hodie rursus in unum conueneritis, nullo modo uidearis timere, uerùm quæ pactus es ebrius,eadem sobrius quoq; dic.Iube itaq; stramenta.& mensam in litore poni,& pueros paratos cum poculis porrigere tibi marinam aquam. Cum autem omnē uideris turbam concurrisse ad spectaculum,ipse discumbens iube ex mari impleri poculum : atq; hoc accepto omnibus audientibus, dic pactis præfecto, Quænam apud nos fœdera iniuimus? Atq; is respondebit tibi, quòd pepigeris mare ebibere. Conuersus igitur tu ad omnes,sic dicito, Viri Samij,scitis & uos penitus quamplurimos fluuios prorumpere in mare, ego autem pepigi mare solum ebibere,nō etiam exeuntia in ipsum flumina.hic itaq; scholasticus prius coërceat flumina omnia, deinde statim mare solum ebibam. Xanthus autem futuram ex hoc pacti solutionem cognoscens,uehementer lætatus est. Populus igitur ad litus confluit ad spectaculum eius,quod faciendum erat: cumq; Xanthus quæ edoctus fuerat ab Aesopo, fecisset,ac dixisset, Samij admirati, acclamauerunt, ac ipsum laudarunt:Scholasticus autem,Xanthi pedibus obuolutus,& uictum se confitebatur, & pacta rogabat dissolui : quod & fecit Xanthus exorante populo. Profectis autem ipsis in domum, Aesopus adiens Xanthum,inquit,Per omnem uitam tibi gratificatus sum, non'ne dignus sum ô here consequi libertatem? At Xanthus obiurgando ipsum, repulit, dicens, An nolo ipse hoc facere? sed exi ante uestibulum, & speculare : & si uideris duas cornices, renuntia mihi:

bonum

bonum enim augurium hoc. quòd si unam uideas, hoc malum. Accedens igitur Aesopus, cum duas fortè ita cornices super quadam uidisset arbore sedentes, accedens Xantho renuntiauit. Exeunte autem Xantho, altera harum auolauit: & Xanthus alteram solam uidens ait, Non'ne dixisti mihi execrande duas uidisse te? Et is, Ita, sed altera auolauit. Tum Xanthus, Deerat tibi fugitiue me ut deluderes? Iubet igitur eum denudatum uerberari. At dum Aesopus uerberabatur, præfectus quidam inuitauit ad cœnã Xanthum, Aesopo inter uerbera exclamante, Hei mihi misero: ego enim qui duas uidi cornices, uerberor: tu uerò, qui unam tantum, in conuiuium abis. uanum itaque fuit augurium. Tum Xanthus solertiam eius admiratus, cessare iubet uerbera. Non multis autem pòst diebus philosophos & rhetores cùm inuitasset Xanthus, iußit Aesopo ante uestibulum stare, & nullum indoctum ingredi sinere, sed doctos solos. Hora autem prandij clauso uestibulo, Aesopus intus sedebat. Ex inuitatis autem quodam profecto, & ianuam pulsante, Aesopus intus ait, Quid mouet canis? ille putans canis uocari, iratus discessit: sic ergo unusquisq; ueniens reuertebatur iratus, putans iniuria affici, Aesopo eadem omnes interrogante. Cum autẽ unus ex ipsis ostium pulsasset, interrogatus quid moueret canis, respondit, Caudam & aures. Aesopus ipsum rectè iudicans respondisse, aperta ianua ad herũ duxit, ac inquit, Nullus philosophus ad conuiuium tuum uenit ô here, præter hunc solum. Xanthus igitur ualde tristatus est, deceptum se existimans ab inuitatis. Postridie cùm uenissent inuitati ad literarium ludum, accusabant Xanthum, dicentes, Vt uideris ô præceptor, cupiebas quidem ipse contẽnere nos: sed ueritus, putridum in uestibulo constituisti Aesopum, ut nos iniuria

afficeret, & canes uocaret. Et Xanthus, *Insomnium'ne id est, an uera res?* Tum illi, *Nisi stertimus, uera res.* Confestim accersitus Aesopus, & rogatus cum ira, cuius rei gratia amicos ignominiose amolitus esset, ait, *Nõ tu mihi here mandasti, ne quem uulgarem ac indoctum hominem permitterem in tuũ conuenire conuiuiũ, sed solos doctos?* Tum Xanthus, *Et quales hi, non'ne docti?* Et Aesopus, *Nullo pacto: ipsis etenim pulsantibus ianuã, & me intus rogitante quidnã moueret canis, nullus eorũ intellexit sermonem. Ego igitur cum indocti omnes uiderentur, nullũ ipsorum introduxi nisi hunc, qui doctè respondit mihi.* Sic igitur cũ Aesopus respondisset, rectè omnes dicere ipsum cõfirmarunt. Ac post dies rursus aliquot Xãthus sequẽte Aesopo, ad monimenta accessit, & quæ in arcis erant epigrãmata legens se ipsum delectabat. At Aesopo in quadam ex ipsis insculptas literas has uidente. α. β. δ. ο. ε. θ. χ. ostendenteq; Xantho, atq; rogante, an hasce nouisset: diligẽter ille scrutatus, non potis fuit harum inuenire declarationem, ac fassus est dubitare omnino. Tum Aesopus, *Si per hanc columnulam, ô here, thesaurum ostendam tibi, qua re me remunerabis?* Et is: *Confide, accipies enim libertatem tuam, atque dimidium auri.* tunc Aesopus distans à cippo passus quatuor, & fodiens, accepit thesaurum, & tulit hero, dicens, *Da mihi promissum, cuius gratia inuenisti thesaurum.* Et Xanthus, *Non, si & ego sapiam, nisi & sensum literarum mihi dixeris: nam scire hoc multò re inuenta mihi pretiosius.* Et Aesopus, *Qui thesaurum infodit hîc, ut uir eruditus literas insculpsit has, quæ & inquiunt,* α, ἀποβὰς. β, βήματα. δ, τέσσαρα. ο, ὀρύξας. ε, εὑρήσεις. θ, θησαυρὸν. χ, χρυσίου. Xanthus autem, *Quia ita solers es, & astutus, non accipies tuam libertatem.* Et Aesopus, *Renuntia*

Id est, recedés passus quatuor fodiens inuenies thesaurũ aureum.

nuntiabo dandum aurum ô domine, regi Byzantinorum: *illi enim reconditum est.* Et Xanthus, *Vnde hoc nosti?* Et *ille,* Ex *literis : hoc enim inquiunt.* α, ἀπόδος. β, βασιλεῖ. δ, διονυσίῳ. ο, ὃν. ε, εὗρες. θ, θησαυρὸν. χ, χρυσίου. Xanthus *audiens regis esse aurum,* Aesopo *ait,* Accepto *dimidio lucri, taceto.* Et *ille,* Non *tu mihi nũc hoc præbes, sed qui aurum hîc infodit. ac quemadmodum, audi : hoc enim dicunt literæ,* α, ἀνελόμενοι. β, βαδίσαντες. δ, διέλεσθε. ο, ὃν. ε, εὕρετε. θ, θησαυρὸν. χ. χρυσίου. At Xanthus, Venias, *inquit, in domum, ut & thesaurum diuidamus, & tu libertatem accipias.* Profectis *ergo,* Xanthus *timens* Aesopi *loquacitatem, in carcerem ipsum iussit inijci.* Cum *abduceretur* Aesopus, *sic inquit,* Huiusmodi *sunt promissa philosophorum: non solum enim non accipio meam libertatem, sed & in carcerẽ iubes inijci me.* Xanthus *igitur iussit ipsum solui, & ait ei,* Nimirum *rectè inquis, ut parta libertate, uehementior sis contra me accusator.* Tum Aesopus *dixit,* Quodcunque *mihi potes facere, fac malum: omnino uel inuitus liberabis me.* Ea *uerò tempestate huiusmodi res Sami obtigit.* Cum *publicè festum celebraretur, repẽtè aquila deuolans, & publicum rapiens anulum, in serui sinum demisit.* Itaq; Samij *perterriti, cum ob hoc prodigium incidissent in multum mœrorem, in unum coacti, cœperunt rogare* Xanthum, *quòd primus ciuium esset, & philosophus, ut sibi iudicium prodigij manifestaret.* At *ille omnino ambigens, tempus petijt.* Profectus *igitur domum, tristis erat admodum, & solicitudinibus immersus, ut qui nihil iudicare posset.* Aesopus *uerò, mœrore* Xanthi *cognito, audiens ait,* Qua *causa, ô here, sic perseueras tristari?* Mihi *committe, uale dicto mœrori.* Cras *in forum profectus dic* Samijs, Ego *neque prodigia soluere didici, neque augu*

Id est, Redde regi Dionysio quem inuenisti thesaurũ aureum.

Id est, Accepti euntes diuidite quẽ inuenistis thesaurum aureum.

augurari: sed puer mihi est multarum rerum peritus, ipse nobis quæsitum soluet. Et si ipse consecutus fuero solutionem here, tu gloriam reportabis, tali utēs seruo: sin minus fuero consecutus, mihi soli erit dedecus. Persuasus igitur Xanthus, postero die in theatrum profectus, & astans in medio, iuxta monita Aesopi concionatus est ijs, qui conuenerant. Illi uerò statim rogabāt Aesopum acciri. Qui cum uenisset, staretq; in medio, Samij facie ipsius considerata, deridentes clamabant, Hæc facies prodigium soluet? ex deformi hoc quid unquam boni audiemus? Ita ridere cœperunt. At Aesopus extenta manu silentio petito, inquit, Viri Samij, quid faciem meam cauillamini? non faciem, sed animum respicere oportet: sæpe enim in turpi forma bonum animum natura imposuit. An uos exteriorem testarum formam consideratis, ac non potius interiorem uini gustum? Hæc ab Aesopo cum audissent omnes, dixerunt, Aesope si quid potes, dic ciuitati. Ille igitur audacter ait, Viri Samij, quoniam fortuna, quæ contentionis studiosa est, gloriæ certamen proposuit domino & seruo: si seruus inferior uideatur domino, uerberibus cæsus abibit: sin autem præstātior, nihilominus & sic uerberibus lacerabitur. Si uos per meam libertatem, loquendi mihi fiduciam indulseritis, ego nūc uobis intrepidè quæsitum narrabo. Tunc populus uno ore clamabat ad Xanthum, Libertate dona Aesopum, obtempera Samijs, largire libertatem eius ciuitati. At Xantho non annuenti, Prætor ait Xantho, Si tibi non placet auscultare populo, ego hac hora Aesopum libertate donabo, & tunc tibi æqualis fuerit. Tunc igitur Xanthus necessariò libertatem reddidit, & præco clamauit, Xanthus philosophus liberū Samijs largitur Aesopum. atq; interim finem sermo Aesopi accepit dicentis Xantho, uel inuitus

me li

me libertate donabis. Aesopus itaq; libertatem consecutus, stans in medio, ait, Viri Samij, aquila ut scitis, regina auiū est. Quoniam autem imperatorium annulum hæc raptum demisit in serui sinum, hoc significare uult quendam ex ijs, qui nunc sunt, regem, uelle uestram libertatem in seruitutem redigere, atq; sancitas leges irritas facere. His auditis Samij mœrore repleti sunt. Sed non multo pòst tempore & literæ à Crœso Lydorum rege uenerunt ad Samios, iubentes eis ut in posterum tributa sibi penderent: sin minus obtemperassent, ut ad pugnam se pararēt. Consultabāt igitur uniuersi. Timuerūt enim subditi fieri Crœso, conducibile tamen esse & Aesopum consulere. Et ille consultus, ait, Cum principes uestri sententiam dixerint de tributo dando obtemperandum esse regi, consilium iam minimè, sed narrationem uobis afferam, & scietis quid conducat. Fortuna duas uias ostendit in uita, alteram libertatis, cuius principium accessu difficile, sed finis planus: alteram seruitutis, cuius principium facile, & accessibile, finis autem laboriosus. His auditis, Samij exclamauerunt, Nos cum simus liberi, serui esse gratis nolumus: & oratorem infecta pace remiserunt. His ergo cognitis, Crœsus decreuit bellū in Samios mouere. Sed legatus retulit, Non poteris Samios debellare, quandiu est apud eos Aesopus, & consilia suggerit. Potes autem magis, ait, ô rex, legatis mißis, petere ab ipsis Aesopum, pollicitus eis & gratias aliâs relaturum, & remißionem iussorum tributorum: tunc fortè poteris eos superare. Crœsus his persuasus, legato misso dedi sibi petebat Aesopum. Samij autem hunc tradere decreuerunt. Quo cognito, Aesopus in media concione steit, ac inquit, Viri Samij, & ego permulti facio ad regis pedes proficisci: uolo autem uobis fabulam dicere.

Quo

Quo tempore animalia inter se loquebantur, lupi bellum ovibus intulerunt. Vnà uerò cum ouibus canibus prælian- tibus ac lupos arcentibus, lupi legato misso dixerunt oui- bus, si uoluerint uiuere in pace, & nullū suspicari bellum, ut canes sibi traderent. Ouibus ob stultitiam persuasis, & canibus traditis, lupi & canes dilacerarunt, & oues faci- limè occiderūt. Samij igitur fabulæ sensu cognito, decreue- runt apud se detinere Aesopum. Ille uerò nō tulit, sed cum legato unà soluit, & ad Crœsum se cōtulit. Profectis autem ipsis in Lydiam, Rex ante se stantem Aesopum uidens, in- dignatus est dicens, Vide qualis homuncio impedimento mihi ad tantam insulam subigendam fuit. Tum Aesopus, Maximè rex, non ui, neque necessitate coactus ad te ueni, sed sponte adsum, sustine autem me parumper audire. Vir quidam cum locustas caperet, occideretq́;, cepit & cica- dam: cum & illam uellet occidere, inquit cicada: O homo, ne me frustra occidas: ego enim neq; spicam lædo, neque alia in re quapiam iniuria te afficio: motu uero, quæ in me sunt, membranularum suauiter canto, delectans uiatores: præter igitur uocem in me amplius nihil inuenies. Ille his auditis permisit abire. Et ego itaq;, ô rex, tuos pedes at- tingo, ne me sine causa occidas: non enim possum iniuria quenquam afficere, sed in uili corpore generosum loquor sermonem. Rex autem miratus simul & miseratus ipsum, ait, Aesope, nō ego tibi largior uitam, sed fatum: ergo quod uis, pete, & accipies. Et ille, Rogo te, ô rex, reconciliare Samijs. Cumq́; rex dixisset, reconciliatus sum, prócidens ille in terram, gratias ei agebat. Et post hæc suas conscri- psit fabulas, quas in hunc usq; diem extantes apud regem reliquit. Acceptis autem ab ipso literis ad Samios, quòd Aesopi gratia eis reconciliatus fuerit, atque muneribus multis,

De lupis & ouibus.

De homine & Cicada.

Quando conscripserit Aesopus fabulas.

multis, nauigauit in Samum. Samij igitur hunc uidentes, & coronas ei intulerunt, & choreas eius gratia constituerunt. Ille autem & regis literas legit, & ostendit quòd sibi donatam à populo libertatem, libertate rursus remuneratus fuerit. Post hæc uerò ab insula decedens, circuibat orbem, ubiq; cum philosophis disputando. Profectus & in Babylonem, & suam ipsius doctrinam demonstrando, magnus apud regem Lycerum euasit. Illis enim temporibus reges inuicem pacem habentes, atque delectationis gratia quæstiones uicißim sophisticas scribendo mittebant: quas qui soluerent, tributa pacta à mittentibus accipiebant: qui uerò non, æqualia præbebant. Aesopus igitur quæ mittebantur problemata Lycero intelligens dissoluebat, & clarum reddebat regem, & ipse Lyceri nomine altera itidem regibus remittebat: quæ cùm remanerent insoluta, tributa rex quàm plurima exigebat. Aesopus autem cum non genuisset filios, nobilem quendam Ennum nomine adoptauit, atque ut legitimum filium regi allatum, commendauit. Non multo autem pòst tempore, Ennus cum adoptantis concubina rem habuit: hoc sciens Aesopus expulsurus erat domo Ennum, qui in illum ira correptus, epistolamq; fictam ab Aesopo scilicet ad eos, qui sophismatis cum Lycero certabant, quòd ipsis paratus esset adhærere magis, quàm Lycero, regi dedit Aesopi signatam anulo. Rex & sigillo credens, atque inexorabili ira percitus, statim Hermippo iubet, nulla examinatione facta, tanquam proditorem occideret Aesopum. At Hermippus & amicus fuerat Aesopo, & tunc se amicum ostendit: in sepulcro enim quodam nemine sciente occultauit hominem, & secretò nutriuit. Ennus autem regis iussu omnem Aesopi administrationem suscepit. Quodam pòst tempo

tempore Nectenabo rex Aegyptiorum audiens Aesopum mortuum esse, mittit Lycero statim epistolam, architectos sibi mittere iubentem, qui turrim aedificent, quae neq; coelum, neq; terram attingat, & aliquem qui semper respondeat ad omnia quaecunque rogauerint: quod si fecisset, tributa exigeret: sin minus, solueret. His lectis Lycerus moerore affectus est, cum nullus ex amicis posset quaestionem de turri intelligere. Rex uerò & columnam sui regni dicebat interijsse Aesopum. Hermippus autem dolore regis ob Aesopum cognito, adijt regem, & uiuere illum renuntiauit, addiditq; ipsius causa Aesopum non peremisse, sciens quòd poeniteret aliquando regem sententiae. Rege autẽ uehementer his laetato, Aesopus sordens, ac squalens totus, adductus est. Cumq; rex ut eum uidit, illacrymasset, atq; ut lauaretur, aliaq; cura afficeretur, iußisset, Aesopus post hoc & de quibus accusatus fuerat, causas cõfutauit: ob quae cum rex Ennum esset occisurus, Aesopus ei ueniam petijt. Post haec autem rex Aegypti epistolam Aesopo dedit legendam. At ille statim solutione cognita quaestionis, risit, ac rescribere iußit: cum hyems praeterisset, missum iri & qui turrim essent aedificaturi, & aliquem qui responderet ad rogata. Rex igitur Aegyptios legatos remisit, Aesopo autem pristinam administrationem tradidit omnem, deditum ei tradens & Ennum. At Aesopus acceptum Ennum nulla in re tristitia affecit, sed ut filium, rursus receptũ inter caetera his admonuit uerbis, Fili, ante omnia cole deũ: Regem honora: inimicis tuis terribilẽ te ipsum praebe, ne te contemnant: amicis facilẽ, & cõmunicabilem, quò longe beneuolentiores tibi sint. Itẽ inimicos male habere precare & esse pauperes, ne te poßint offendere: at amicos in omnibus bene ualere uelis. Semper uxori tuae bene adhaere, ne al

Praecepta quae dedit Aesopus Enno.

ne alterius uiri periculũ facere uelit: leue enim mulierum est genus, ac delinitum adulatione minus mala cogitat. Velocem ad sermonem ne posside auditum. Linguæ continens esto. Bene agentibus ne inuide, sed congratulare: inuidens enim teipsum magis offendes. Domesticorum tuorum satage, ut te, non solùm ut dominum timeãt, sed etiam ut benefactorem uenerētur. Ne pudeat discere semper meliora. Mulieri non unquam credas secreta, nam semper armatur quo modo tibi dominetur. Quotidie in diem crastinum reconde: melius enim mortuũ inimicis relinquere, quàm uiuentem amicorum indigere. Salutato facilè, qui tibi occurrunt, sciens & catulo caudam panem comparare. Bonum esse ne pœniteat. Susurronem uirum eijce domo tua, nam quæ à te dicuntur, ac fiunt, alijs communicabit. Fac quæ te non mœstificent. Contingentibus ne tristare. Neq; praua ineas unquam consilia, neq; mores malorum imiteris. His ab Aesopo Ennus admonitus, tum sermone, tum sua conscientia, ut sagitta quadam percussus animum, paucis pòst diebus è uita discessit. Aesopus autem aucupes omneis accersiuit, atq; aquilarum pullos quatuor ut caperent, iubet: sic itaq; captos nutriuit, ut dicitur, ac instruxit (cui rei non magnã fidem adhibemus) ut pueros in sportis ipsis appensis gestando in altum uolarent, atque ita obedientes pueris essent, ut quocunq; illi uellent, uolarent, siue in altum, siue in terram deorsum: præterito uerò hyemali tempore, ac Vere arridente, cùm ad iter omnia parasset Aesopus, & pueros accepisset, & aquilas, decessit in Aegyptum, multa imaginatione, & opinione ad stupefactionem illorum hominum usus. Sed Nectenabo audito adesse Aesopum, Insidijs circumuentus sum, inquit amicis, quia intellexerã Aesopum mortuum esse. Postridie autem iussit rex, ut omnes

magistratus candidis circundarentur uestibus: ipse ἱερὰν induit, & coronam, ac gemmatam κίταριν. Cumq; sedés in alto solio, Aesopũ introduci iußisset, Cui me aßimulas (ingredienti inquit) Aesope, & eos qui mecum sunt? Et ille, Te quidem, Soli uerno: qui uerò te circũstant, maturis aristis, & rex admiratus ipsum, & donis cum prosecutus est. Posterò autem die rursus rex candidißimam togam indutus, amicis purpureas iußis accipere, ingredientem Aesopum iterum rogauit. Et Aesopus, Te, inquit, cõparo Soli: hos autẽ qui stant circùm, radijs solaribus. Et Nectenabo, Puto nihil esse Lycerum præ meo regno. Et Aesopus subridens, Ne facilè de illo sic loquere, ô rex: nam gẽti uestræ uestrum regnum collatum, instar Solis lucet: at si Lycero comparetur, nihil aberit quin splendor hic, tenebræ appareant. Et Nectenabo appositæ uerborum respõsione stupefactus, Attulisti nobis, ait, qui turrim ædificent? Et ille Parati sunt, si modò ostẽdas locum. Postea egressus extra urbem rex in planiciem, ostendit dimensum locum. Adductis igitur Aesopus ad ostẽsos loci angulos quatuor aquilis unà cum pueris per sacculos appensis, ac puerorum manibus datis fabrorum instrumentis, iußit euolare: illi uerò sublimes, Date nobis, clamabãt, lapides, date calcem, date ligna, & alia, quæ ad ædificationem apta sunt. Sed Nectenabo uisis pueris ab aquilis in altum sublatis, ait, Vnde mihi uolucres homines? Et Aesopus, Sed Lycerus habet: tu autem homo cùm sis, uis cum æquo dijs regi contendere. Et Nectenabo, Aesope uictus sum: percontabor autem te, tu responde. Et ait, Sunt mihi fœminæ hîc equæ, quæ cùm audiuerint eos, qui in Babylone sunt, equos hinnientes, statim cõcipiunt. Si tibi ad hoc est doctrina, ostẽde. Et Aesopus, Respondebo tibi cras, ô rex. Profectus uerò, ubi hospitabatur,

felem

felem iubet pueris comprehendi, & captum publicè circunduci uerberando. Aegyptij autem illud animal colentes, cum sic ipsum male tractari uiderent, concurrerunt, & felem è manu uerberantium eripuerunt, ac rem celeriter renuntiarunt regi. Qui uocato Aesopo, Nesciebas, inquit, Aesope, tanquam Deum à nobis coli felem? quare igitur hoc fecisti? At ille, Lycerum regem iniuria affecit, ô rex, præterita nocte hic felis. Gallum enim eius occidit pugnacem, & generosum, præterea & horas ei noctis nuntiantem. Cui rex, Non pudet te mentiri Aesope? Quonam modo una nocte felis ab Aegypto iuit in Babylonem? Tum ille subridendo inquit, Et quo modo, ô rex, Babylone equis hinnientibus, hîc equæ fœminæ concipiunt? Rex autem his auditis, prudentiam Aesopi felicem esse dixit. Post hæc autem cum acciuisset ex Heliopoli uiros quæstionum sophisticarum peritos, atque de Aesopo cum eis disputasset, inuitauit unà cum Aesopo ad cõuiuium. Discumbentibus igitur ipsis, quidam Heliopolita inquit Aesopo, Missus sum à Deo meo quæstionem quandam rogaturus te, ut ipsam solueres. Cui Aesopus, Mentiris, Deo enim ab homine nihil opus est discere: tu autem non solùm te ipsum accusas, sed Deum tuum. Alius rursus ait, Est templum ingens, & in ea columna, duodecim urbes continens, quarum singulæ triginta trabibus fulciuntur, quas circuncurrunt duæ mulieres. Tum Aesopus ait, Hanc quæstionem apud nos soluent & pueri. Templum enim est hic mundus: Columna, annus: Vrbes, mẽses: Et trabes, horum dies. Dies autem & nox, duæ mulieres, quæ uicißim sibi succedunt. Postridie conuocatis amicis omnibus, Nectenabo inquit, Propter Aesopum hũc debebimus tributa regi Lycero. At ex his unus ait, Iubebimus ei quæstiones dicere

nobis ex ijs, quæ neq; scimus, neq; audiuimus. Et ille, *Cras hac de re uobis respondebo. Decedens igitur, & composito scripto in quo continebatur*, Nectenabo *confitens mille talenta* Lycero *debere, mane reuersus* Regi *scriptum reddidit.* Regis *autem amici priusquam aperiretur scriptum omnes dixerunt*, Et *scimus hæc, & audiuimus, & uerè scimus.* Et Aesopus, Habeo *uobis gratiam restitutionis causa*, At Nectenabo *confessione debiti lecta ait*, Me *nihil* Lycero *debente, omnes uos testificamini?* Illi *mutati dixerunt*, Neq; *scimus, neq; audiuimus.* Et Aesopus, Si *hæc ita se habent, solutum est quæsitum.* Ad *hæc* Nectenabo, Felix *est* Lycerus, *talem in regno suo doctrinam habens.* Ergo *pacta tributa tradidit* Aesopo, *atq; in pace remisit.* At Aesopus *in* Babylonem *profectus, narrauit* Lycero *acta in* Aegypto *omnia, & tributa reddidit.* Lycerus *autem iussit statuam auream* Aesopo *erigi.* Non *multò autem pòst tempore*, Aesopus *in* Græciam *decreuit nauigare, cõpositioneq; cum rege facta, discessit, iuratus ei prius proculdubio rediturum se in* Babylonem, *atq; illic reliquum uitæ uicturum.* Peragratis *autem* Græcis *urbibus, & sua doctrina patefacta, peruenit &* Delphos: *uerùm* Delphi *differentẽ quidem audierunt libenter, sed honore, & obseruantia cum affecerunt nulla.* Is *autem ad eos suspiciens ait*, Viri Delphi, *succurrit mihi ligno uos comparare, quod in mari fertur: illud etenim procul uidentes dum fluctibus agitatur, magni pretij esse existimamus, postquam autem proximè aduenit, uilißimum apparet.* Et *ego itaq; cum procul essem ab urbe uestra, ut eos, qui existimatione digni sunt, uos admirabar: nũc autem ad uos profectus, omnibus, ut ita dixerim, inueni inutiliores, sic deceptus sum.* Hæc *cum audiuissent* Delphi, *& timerent ne aliquo modo* Aesopus *ad alias*

urbes

urbes accedens male de se diceret, decreuerũt dolo hominem occidere. Auream igitur phialam ex eo, quod apud se erat, sacello Apollinis accipientes, clàm in Aesopi absconderunt stratis. Cum Aesopus uerò ignoraret quæ ab ipsis dolo facta fuerant, egressus ibat in Phocidẽ. At Delphi aggreßi, & detinentes ipsum, percontabantur ut sacrilegum. Illo autẽ negante aliquid fecisse eiusmodi, illi ui stratis euolutis auream inuenerunt phialam, quam etiam acceptam omnibus ciuibus ostenderunt nõ cum paruo tumultu. Igitur Aesopus cognitis illorum insidijs, rogauit eos, ut solueretur. Hi autem non solùm non soluerunt, sed ut sacrilegum in carcerem quoq; iniecerunt, morte eius suffragijs decreta. Aesopus autem cùm nulla astutia à mala hac fortuna liberari posset, seipsum in carcere lugebat sedens. Ex familiaribus autem ipsius quidam, Damas nomine, ad ipsum ingressus, & uidens eum sic lamentari, causam rei rogauit. Ille ait, Mulier quædam cùm recenter suum uirum sepeliuisset, quotidie profecta ad tumulum, plorabat. Arans autem quidam non procul à sepulcro, amore captus est mulieris, & derelictis bobus, iuit & ipse ad tumulum, ac sedens unà cum muliere plorabat. Cũ illo rogaret cur'nam & ipse sic lugeret: Quoniam & ego, inquit, decẽtem mulierem sepeliui, & posteaquàm plorauero, mœstitia leuor. Illa autem, Mihi idipsum similiter accidit. Et ille, Si igitur in eadem incidimus mala, cur'nam inuicem non coniungimur? ego etenim amabo te, ut illam: & tu me rursus ut tuũ uirum. His persuasit mulieri, & conuenerunt: interim autem fur profectus, & boues soluens, abegit. Ille autẽ reuersus, non inuentis bobus, & plangere, & lugere uehemẽter instituit. Profecta est & mulier: & lamẽtantem inueniens inquit, Iterum ploras? Cui ille, Nũc, ait, uerè ploro. Et ego

*itaq; multis euitatis periculis, nunc uerè fleo, solutionem mali necunde inueniens.*Post *hæc affuerunt & Delphi, & extractum ipsum è carcere trahebant in præcipitium.* Ille *autem eis dicebat,* Quando *colloquebantur animalia bruta, mus ranæ amicus factus, ad cœnam eam inuitauit, & abducta in penarium diuitis, ubi multa edulia erant,* Comede, *inquit, amica rana.* Post *epulationem & rana murem in suam inuitauit cœnationem. Sed ne defatigere, inquit, natando, filo tenui tuum pedem meo alligabo.* Atque *hoc facto saltauit in paludem.* Ea *autem urinata in profundum, mus suffocabatur, & moriens ait,* Ego *quidem per te morior, sed me uindicabit maior. Supernatante igitur mortuo mure in palude, deuolans aquila hunc arripuit unà cum eo etiam appensam ranam: sicq; ambos deuorauit.* Et *ego igitur, qui ui per uos morior, habebo ultorem.* Babylon *enim &* Græcia *omnis meam à uobis exigent mortem.* Delphi *tamen ne sic quidem pepercerunt* Aesopo. Ille *autem in* Apollinis *confugit sacellum, sed ij & illinc extraxerunt irati, & in præcipitium rursus traxerunt.* Aesopus *cum abduceretur, dicebat, audite me* Delphi, Lepus *aquila insectante in lustrum scarabei confugit, rogans ut ab eo seruaretur. Scarabeus autem rogabat aquilam ne occideret supplicem, obtestãs ipsam per maximum* Iouem, *saltem ne despiceret paruitatem suam.* Illa *uerò irata, ala percutiens scarabeum, leporem raptum depasta est.* Scarabeus *autem cum aquila uolauit, ut nidum eius disceret, ac iam profectus oua eius deuoluta dirupit.* Illa *cum graue existimaret si quis hoc ausus fuisset, & in altiore loco secundò nidificasset, & illic rursus scarabeus ijsdẽ hanc affecit.* Aquila *autem inops consilij penitus, ascendit ad* Iouem *(in eius enim tutela esse dicitur) & in ipsius genibus tertiam*

tiam

tiam fœturam ouorum posuit, deo ipsa cōmendās, & supplicans ut custodiret. At scarabeus è stercore pilula facta, ascendit, & in sinū Iouis eam demisit. Iupiter assurgens ut fimum excuteret, & oua abiecit oblitus, quæ & contriuit deiecta. Sed cum didicisset à scarabeo, quòd hæc fecisset ut aquilam ulcisceretur (nō enim scarabeū tantùm illa affecit iniuria, sed & in Iouē ipsum impia fuit) aquilæ reuersæ ait, scarabeum esse qui affecit mœrore, & certè iure affecisse. Nolens igitur aquilarum genus deficere, consuluit scarabeo, ut aquilæ recōciliaretur. Cùm hic nō paruisset, ille in aliud tempus transposuit aquilarum partum, cùm nō appareant scarabei. Et uos igitur ô uiri Delphi, ne despicite hunc deū, ad quem profugi: & si paruum sortitus est delubrum, neq; enim impios negliget. Delphi uerò hæc parum curantes, rectà ad mortem itidem ducebāt. Aesopus nulla re à se dicta uidens eos flecti, rursus ait, Viri crudeles, & interfectores audite. Agricola quidam in agro cōsenuit: cùm nunquam ingressus esset in urbē, precabatur domesticos ut eam uideret. At illi iunctis asellis, atq; in currum eo imposito, solum iusserunt agere. Eunti autem procella & turbine aërem occupātibus, & tenebris factis, aselli à uia aberrātes, in quoddam præcipitiū deduxerūt senem. At ille iam præcipitandus, O Iupiter, ait, qua in re te iniuria affeci, quòd sic iniquè occidor, præsertim cum neq; ab equis generosis, neq; à mulis bonis, sed ab asellis uilißimis? Et ego itaq; eodem nodo nunc tristor, quoniam non ab honoratis uiris, & elegantibus, uerùm ab inutilibus, & peßimis interficior. Iamq; præcipitandus, eiusmodi dixit rursus fabulam: Vir quidam suam deamans filiam, rus misit uxorem, solam autē filiam receptam uiolauit. Illa autem, Pater, ait, scelesta facis, optarem tamen à multis potius uiris dedecore hoc affici,

quàm à te, qui genuisti. Hoc nũc & in uos, ô iniqui Delphi dico quòd eligerem in Scyllam, & Charybdim potius incidere, ac in Africæ Syrteis, quàm per uos iniustè atq; indignè mori: execror igitur uestram patriam, & deos testor, me præter omnem iustitiam interire, qui me ulciscentur exauditum. Præcipitem igitur ipsum dederunt de rupe, & mortuus est. Non multo pòst autem pestilentia laborantes, oraculum acceperunt expiandam esse Aesopi mortem. Cui quòd & conscij sibi essent, iniustè eum interfecisse, etiam cippum erexerunt. Sed primates Græciæ, ac doctißimi quique, cum & ipsi quæ in Aesopum facta fuissent, intellexissent, Delphos profecti sunt, & cum illis habita inquisitione, ultores & ipsi Aesopi mortis fuerunt.

AESOPI VITAE FINIS.

EX APHTHONII SOPHISTAE EXERCITAMENTIS.

Fabula quid & quotuplex.

FAbula profecta quidem est à poëtis, sed & rhetoribus communis facta est admonendi gratia. Est autem fabula sermo fictus, imagine quadam repræsentans ueritatem. Atque alia Sybaritica, alia Cilix, alia Cypria dicitur, accepto ab inuentoribus nomine. Verùm quoniam Aesopus egregiè præter cæteros conscripsit fabulas, euicit ut potius Aesopia diceretur. Ea uerò est triplex, Rationalis, Moralis, Mista. Rationalis, in qua aliquid ab homine geri confingitur. Moralis, quæ eorum imitatur mores, quæ sunt rationis expertia. Mista uerò, quæ rationale irrationaleq; complectitur. Eam autem admonitionem, cuius causa fabulam constitueris, Antefabulationem præpositam, postpositam uerò, Affabulationem dices.

FABVL

FABULA, QUA FORMICARUM & Cicadarum exemplo hortantur iuuenes ad laborem.

Cicadæ olim ætate aßiduis cantibus indulgebant, formicæ uerò hyemis memores, laboribus fructibusq́; colligendis operam dabant. Verùm cum hyems aduenisset, formicæ ijs quæ collegerant, pascebantur. cicadas autem delectatio illa, & canendi uoluptas, eò indigentiæ, miseriæq́; perduxit, ut esurirent omnes, & fame conficerentur. Sic iuuentus laborum fugitans, malè habet in senectute.

EX PHILOSTRATI *imaginibus*, Fabulæ.

Fabulæ se ad Aesopum, sua in eum beneuolentia conferunt, quòd satagat sui. Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, nec non & Archilocho in Lycamben curæ fuit. Sed ab Aesopo humana omnia ad fabellas redacta sunt, sermone brutis nõ temere impertito: nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur, & fraudem. Atq; hæc ei leo quispiam agit, & uulpes, & per Iouem equus: nec testudo muta: ex quibus pueri discunt, quæ in uita gerantur. Habētur igitur in pretio fabulæ propter Aesopum. accedunt ad ianuam docti huius, uittis eum deuincturæ, coronaq́; oleagina coronaturæ. hic, ut puto, fabulam aliquam texit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi id præ se ferunt. Pictorem, fabularum curas remißiore animo indigere, non latuit. Philosophatur autem pictura & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus cõferens, cœtum circa Aesopum statuit ex illius scena confictum, Chori dux uulpes depicta est. Vtitur enim ea Aesopus ministra argumentorum plurium, ceu Dauo Comœdia.

EX HERMOGENIS EXERcitamentis, Prisciano interprete.

FAbula est oratio ficta, uerisimili dispositione imaginē exhibens ueritatis. Ideo autem hanc primam tradere pueris solent Oratores, quia animos eorum adhuc molles ad meliores facilè uias ritè instituunt. Vsi sunt ea tamen uetustißimi quoq; autores, ut Hesiodus, Archilochus, Horatius. Hesiodus quidem lusciniæ, Archilochus autem uulpis, Horatius muris. Nominantur autem ab inuentoribus fabularū, aliæ Aesopiæ, aliæ Cypriæ, aliæ Libycæ, aliæ Sybariticæ, omnes autem cōmuniter Aesopiæ dicuntur, quoniam in conuentibus frequēter solebat Aesopus fabulis uti. Mendacem quidem esse nolunt fabulam sed ad uitam utilem, necnon & uerisimilem. Est autem uerisimilis, si res, quæ subiectis accidunt personis, aptè reddantur: ut puta de pulchritudine aliquis certat, pauo supponatur hic. Oportet alicui astutiam tribuere, uulpecula est subijcienda. Imitatores aliquos hominum uolumus ostendere, hic Simijs est locus. Oportet igitur modò breuiter, modò latius eas differere. Quomodo autem hoc fiet? Si nunc narratione simplici proferantur, nunc etiam sermo inductis fingatur personis. Exempli causa, Simiæ conuenerunt, & consilium habuerunt de urbe condenda: & quia placuit illis, paratæ erant incipere ædificationem, sed uetus Simia prohibuit ab incœpto, eas docens, quòd facilè capiantur, si intra muros concludantur: sic breuiter dices. Si uelis producere, sic: Simiæ conuenerunt, & consiliabantur de urbe condenda, quarum una in medium ueniens concionata est, quia oportet ipsas quoq; ciuitatem habere. Videtis enim, aiebat, quòd ciuitatem habendo felices homines sint, domos etiam habent singuli, & in concionem uniuersi, & in theatrum

ascend

ascendentes delectant animos spectationibus, & auditionibus uarijs. Et sic proferes orationem in orando, dicẽs, quòd & plebiscitum scriptum est, & finges etiam orationem ueteris simiæ. Expositio autem fabularum uult circuitionibus carere, & iucũdior esse. Sed oratio, qua utilitas fabulæ retegitur, quam ἐπιμύθιον uocant, quod nos affabulationem possumus dicere, à quibusdam prima, à plerisque rationabilius postrema ponitur. Sciendum uerò, quòd etiam oratores inter exempla solent fabulis uti.

LAVRENTIVS

VALLENSIS INSIGNI *uiro Arnoldo Fouelledæ salutem.*

ROMISERAM *nuper, me tibi coturnices, quas ipse uenatus essem, missurum. Eas capere (ut homo uenandi insuetus) cum non possem, ad uenationẽ meam, id est, ad literas me conuerti. Vt fortè ad manus uenit libellus Græcus ex præda nauali, tres & triginta Aesopi fabulas continens, has omnes bidui labore uenatus sum. Mitto igitur ad te, siue fabellas, siue mauis coturnices, quibus oblectare te poßis ac ludere. Etenim si Octauianum, Marcumq; Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus: profectò tu uir literarum amantißimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octauiano aut Antonio pugnacem aliquam harum auium dono dedisset, iucundam illis rem, gratamq; fecisset: ego quoque tibi iucundus, gratusq; ero, qui plures triginta eius generis aues dono* mitto

mitto, pugnaces, uictrices, & (si fortè magis hoc te iuuat) etiam pingues. Oblectant enim hæ fabellæ, & alunt, nec minus fructus habent, quàm floris. Sed ne domum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu si coturnices ueras, quàm has fabellas, malis, rescribe. Mittam nanque non modò coturnices, sed etiam perdices. Ex urbe Caieta Calendis Maij, M. CCCC. XXXVIII.

DE VVLPE ET CAPRO.

Vulpes & caper sitibundi in puteum quendam descenderunt: in quo cum perbibissent, circunspicienti capro reditum, uulpes ait, Bono animo esto caper: excogitaui nanq; quo pacto uterque reduces simus. Si quidem tu eriges te rectum primoribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq;, adducto ad pectus mento, reclinabis: & ego per terga cornuaq; tua transiliens, & extra puteum euadens, te istinc postea educam. Cuius consilio fidem habente capro, atq;, ut illa dicebat, obtemperante, ipsa è puteo resilijt: ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat exultabatq;, nihil de hirco curæ habens. Cæterùm cum ab hirco ut fœdifraga incusaretur, respondit: Enimuero hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses, quàm de reditu exploratum habuisses. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit uirum prudentem debere finem explorare, antequàm ad rem agendam ueniat.

DE VVLPE ET PARDO.

Vulpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo suam pellem uersicolorem extollente, uulpes suam cum non posset præponere, inquit, At quãto ego speciosior, quæ non corpus, sed animũ uersicolorẽ sortita sum.

Adfabulatio. *Hæc fabula innuit pulchritudinem animi*

animi antecellere pulchritudinem corporis.

DE CATA ET VENERE. 3

Cata quædam delicium erat cuiusdam formosi adulescentis. Hanc ille, ut in fœminam mutaret, Venerem comprecatus est. Dea miserta cupiditatis adulescentuli, conuertit bestiam in speciosam puellam. Cuius forma inardescens adulescentulus, adducit illam secum domum. Quibus considentibus in cubiculo, Venus uolens periculum facere nunquid illa cum corpore mutasset & mores, murem in medio dimisit. At illa, eorum qui aderant & cubiculi nuptialis immemor, è cubili consurgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens: tum dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit sceleftos homines etiam si conditionem statumq; mutent, tamen mores nequaquam mutare.

DE AGRICOLA ET FILIIS EIVS. 4

Agricola filios suos uidens quotidie digladiantes, neq; in gratiam reducere potis esset: iussit fasciculum uirgarum sibi afferri (aderant autem filij illic sedentes) quæ cum allatæ essent, colligauit omnes in unum fasciculum: iussitq; singulos eorum fasciculum capere atque confringere. Illis uerò confringere non ualentibus, soluens postea fasciculum, tradidit singulas uirgas eis frangendas: atq; illis statim frangentibus, intulit. Ita quidem & uos ô filioli mei, si unanimes inuicem perstiteritis, inexpugnabiles uos hostibus inuictosq; præbebitis: sin minus, uestra ipsa æmulatio atq; seditio, opportunam uos prædam inimicis faciet.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, æquè res humanas capere, uel à concordia incrementum, uel à discordia iacturam.

DE MVLIERE ET GALLINA. 5

Mulier

Mulier quædam uidua habebat gallinam quotidie singula oua ponentem. Sperans autem mulier, pro singulis bina oua posituram, si plus escarum tribuisset, opiparè educabat. Gallina uerò pinguior effecta, ne unum quidem ouum amplius facere poterat. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd homines per luxum rerum & copiam marcescentes, ab instituta industria retardantur.

DE DVOBVS ADVLESCENTIBVS. 6

Duo adulescentes obsonium à coquo communiter mercati sunt. Cæterùm cum coquus quibusdam negotijs domesticis intenderet, uacaretq́; alter adulescentum partem obsonij in alterius manus immisit. Conuertente autem se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirēte, qui carnem sustulerat, iurat se nō habere: qui uerò habebat, se non sustulisse. Quibus coquus (intellecta adulescentum argutia) inquit, Et si me latet fur, tamen eum quem iurastis, non latebit. Adfabulatio. *Hæc fabula innuit, quòd si quid homines celamus, Deum tamen nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit & omnia uidet.*

DE DVOBVS AMICIS ET VRSO. 7

Duobus amicis unà iter facientibus fit ursus obuiam, quorum unus perterritus, in arborem scandens, latuit: alter uerò, cum se imparem urso fore, & si pugnaret, superatum iri intelligeret, procidēs simulabat se mortuum esse. Vrsus uerò adueniens: & aures & occiput eius olfaciebat, illo, qui stratus iacebat, usquequaq; continente respirationem. Ita mortuum esse credens ursus, abijt. aiunt enim non sæuire in cadauera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens, interrogat amicum quidnam ad aurem ursus esset secum locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me ne posthac cum huiusmodi amicis iter faciam.

Adfab

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, deuitandos esse amicos, qui periculoso in tempore auxilio præstando reuocant pedem.

DE ARVNDINE ET OLEA. 8

Disceptabant aliquando arundo & olea, de constantia & fortitudine, & de firmitate. Et olea quidem arundini probra ingerebat, ut fragili, & ad omnem uentum uacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus spectans. Nam cùm uentus uehemens ingruisset, arundo reflectebatur, agitabaturq;. Olea uerò cum uiolentiæ uentorum reluctari uellet, confracta est. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedũt, potiores esse ijs qui non cedunt.

DE TVBICINE. 9

Erat tubicen quidam, qui in militia signum caneret: is interceptus ab hostibus, ad eos, qui circunsistebant, proclamabat, Nolite me uiri innocentem, innocuum, insontemq; perimere, nullum enim unquam occidi: quippe nihil aliud quàm hanc buccinã habeo. Ad quem illi uicißim cum clamore responderunt, Tu uerò hoc ipso magis trucidaberis, quòd cùm ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere. Adfabulatio. *Fabula hæc innuit quòd præter cæteros peccant, qui malos & importunos principes persuadent ad iniquè agendum.*

DE CANE ET LANIO. 10

Canis quidam insilijt in macellum, lanio in aliqua re occupato, & arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quẽ lanius conuersus, fugientemq; aspiciẽs, inquit, O canis abi: ubicunq; fueris, te obseruabo: non enim mihi cor sustulisti sed cor dedisti. Adfabulatio. *Hæc fabula innuit, iacturam frequenter esse hominibus doctrinam.*

DE

DE AEGROTO ET MEDICO. 11

AEgrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset: præter modum, respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud (inquit) bonum est. Altero autē die interrogatus quomodo se haberet, respondit, Algoribus correptus, diu uexatus sum. Et istud (inquit medicus) bonum est. Tertiò cùm de eodem interrogaretur, respōdit, Profluuio corporis debilitatus sum. Istud (inquit) etiam bonum est. Postea autem à familiari interrogatus, Quo modo habes ô amice? Respondit, Ego etiam atque etiam bene habeo, sed morior. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, coarguendos assentatores.

DE ASINO ET LVPO. 12

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat: conspectoq; lupo, ait, O lupe, en præ cruciatu morior, futurus esca aut tua, aut uulturum, aut coruorum. Vnum modò munus abs te flagito: educ prius ex pede aculeum, ut moriar saltem sine cruciatu. Tunc lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens, eduxit. Asinus uerò doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit: fractisq; illius fronte, naribus, & dentibus, aufugit: lupo seipsum accusante, ac meritò sibi id euenisse dicente: quòd qui didicerat esse lanius iumentorum, nunc eorum uolebat esse chirurgus.

Adfabulatio. Hæc fabula innuit, quòd qui sua artificia deserunt transferentes se ad aliena, ipsis non apta, & in derisum ueniunt, & in discrimen.

DE PASTORE ET MARI. 13

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cùm uideret mare tranquillum, incessit cupido nauigationem faciendi. Itaq; uenundatis ouibus, emptisq; palmarum sarcinis, nauigabat. Orta autem uehementi tempestate, & naui

ui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare eiecit, uixq; euasit exonerata naui. Paucis pòst diebus, ueniente quodam & tranquillitatem maris admirante (erat enim sanè tranquillum) respondens, inquit, Palmas iterum uult, quantum intelligo: ideoq; immotum sese ostendit.

Adfabulatio. Hæc fabula innuit eruditiores fieri homines damno, atq; periculo.

DE VVLPE ET LEONE. 14

VVlpes nullum antea leonem conspicata, cum illi aliquando obuiasset, ita conspectum eius expauit, ut parum abfuerit quin extingueretur. Quod cum postea iterum accidisset: ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio cum leonem eundem uidisset in ciuitate, non modò non exterrita, sed confidenter adiens, secum colloquuta est & confabulata. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd consuetudo & conuersatio facit, ut quæ maximè horribilia & formidolosa sunt, neque horrida, neq; formidolosa uideantur.

DE GALLIS ET PERDICE. 15

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est & perdicem, eamq; in societatē gallorum dedit unà cum illis saginandam. Eam uerò statim galli, pro se quisq; mordebant, abigebantq;. Perdix autem apud se affictabatur: existimans, ideo talia sibi à gallis inferri, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Vbi uerò non multo pòst aspexit & illos inter se pugnantes, mutuoq; percutientes: recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem uerò posthac ego non affictabor amplius, uidens eos etiam inter se dimicantes. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, uirum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos uidet ne

à domesticorum quidem iniurijs abstinere.

DE VVLPE ET CAPITE QVODAM. 16

Vulpes aliquando in domum citharœdi ingressa: dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilē scrutaretur: reperit è marmore caput lupinum, scitèr fabreq; factum. Quod cùm in manus sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens.

Adfabulatio. Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

DE CARBONARIO ET FVLLONE. 17

Carbonarius cōducta in domo habitans, inuitauit fullonem, qui eo loci proximè uenisset, ut eisdem in ædibus unà habitarent. Ad quem fullo, O homo, non est mihi istud factu conducibile: Vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonaria aspergine fuscares.

Adfabulatio. Fabula hæc innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

DE HOMINE GLORIOSO. 18

Vir quidam aliquando peregrinatus, cùm iterum domum rediisset: cùm multa ardua in diuersis regionibus à se uiriliter gesta iactabundus prædicabat: tum uerò illud maximè, quòd Rhodi omnes certamine saliendi superasset: eiusq; rei Rhodios, qui affuerunt, testes esse. Ad quem unus aßistentium respondens, inquit, O homo, si uerum est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodus, ecce hic certamen saliendi. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd ubi rerum testimonia adsunt, nihil opus est uerbis.

DE HOMINE ET APOLLINE. 19

Quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus, habensq; passerculum sub pallio, quem pugno

pugno tenebat. Accedésq; ad tripodas, interrogabat Deũ, dicens: Quod habeo in dextera, uiuit'ne, an mortuum est? Prolaturus passerculum uiuum, si mortuum respondisset: rursus prolaturus mortuum, si uiuum respondisset. Occidisset enim statim sub pallio, priusquã proferret. At Deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O consultor, utrũ mauis facere (penes te nanq; arbitrium est) facito: & siue uiuum, siue mortuũ quod in manu habes, proferto.

Adfabulatio. *Fabula hæc innuit mentem diuinam nihil neque latere, neque fallere.*

DE PISCATORE ET CINARIDE. 20

Piscator quidam demissis in mare retibus, detulit cinaridem pusilli corporis: quæ piscatorem sic obsecrabat, Noli me in præsentiarum capere pusillam & minutam: sine abire & crescere, ut postea iam adultam, commodo cum maiore potiaris. Cui piscator, Ego uerò amens sim, si lucrum quod inter manus habeo (licet exiguum) prætermittam spe futuri boni quantumlibet magni.

Adfabulatio. *Hæc fabula innuit stolidum esse, qui propter spem maioris, rem & præsentem & certam (licet paruam) non amplectitur.*

DE ASINO ET EQVO. 21

Vir quidam habebat equum & asinum. In itinere faciendo, inquit asinus equo, Si me saluum uis, leua me parte oneris mei. Equo illius uerbis non obsequente, asinus sub onere cadens, moritur. Tunc dominus iumentorum omnes quas portabat asinus sarcinas, simulq; corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus cum clamore inquit, Væ mihi iumentorum infelicissimo, quid mihi misero euenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius corium. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit maiores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utriq; incolumes sint.

DE HOMINE ET SATYRO. 22

VIr quidam cum satyro amicitiam inierat. Qui cum edendi gratia sederent, exorta cœli tempestate, uir manus ad os admouēs, anhelitu refocillabat. Quod intuens satyrus, interrogat quam ob rem id faceret. Ille inquit, calore oris algentes manus refocillo. Pauloq; pòst, calidiore edulio allato, cum uir iterum manus ad os admouens, calorem cibi tenui inspiratione refrigerauit, interrogat satyrus, quam ob rem & illud faciat. Respondente autem uiro, ut refrigeraret eduliū: Atqui ego, inquit satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale. Adfabulatio.

Fabula innuit deuitandam eius amicitiam esse, cuius anceps uita est, & non simplex sermo.

DE AGRICOLA, ET CANIBVS. 23

AGricola quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibarijs, primùm interfectis singulis ouibus, illarum carnibus uescebatur, mox & caprarum, postremò operarijs bobus interemptis alebatur. Quod canes dum animaduertissent, inter se colloquuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operarijs bobus dominus non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Adfabulatio. Hæc fabula innuit, fugiendos cauendosq;, qui à familiaribus manus non abstinent.

DE QVODAM ADMORSO À CANE. 24

ADmorsus quidam à cane, circuibat singulos, corrogans curationem: nactusq; quendam est, qui cognita mali qualitate, inquit, Si tu quidem ô homo cōualescere uis, crustam panis madefactam in sanguine uulneris, porrige cani,

cani, qui te momordit comedēdam. Cui ille deridenter inquit, Ego mehercle, si illud fecero, dignus sum qui ab omnibus huius urbis canibus præmordear. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, improbos homines cùm maximè beneficia acceperint, tum maximè ad maleficia animari.

DE THYNNO ET DELPHINO. 25

THynnus cum Delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & iam capiendus esset, in anfractum quēdam se intorsit. Delphinus quoq; ad alterum similem impetu ipso allisus est. Ad quem Thynnus respiciens, cumq; expirantē uidens, inquit, Iam mihi mors non erit molesta, uidenti eum qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Adfabulatio. Hæc fabula innuit, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos per quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciunt.

DE AVCVPE. 26

AVceps quidam sumptis aucupatorijs retibus, ad uenandum processit, uisoq; palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiose arundines cum retibus ad auem clanculū admouebat, sperans illam se uenari posse. Quod cum agit, in altum intuens, iacentem uiperam pedibus pressit: quæ exasperata dolore hominem momordit. At ille iam deficiens, Me miserū, inquit, qui cum alterū uenari uolo, ipse ab altero captus pereo. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd æmuli alios arte sua nitentes decipere, sæpe in laqueos quos tendunt, incidunt.

DE CASTORE. 27

CAstor præter cæteros quadrupedes, in aqua durare fertur, suaq; genitalia ad artem medicam sanè utilia esse. Hic ubi uidet se ab indagantibus hominibus captum iri (nouit enim quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia

præcidit, atque in sequentes proijciens, hoc modo incolumis euadit. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, huius exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute, nullam rationẽ habere fortunarum.

DE VATICINATORE. 28

Vaticinator quidam in foro sedens sermocinabatur, cùm sibi quidam denũtiat fores domus eius effractas esse, omniaq; direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium uaticinator gemens, properansq;, cursu se domum recipiebat. Quem currentem intuens quidam, O tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis, certè tua ipse non diuinasti. Adfabulatio.

Fabula hæc ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere ac consulere conantur.

DE AVCVPE ET MERVLA. 29

Auceps tetenderat uolucribus retia: quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotij ageret. Ille respondit, se condere urbem. Abijtq; longius, & sese abdidit. Merula uerò uerbis illius fidem habẽs, accedens ad escam iuxta retia positam, capta est. Accurrenteq; aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem condis urbem, haud multos inuenies incolas. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eo maximè modo rem priuatam, & publicam destrui, cum præsides sæuitiam exercent.

DE VIATORE ET IOVE. 30

Viator longum ingressurus iter, si quid inuenisset, eius dimidium Ioui se oblaturum promisit. Inuento autem in ipso itinere uase palmarum & amygdalorum pleno comedit omnes palmulas amygdalaq;: sed horum nucleos, illarum putamina ad aram quandam obtulit inquiens, Iupiter,

piter, habes quod tibi uoueram: quod enim inueni, eius & interiora & exteriora tibi offero.

Adfabulatio. *Fabula hæc innuit, auarum hominem cupiditate pecuniæ, etiam dijs moliri fallacias.*

DE FILIO ET MATRE. 31

Puer quidam in schola cōdiscipuli furatus tabellam alphabetariam attulit matri suæ. A qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore maiora cœpit furari. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium: Matre uerò sequente ac uociferante, rogauit satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent. Quibus annuentibus, & matre festinabūda, aurem ad os filij admouēte: Ille auriculam maternam dentibus amorsam euulsit. Et cum mater cæteriq; increparent, non modò ut furem, sed etiam ut in parentē suam impium, inquit, Hæc mihi, ut perderer, extitit causa: si enim me ob tabellam alphabetariam castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, ad supplicium nunc ducerer.

Adfabulatio. *Fabula hæc innuit, quòd qui inter initia peccandi non coërcentur, ad grauiora flagitia euadunt.*

DE FILIO ET PATRE. 32

Filium quidam senior habebat generosi animi, & uenaticorum canum amatorem. Hunc per quietem uiderat à leone trucidari. Territus igitur, ne fortè somnium hoc aliquando sequeretur euentus, extruxit domum quandam politißimam, laquearibus ac fenestris amœnißimam: illucq; inducens filium, illi custos inhærebat. Depinxerat enim in ea domo, ad oblectationem filij omne genus animalium, in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem uice leoni propius stans inquit, O truculentißima fera, te pro-

pter, & propter inane somnium patris, in hac domo asseruor uelut in carcere. Quid igitur faciam? Et hæc dicens, manum parieti incußit, oculum leoni eruere uolens, & clauo, qui illic latebat, offendit: qua ex percußione manus emarcuit: succreuitq; sanies, ac febris subsecuta est: breui adulescens est mortuus. Ita leo adulescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate.

Adfabulatio. Hæc fabula innuit, quæ uentura sunt, deuitare posse neminem.

DE CALVO QVODAM. 33

CAluus quidam mentitos crines gerens, dum equo uehebatur, ecce turbinis uentus illos de capite sustulit: risus statim magni præsentibus excitantur. Et ille mutuo risu ad eos, inquit, Quid mirum si crines, qui non erant mei, à me recesserint? Illi quoque recesserunt, qui mecum fuerant nati. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, non debere nos mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accepimus, non potest nobiscum perpetuò permanere.

FINIS.

ALIAE ITEM

ALIQVOT AESOPI FABULÆ, è Græco in Latinum uersæ, incerto interprete.

IMPOSSIBILIA PROMITTENS. 1

VIr pauper ægrotans, & malè affectus, cum à medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituissent, centum boues ipsis oblaturum esse in sacrificium. Vxore autem eius audiente, Et ubi tibi

hæc,

hæc, si conualueris? ille ait, Putas enim surgere me hinc, ut dei hæc à me repetant? Adfabulatio.

Fabula significat, multos facilè polliceri, quæ re comprobare non sperent.

RANAE. 2

Ranæ duæ in palude pascebantur, æstate autem siccata palude, illa derelicta, quærebant aliam: cæterùm profundum inuenerunt puteum: quo uiso, altera alteri inquit, Descendamus heus tu in hunc puteum. Illa respõdens ait, Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo ascendemus?

Adfabulatio. *Fabula declarat non oportere inconsideratè res aggredi.*

CANIS, ET GALLVS. 3

Canis & gallus inita societate iter faciebant. Vespera autem superueniente, gallus conscensa arbore, dormiebat: at canis ad radicem arboris excauatæ. Cum gallus, ut assolet, noctu cantasset, uulpes ut audiuit accurrit: & stans inferius, ut ad se descenderet, rogabat, quòd cuperet commendabile adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixisset, ut ianitorem prius excitaret ad radicẽ dormientem, ut cum ille aperuisset, descenderet: & illa quærente ut ipsum uocaret, canis statim prosiliens eam dilacerauit.

Adfabulatio. *Fabula significat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.*

LEO, ET VRSVS. 4

Leo & ursus simul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant: grauiter igitur à seipsis affecti, ut ex multa pugna etiam uertigine corriperentur: defatigati iacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi prostratos eos uidit, & hinnulum in medio iacẽtem, hunc per utrosq; percurrendo, rapuit, fugiensq; abiuit: at illi uidebant quidem

ipsam, sed quia non poterant surgere, Nos *miseros, dicebant, quia uulpi laborauimus.* Adfabulatio. *Fabula significat, alijs laborantibus, alios lucrari.*

VESPERTILIO, ET RVBVS, *&* Mergus. 5

V*Espertilio, & rubus, & mergus inita societate mercatoriam decreuerunt uitam agere.* Itaq; *uespertilio argentum mutuata proiecit in medium: rubus uestem secum accepit: mergus tertius, æs: & nauigauerunt.* Tempe*state autem uehementi oborta, & naui euersa, omnibus perditis, ipsi in terram euaserunt.* Ex *illo igitur mergus litoribus semper aßidet, num quopiam æs eijciat mare.* V*espertilio uerò creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulum exit.* R*ubus prætereuntium uesti inhæret, sicubi suam cognoscat quærendo.*

Adfabulatio. *Fabula significat, in ea quibus incumbimus, in posterum incidere.*

PAVO, ET MONEDVLA. 6

A*Vibus creaturis regẽ, pauo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent.* E*ligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed si te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?*

Adfabulatio. *Fabula significat, principes non modò propter pulchritudinem, sed & fortitudinem & prudentiam eligi oportere.*

SINGVLARIS ANIMAL ET VVLPES. 7

S*Ingularis agrestis super quadam sidens arbore dentes acuebat.* V*ulpe rogante causam, quare nulla præposita neceßitate dentes acueret, ait,* N*on abs re hoc facio: nam si me periculum inuaserit, nequaquam me tũc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.*

Adfab

Adfabulatio. *Fabula significat, aduersus periculum præparatum esse oportere.*

CASSITA. 8

CAßita laqueo capta plorans dicebat, Hei *mihi miseræ, & infelici uolucri, non aurum surripui cuiusquã, non argẽtum, non aliud quicquam pretiosum.* Granum *autem tritici paruum, mortis mihi causa fuit.*

Adfabulatio. *Fabula in eos, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.*

HINNVLVS. 9

HInnulus aliquando ceruo ait, Pater, *tu & maior, & celerior canibus, & cornua præterà ingentia gestas ad uindictam, curnam igitur sic eos times?* Et *ille ridẽs ait*, Vera *quidẽ hæc inquis, filij: unũ uerò scio, quòd cum canis latratũ audiuero, statim ad fugam nescio quomodo efferor.*

Adfabulatio. *Fabula significat natura timidos, nulla admonitione fortificari.*

AVARVS. 10

AVarus quidam cum omnia sua bona uendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unà defosso illic & animo suo, & mente: atq; quotidie eundo, ipsam uidebat. Id *autem ex operis quædam obseruando cognouit, & refossam glebam abstulit.* Post *hæc & ille profectus, & uacuum locum uidens, lugere cœpit, & capillos euellere. Hunc cùm quidam uidisset sic plorantem, & causam audiuisset*, Ne *sic, ait, ô, tu, tristare: neque enim habens aurum, habebas: lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse, eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut uideo, neq; cum aurum erat, utebare.*

Adfabulatio. *Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.*

ANSERES, ET GRVES. 11

ANseres, & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem uisis, grues, quòd essent leues, statim euolauerunt, anseres uerò ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt. Adfabulatio.

Fabula significat, & in expugnatione urbis, inopes facile fugere, diuites autem seruire captos.

TESTVDO, ET AQVILA. 12

TEstudo orabat aquilam, ut se uolare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat, Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit: inde demisit: hæc autem in petras cecidit, & contrita est. Adfabulatio.

Fabula significat, multos quia in contentionibus prudentiores non audiuerint, seipsos læsisse.

CERVA. 13

CErua altero obcæcata oculo, in litore pascebatur, sanum oculum ad terram propter uenatores habens, alterum uerò ad mare, unde nihil suspicabatur. Præternauigantes autem quidam, & hoc coniectantes, ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd unde timuerat, nihil passa foret: quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam. Adfabulatio.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia uidentur, utilia fieri: quæ uerò utilia, noxia.

CERVA, ET LEO. 14

CErua uenatores fugiens, in speluncam ingressa est. In leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa est. Moriens autem dicebat, Hei mihi homines fugiens, in ferarum immitissimum incidi. Adfabulatio.

Fabula significat, multos homines dum parua fugiunt

peri

pericula, in magna incurrere.

CERVA, ET VITIS. 15

CErua uenatores fugiens sub uite delituit. Cum præteriissent autem parumper illi, cerua prorsus iam latere arbitrata, uitis folia pasci incœpit. Illis uerò agitatis, uenatores conuersi, & quod erat uerum arbitrati, animal aliquod sub folijs occultari, sagittis confecerunt ceruam. Hæc autem moriens talia dicebat, Iusta passa sum, non enim offendere oportebat, quæ me seruarat.

Adfabulatio. *Fabula significat, qui iniuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.*

ASINVS, ET LEO. 16

CVm asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinũ, gallus exclamauit, & leo (aiunt enim hunc galli uocem timere) fugit. At asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Vt uerò procul hunc persecutus est, quò non amplius galli perueniebat uox, cõuersus leo deuorauit. Hic uerò moriens clamabat, Me miserum & dementem: ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratia in aciem irrui? Adfabulatio.

Fabula significat, plerosq; homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atq; ita ab illis occidi.

OLITOR, ET CANIS. 17

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. ratus autem canis accessisse ut se inferius magis obrueret, conuersus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reuersus, Iusta, inquit, patior. nam cur unquam sui interfectorem seruare studui? Adfabulatio.

Fabula in iniustos, & ingratos.

SVS, ET CANIS. 18

Sus &

SVs & canis mutuò conuitiabantur. Et sus iurabat per Venerem, procul dubio dentibus discissurum canem, Canis uerò ad hæc dissimulanter dixit, Bene per Venerē nobis iuras: significas enim ab ipsa uehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Et sus, Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nā occidentē aut alio quouis modo lædētem omnino auersatur: tu tamen male oles & uiua & mortua.

Adfabulatio. Fabula significat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obijciūtur, artificiose in laudem cōuertere.

SVS, ET CANIS. 19

SVs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, fœcundam esse maxime pedestrium omnium. Et sus occurrens, ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis, scito & cæcos tuos te catulos parere. Adfabulatio.

Fabula significat, non in celeritate res, sed in perfectione iudicari.

SERPENS, ET CANCER. 20

SErpens unà cum cancro uiuebat, inita cum eo societate. Itaq; cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat. Cum obseruasset igitur cancer ipsum dormientem, & pro uiribus compreßisset, occidit. At serpente post mortem extēso, ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicem esse: neq; enim hanc pœnam dedisses. Adfabulatio.

Fabula significat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potius.

PASTOR, ET LVPVS. 21

PAstor nuper natum lupi catulum reperit, ac sustulit, unaq; cum canibus nutriuit. At cum adoleuisset, si quādo lupus ouem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur.

tur. Cum canes uerò aliquando nō possent assequi lupum, atq; ideo reuerterentur, ille sequebatur, ut cū ipsum assecutus esset, particeps foret uenationis ut lupus: inde redibat. Sin autē lupus extrà nō rapuisset ouem, ipse clàm occidēs, unà cum canibus comedebat: donec pastor cū coniectasset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit, & occidit.

Adfabulatio. Fabula significat, naturam prauam bonos mores non nutrire.

LEO, ET LVPVS. 22

Leo cum consenuisset, ægrotabat iacēs in antro. Accesserant autem uisitatura regem, præter uulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem uulpem, quasi nihili facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad uisitationem profectam. Interim affuit & uulpes, & ultima audiuit lupi uerba: Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum, qui cōuenerunt, tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuiui, & medicamentum pro te à medico quæsiui, & didici? Cum autem leo statim, ut medicamentum diceret, imperasset, illa inquit, Si lupo uiuente excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo iacente uulpes ridens ait, Sic nō oportet dominum ad maleuolentiam mouere, sed ad beneuolentiam.

Adfabulatio. Fabula significat, eum qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum uertere.

MVLIER. 23

Mulier quædam uirum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est. Aggrauatum enim ipsum ab ebrietate cum obseruasset, & mortui instar insensatum, in humeros eleuatum, in sepulcretū allatum deposuit, & abiuit. Cum uerò ipsum iam sobrium

esse

esse coniectata est, profecta ianuam pulsauit sepulcreti. Ille autem cum diceret, Quis est, qui pulsat ianuam? uxor respondit, Mortuis cibaria ferēs ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere ô optime potius affer: tristem enim me reddis, cum cibi non potus meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ, inquit: nam neque astu profui: tu enim uir non solum non emendatus es, sed peior quoq; te ipso euasisti. in habitum tibi deductus est morbus.

Adfabulatio. Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoq; hominem consuetudo inuadit.

CYCNVS. 24

VIr diues anserem simul & cycnum nutriebat, non ad eadem tamen, sed alterum cantus, alterum mensæ gratia. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causa nutriebatur, nox erat, ac discernere tempus non permisit utrunq;: cycnus autem pro ansere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium: & cantu significat naturam, mortem uerò effugit suauitate canendi. Adfabulatio. Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

AETHIOPS. 25

AEthiopem quidam emit, talem ei colorē inesse ratus negligentia eius, qui prius habuit: ac assumpto in domum, omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lauacris tentauit mundare: & colorem quidem transmutare non potuit. sed morbum dolor parauit. Adfabulatio. Fabula significat, manere naturas, ut à principio prouenerunt.

HIRVNDO, ET CORNIX. 26

HIrundo & cornix de pulchritudine cōtendebāt, Respondens autem cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo uerno

uerno tempore floret, meũ uerò corpus etiã hyeme durat.

Adfabulatio. Fabula significat, durationem corporis, decore meliorem esse.

BVTALIS. 27

Butalis à fenestra quadam pẽdebat: Vespertilio autem profecta rogauit causam, quare die sileret, nocte caneret. Cùm autem id ea non incassum hoc facere dixisset (nam die canendo olim capta fuerat, & propterea ex illo prudens euasit) uespertilio ait, Sed nõ nunc te cauere oportet, cùm nulla utilitas, sed antè quàm capereris.

Adfabulatio. Fabula significat, in infortunijs inutilem esse pœnitentiam.

COCHLEAE. 28

Rustici filius assabat cochleas. Cùm autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes, domibus uestris incensis uos canitis? Adfabulatio.

Fabula significat, omne intempestiuè factum, uituperabile.

MVLIER, ET ANCILLAE. 29

Mulier uidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera ad gallorum cantus. His uerò assiduè defatigatis labore, uisum est oportere domesticum occidere gallum, tanquã illum qui noctu excitaret heram. Euenit autẽ ipsis, hoc facto, ut in grauiora inciderent mala: nam hera ignorãs gallorũ horã, temporius eas excitabat.

Adfabulatio. Fabula significat, plerisq; hominibus consilia esse malorum causas.

MVLIER VENEFICA. 30

Mulier uenefica diuinarũ irarum propulsiones promittens, multa facere perseuerabat, & lucrum inde facere. Quidã igitur accusauerunt eã impietatis, & conui-

cerunt, & damnatam ducebant ad mortem. Videns autem quidã eam duci, ait, Tu quæ deorum iras auertere promittebas, quomodo neq; hominum consilium mutare potuisti?

Adfabulatio. *Fabula significat, multos magna promittentes, ne parua quidem facere posse.*

AGRICOLA. 31

Agricola quidam fodiẽdo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat. Huic autem Fortuna adstans, inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te nunc me Fortunam accusaturum.

Adfabulatio. *Fabula significat, oportere benefactorem cognoscere, atq; huic gratiam referre.*

VIATORES. 32

Duo quidam unà iter faciebant: & cùm alter securim reperisset, alter, qui non inuenit, admonebat ipsum ne diceret inueni, sed inuenimus. Paulò pòst autem cùm aggrederentur ipsos, qui securim perdiderant, qui eam habebat, persequẽtibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit, Perijmus. Hic autem ait, perij dic: nõ, perijmus: etenim & tunc, cum securim inuenisti, inueni dixisti, non, inuenimus.

Adfabulatio. *Fabula significat, qui non fuerunt participes felicitatũ, neq; in calamitatibus firmos esse amicos.*

RANAE DVAE. 33

Duæ ranæ uicinæ sibi erant: pascebantur autem altera in profundo stagno, & procul à uia: altera in uia parum aquæ habens. Verùm, cum quæ in stagno, alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur, illa non paruit, dicens firmißima teneri huiusce loci cõsuetudine: quousq; obtigit currum prætereuntẽ ipsam confringere.

Adfab

Adfabulatio. *Fabula significat, homines quoq; praua aggredientes citius mori, quàm mutentur in melius.*

APIARIVS. 34

IN mellarium ingressus quidam domino absente, fauum abstulit. Hic autẽ reuersus, ut alueolos uidit inanes, stans quod in his erat perscrutabatur. Apes autẽ è pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimeq; tractabant. Hic autem ad eas. O pessimæ animantes, furatum uestros fauos illæsum dimisistis, me uerò satagentem uestri percutitis? Adfabulatio.

Fabula significat, sic homines quosdam ob ignorantiam inimicos non cauere, amicos autẽ ut insidiatores repellere.

ALCEDO. 35

ALcedo auis est solitaria, semper in mari uitam degẽs: hanc dicitur hominum uenationes cauentem, in scopulis maritimis nidificare. Cæterùm aliquando paritura, pullos fecit. Egressa autem ea ad pabulum, accidit mare à uehementi concitatum uento, eleuari supra nidum: atq; hoc submerso, pullos perdere: hæc uerò reuersa, re cognita, ait, Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cauens, ad hoc confugi, quod mihi longe est infidius.

Adfabulatio. *Fabula significat homines etiam quosdam ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.*

PISCATOR. 36

PIscator in fluuio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehẽso utrinq;, funi alligato lapide, aquam uerberabat, ut pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam uerò ex ijs, qui circa locum habitabant, id facere uideret, increpabat, quod fluuiũ turbaret, & claram aquam non sineret bibere: & is respondit, Sed

nisi sic fluuius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Adfabulatio. *Fabula significat, ciuitatũ etiã rectores tunc maximè operari, cum patrias in seditionẽ induxerint.*

SIMIVS, ET DELPHIS. 37

M*Oris cum esset nauigantibus Melitenses catulos & simios adducere in solamen nauigationis, quidam habebat secum & simium. Cum autem peruenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem uehementẽ fieri contigit: naui autem euersa, & omnibus natantibus, natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressus leuabat, ad terram perferens. Vt uerò in Piræo fuit Atheniensium nauali, rogauit simium, an genere esset Atheniensis. Cum autem hic diceret & claris hic esse parentibus: rogauit an & Piræum sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere, ait, Et ualde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.*

Adfabulatio. *Fabula in uiros qui ueritatem ignorantes, existimant se decipere.*

MVSCAE. 38

I*N cella quadam melle effuso, muscæ aduolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, euolare non poterant: cum uerò suffocarentur, dicebant, Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus.*

Adfabulatio. *Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.*

MERCVRIVS, ET STATVARIVS. 39

M*Ercurius scire uolens, quanti apud homines esset, iuit in statuarij domum trãsformatus in hominem, & uisa statua Iouis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset*

ſet. Hic autem cum dixiſſet, drachma, riſit. Et quanti Iunonis? ait, Cum dixiſſet, pluris: uiſa & ſua ipſius ſtatua, ac opinatus cum nuntius ſit deorum, & lucroſus, maximam de ſe apud homines haberi rationem, rogauit de ſe. Statuarius uerò ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum do.

Adfabulatio. Fabula in uirum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretij.

MERCVRIVS, ET TIRESIAS. 40

MErcurius uolens Tireſiæ uaticinium, an uerum eſſet cognoſcere, furatus ipſius boues ex rure uenit ad ipſum in urbem, ſimilis factus homini, & ad ipſum diuertit. Boum autem amiſsione renuntiata Tireſiæ, ille aſſumpto Mercurio exiuit, augurium aliquod de fure conſideraturus. Et huic iubet dicere ſibi quamnam auem uiderit. Mercurius autem primùm uidiſſe aquilã à ſiniſtris ad dextram uolantem, dixit. Hic non ad ſe id eſſe cum dixiſſet, ſecundò cornicem ſuper arbore quadam ſedentem uidit, & modò ſuperius aſpicientem, modò ad terram declinatam, uati refert. Et is re cognita ait, Sed hæc cornix iurat & cœlum, & terram, ſi tu uelis, meas me recepturum boues.

Adfabulatio. Hoc ſermone uti quiſpiam poterit aduerſus uirum furacem.

CANES. 41

HAbens quidam duos canes, alterum uenari docuit, alterum domum ſeruare. Cæterùm ſi quando uenaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ, Aegrè ferente autem uenatico, & illi obijciente, quòd ipſe quotidie laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus, reſpondens ipſe ait, Non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe. Adfabulatio.

Fabula significat, adolescentes qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educauerunt.

MARITVS ET VXOR. 42

HAbens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, uoluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis uerò post diebus ea reuersa, rogauit quomodo aduersus illos habuisset. Hæc uerò cum dixisset, Bubulci & pastores me suspectabant: ad eam ait, Sed ô uxor, si eos odisti, qui mane greges agunt, serò autem redeunt, quid sperare oportet in ijs quibus cum tota conuersaris die? Adfabulatio.

Fabula significat, sic sæpe ex paruis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

HOEDVS ET LVPVS. 43

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conuersus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne iniucunde moriar, cane tibia primum, ut saltem. Lupo autem canente tibia, atq; hœdo saltante, canes cum audiuissent, lupum persecuti sunt. Hic conuersus hœdo inquit, Merito hæc mihi fiunt: oportebat enim me cocus cum sim, tibicinem non agere.

Adfabulatio. Fabula significat, qui ea quibus natura apti sunt, negligunt, quæ uerò aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

CANCER ET VVLPES. 44

CAncer è mari cùm ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut uidit, accessit, ac eum rapuit. Ille deuorandus ait, Sed ego condigna patior, qui marinus cum sim, terrestris esse uolui. Adfabulatio.

Fabula significat, homines, etiam qui proprijs derelictis

ctis exercitijs, ea quæ nihil conueniunt, aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

CITHAROEDVS. 45

Citharœdus rudis in domo calce incrustata familiariter, ut solebat, canens, & contra resonante in se uoce, existimabat ualde canorus esse: uerùm elatus super hoc, cogitauit & in theatro sese committere oportere. Profectus uerò ad se ostendendum, cùm malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Adfabulatio. *Fabula significat, sic ex rhetoribus quosdam, qui in scholis putant esse aliquid, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretij esse.*

FVRES. 46

Fvres in domum quãdam ingressi, nihil inuenerunt nisi gallum, atq; hoc capto, abierunt. Hic ab eis occidendus rogabat, ut se dimitterent, dicẽs utilem esse hominibus noctu eos ad opera excitando. Hi uerò dixerunt, Sed propter hoc tanto magis occidimus: illos enim excitando, furari nos non sinis. Adfabulatio.

Fabula significat, ea maximè prauis esse aduersa, quæ bonis sunt beneficio.

CORNIX ET CORVVS. 47

Cornix coruo inuidens, quòd is per auguria hominibus uaticinaretur, ob idq; crederetur uti futura prædicens, conspicata uiatores quosdam prætereuntes, iuit super arborem quandam stansq; ualde crocitauit. Illis uerò ad uocem conuersis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus heus nos, cornix enim est, quæ crocitauit, & tugurium non habet. Adfabulatio.

Fabula significat, eodem modo & homines præstantioribus certantes, præter quàm quòd non ad æqua perueniunt

niunt, risum quoque debere.

CORNIX, ET CANIS. 48

Cornix Mineruæ sacrificans canem inuitauit ad epulas. Ille uerò ad eam dixit, Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus quoq; tibi augurijs fidem sustulerit. Cui cornix, Ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur mihi. Adfabulatio.

Fabula significat plerosq; ob lucrum non mereri inimicos beneficijs prosequi.

CORVUS, ET SERPENS. 49

Coruus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientē uidit, hunc deuolando rapuit. Hic cùm se uertisset, atq; momordisset ipsum coruus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo.

Adfabulatio. *Fabula in uirum, qui ob thesaurorum inuentionem de salute periclitatur.*

MONEDULA, ET COLUMBAE. 50

Monedula in columbario quodam columbis uisis bene nutritis, dealbauit sese, iuitq;, ut & ipsa eodem cibo impertiretur. Hæ uerò, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita uocem emisisset, tunc eius cognita natura, expulerunt percutiendo: eaq; priuata eo cibo, rediјt ad monedulas rursum: & illæ ob colorem, cum ipsam non nossent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens, neutro potiretur. Adfabulatio.

Fabula significat, oportere & nos nostris contentos esse, consyderantes auaritiam præterquàm quòd nihil iuuat, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

MONEDULA. 51

Monedulam cùm quis cepisset, & pedem alligasset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo uictum inter homin

homines, ubi parũper libertatem nacta est, fugit, in suumq; nidum se contulit. Circunuoluto uerò ramis uinculo euolare haud ualens, cum moritura esset, secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferendo seruitutem, incautè mea me uita priuaui. Adfabulatio.

Fabula significat, nonnunquam quosdam, dum se à mediocribus student periculis liberare, in maiora incidere.

MERCVRIVS. 52

IVpiter Mercurio iußit, ut artificibus omnibus mendacij medicamentum misceret: hic eo trito, & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum uerò solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omneis mentiri, maxime uerò omnium sutores.

Adfabulatio. Fabula in mendaces artifices.

IVPITER. 53

IVpiter formatis hominibus, omneis illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum iußit. Hic uerò primum indignè ferens contradicebat: uehementius uerò eo instante, ait, sed ego sanè his ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quàm primùm. Ex hoc sanè euenit, omnia scorta inuerecunda esse. Adfabulatio.

Fabula significat, captos amore inuerecundos esse.

IVPITER. 54

IVpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: sola uerò testudine tardè profecta, admirans causam tarditatis, rogauit eam, quamobrem ipsa ad cœnam non accessisset. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima: iratus ipsi, damnauit ut domum baiulans circunferret.

Adfabulatio. *Fabula significat, plerosq; homines eligere parcè potius apud se uiuere, quàm apud alios lautè.*

LVPVS, ET OVIS. 55

Lupus à canibus morsus, & male affectus, abiectus iacebat. Cibi uerò indigens, uisa oue, rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi afferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inueniam. Illa re cognita ait, Sed si ego potum do tibi, tu & cibo me uteris.

Adfabulatio. *Fabula in uirum maleficum, per simulationem insidiantem.*

LEPORES. 56

Lepores olim belligerantes cum aquilis inuocarunt in auxilium uulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui uos estis, & cum quibus prœliamini. Adfabulatio. *Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.*

FORMICA. 57

Quæ nunc formica, homo olim fuit, hic agriculturæ assiduè incumbens, non erat proprijs laboribus contentus, sed & uicinorum fructus surripiebat. Iupiter autem indignatus huius auaritia, trãsmutauit eum in hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm cum mutasset formã, non & affectum mutauit: nam usq; nunc arua circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Adfabulatio. *Fabula significat natura prauos, etsi maximè speciem transmutauerint, mores non mutare.*

VESPERTILIO, ET MVSTELA. 58

Vespertilio in terram cum cecidisset, à mustela capta est: & cum occidenda foret, pro salute rogabat. Hac uerò dicente non posse ipsam dimittere, quòd natura uolucribus omnibus inimica foret, ait non auem, sed murẽ esse:

& sic

& sic dimissa est. Postremò autem cùm iterum cecidisset, & ab alia capta mustela, ne uoraretur orabat. Haec autem dicente, cunctis inimicam esse muribus, haec non mus, sed uespertilio sum, dicebat: & rursus dimissa est: atq; ita euenit, bis mutato nomine, salutem consecutam fuisse.

Adfabulatio. Fabula significat, neq; nos in eisdem semper esse oportere, considerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerunq; pericula effugere.

V I A T O R E S. 59

Viatores secundum littus quoddam iter facientes, ineerunt in speculam quandam, & illic conspicati sarmēta procul natantia, nauim esse magnam existimarũt: quamobrem expectarũt, tanquam appulsura ea esset. Cum uerò à uento lata sarmenta propius forent, non nauim amplius, sed scapham uidere uidebantur. Aduectis autem illis, cum sarmenta esse uidissent, inter se dixerunt, Vt nos igitur frustra, quod nihil est, expectabamus? Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines, qui ex improuiso terribiles esse uidentur, cùm periculum feceris, nullius esse pretij inueniri.

A S I N V S S Y L V E S T R I S. 60

Asinus syluestris asino uiso domestico in loco quodam aprico, profectus ad ipsum, beatum dicebat, & corporis habitudine, & cibi perceptione. Deinde uerò cùm uidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequētem, & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo: uideo enim non sine magnis malis habere te felicitatem. Adfabulatio.

Fabula significat, non esse aemulanda lucra, in quibus insunt pericula, & miseriae.

A S I N I. 61

Asini

te, lupus prateriēs, ipsum uidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantum uiderit persequitur, huic autem & arridet.

Adfabulatio. *Fabula significat, maleficos homines, si tantum appareant, dignosci.*

ASINVS, ET VVLPES. 65

Asinus & uulpes inita inter se societate, exiuerunt ad uenationem: Leo uerò cum occurrisset ipsis, uulpes imminens periculum uidens, profecta ad leonem, traditurам ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa adducto asino in casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo uidens illum fugere minimè posse, primam uulpem comprehendit: deinde, sic ad asinum uersus est. Adfabulatio.

Fabula significat, eos, qui socijs insidiantur, sæpe & seipsos nescios perdere.

GALLINA, ET HIRVNDO. 66

Gallina serpentis ouis inuentis diligēter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam uidisset, ait, O' demens, quid hæc nutris? quæ cum excreuerint, à te prima iniuriam auspicabuntur. Adfabulatio.

Fabula significat, implacabilem esse prauitatém, licet afficiatur maximis beneficijs.

CAMELVS. 67

Cum primùm uisa est camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati fugiebant. Vbi uerò procedente tempore cognouerunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eò usq;, ut ad eam accederent. At intellecto paulò pòst beluæ non inesse bilem, eò contemptius iere, ut & fræna ei imponerent, & pueris agendam traderent.

Adfabulatio. *Fabula significat terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.*

SERPENS. 68

Serpens à multis hominibus pessundatus, Iouem postulauit. Iupiter autem ad eum dixit. Si qui prior conculcauit, pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset. Adfabulatio.

Fabula significat, eos qui prius inuadentibus resistunt, alijs formidolosos fieri.

COLVMBA. 69

Columba siti corrupta, ut uidit quodam in loco poculum aquæ depictum, uerum rata, atq; multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usqueadeo ut & pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur. Adfabulatio.

Fabula significat, nõnullos homines ob uehemẽtes alacritates inconsultò res aggredièteis, inijcere sese in perniciem.

COLVMBA, ET CORNIX. 70

Columba in columbario quodam nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix uerò ea audita, ait: Heus tu, desine hac re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœroris accumulas. Adfabulatio.

Fabula significat, ex famulis quoq;, eos esse infelicißimos, qui in seruitute multos filios faciunt.

DIVES. 71

Diues duas habens filias, altera mortua, præficas conduxit. Cum uerò altera filia dixisset, Vt nos miseræ, ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ uerò non necessariæ sic uehementer plangunt. mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamentantur, nam nummorum gratia id agunt. Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines ob auaritiam non uereri alienis calamitatibus quæstum facere.

PASTOR. 72

PAstor actis in quercetum quoddam ouibus, strata sub quercu ueste, ascendit, & fructum decutiebat. Oues uerò inter edendum glandes, nesciæ & uestes unà deorarunt. At cum pastor descendisset, ut quod erat actum, uidit, O pessima, ait, animalia, uos cæteris uellera ac uestes præbetis, à me uerò, qui uos nutrio, & uestem surripitis.

Adfabulatio. Fabula significat, plerosq; homines ob dementiam eos qui nihil attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

BVBVLCVS. 73

BVbulcus armētum taurorum pascens, amisit uitulum, lustrando omnem solitudinem, indagādo morām traxit. Vbi inuenire nihil potuit precatus est Iouem, si furem qui uitulum cepit, ostenderit, hœdum in sacrificium oblaturum. Cæterùm proficiscens in quercetum quoddam, inuenit à leone deuorari uitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, eleuatis manibus suis in cœlum, ait, O domine Iupiter, promiseram tibi hœdum me daturū esse, si furem inuenirem: nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si huius manus effugero. Adfabulatio. Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiserint, precantur ut inueniant, cum inuenerint, quærunt effugere.

AQVILA. 74

SVper petra aquila sedebat leporem captura: hāc autem quidam percussit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quā cum uidisset, Et hoc mihi altera mœstitia, quod proprijs pēnis intereā.

Adfabulatio. Fabula significat, durum esse, cùm quis à suis periculis patiatur.

VERMIS, ET VVLPES. 75

Qui

QVi sub cœno celabatur uermis, super terrã egressus dicebat omnibus animalibus, Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait uulpes, alios curans, teipsum claudum non curas?

Adfabulatio. Fabula significat, nisi præstò experientia fuerit, omne uerbum inane esse.

GALLINA AVRIPARA. 76

GAllinam quis habens oua aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam alijs Gallinis similem reperit. Hîc multum sperans inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus est. Adfabulatio.

Fabula significat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

LVPVS, ET VETVLA. 77

LVpus esuriens circuibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audiuit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum, Desine plorare: sin minus, hac hora tradam te lupo. Ratus igitur lupus seriò loqui aniculam, expectabat ad multam horam. Sed cùm aduenisset uespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si uenerit lupus huc, interficiemus eum fili. His auditis lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt. Adfabulatio.

Fabula in homines quorum facta uerbis nõ respondent.

DE CVLICE, ET LEONE. 78

CVlex ad leonem accedens, ait, Neq; timeo te, neq; fortior me es: minus mihi adesse uirium ideo existimas, quòd laceres unguibus, & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum uiro pugnans facit. Ego uerò longè sum te fortior. Si uerò uis, ueniamus ad pugnam. Et cùm tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius leueis genas:

leo

leo autem proprijs unguibus dilaniauit se ipsum, donec indignatus est. Culex autem uicto leone cum sonuisset tuba, & epinicium cecinisset, euolauit. Araneæ uerò uinculo implicitus cum deuoraretur, lamentabatur quòd cum maximis pugnans, à uili animali aranea occideretur.

Adfabulatio. *Fabula in eos, qui prosternunt magnos, & à paruis prosternuntur.*

GVLIELMVS CANONICVS, D. AVR. AVGVstini Florentio suo, illustri Baroni Iselsteino, S. D.

ABVLAS *Aesopi cùm ex oratione ligata in solutam uertissem, tibi florentissime Florenti dicare placuit: quàm enim sis amans literarũ, ex meo* Antonio *uiro literatißimo facilè intelligo.* Nam *cum tu quidem quòd eruditum scires, acciuisti, & is tui amantißimus est, cum ob alia quædam, tum ob amorem tuum erga literatos.* Neq; *illud præterire debeo, me quoq; à te uehementer amari, & te commendante magistro* Antonio *succensum desiderio nostri.* Apprime *sanè decere solet, qui genere sit illustris, eum esse amicum & familiarẽ literarum, quæ, ut cætera commoda earum sileam, uel solæ adeò faciunt immortalem.* Erit *autem harum fabularum lectio tibi, ut opinor, utilis, quippe ubi multa ad bene uiuẽdum apposita inuenies, grata certè earum lectio, & iucunda non esse non potest.* Hactenus *autem eas illis, qui alias complures scripserint, fuisse neglectas, satis miror: nec equidem tamen scripturus fuissem, ni &* Titus Liuius *harum in histo-*

ria meminisset, & Flaccum nostrum in epistola usum uiderem, & Quintilianum Institutionum libris utēdum suadere cernerem. Sed satis iam exordij. Illud te admonitum uelim, ne sis inscius, animantes, quæ iam mutæ sunt, olim fuisse loquaces. Vale, & me, ut facis, ama.

DE GALLO GALLINACEO. 1

Gallus gallinaceus dum uerrit stercorarium, offendit gemmam, Quid, inquiens, rem sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo lætius, ut qui pretium sciret. Mihi quidem nulli est usui, nec magni æstimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

Morale. Per gemmam artem, sapientiamq; intellige: per gallum hominem stolidum & uoluptuarium. Nec stolidi artes liberales amant, cùm usum earum nesciant: nec uoluptuarius, quippe cui una placeat uoluptas.

DE LVPO, ET AGNO. 2

Lupus ad caput fontis bibens, uidet agnum procul infrà bibentem. Accurrit: agnum increpitat, quòd turbarit fontem. Trepidare agnus, supplicare, ut parcat innocenti: se quādo longe infrà biberit, potum lupi nec potuisse quidem turbare, nedum uoluisse. Lupus cōtrà intonat, Nihil agis sacrilege, semper obes. Pater, mater, omne tuum inuisum genus, sedulò mihi aduersatur. Tu mihi dabis hodie pœnas. Morale.

Vetus dictum est, ut canem cædas, facilè inueniri baculum. Potens si libet nocere, facilè capit nocendi causam: satis peccauit, qui resistere non potuit.

DE MVRE, ET RANA. 3

Bellum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur Imperio. Pugna erat uehemens, & anceps: mus callidus sub herbis latitans, ex insidijs ranam adoritur: rana uiribus

ribus melior, pectore, & insultu ualens, aperto marte hostem lacessit. Hasta utriq; erat iuncea. Quo certamine procul uiso, miluus adproperat: dumq; prae studio pugnae, neuter sibi cauet, utrunq; bellatorem miluus rapit, ac laniat.

Morale. *Itidem euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas, plerũq; etiam uitam in periculo ponunt.*

DE CANE ET VMBRA. 4

Canis tranans fluuium, rictu uehebat carnem. Splendente sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis. Quum ille uisam auide captans, quod in faucibus erat, perdidit. Itaq; tum rei, tum spei iactura perculsus, primũ stupuit, deinde animum recipiens, sic elatrauit, Miser, deerat cupiditati tuae modus: satis superq; erat, ni desipuisses. Iam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

Morale. *Monemur hac fabella modestiae, monemur prudentiae: ut & cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sannio, Ego, inquit, spem pretio non emo.*

DE LEONE ET QVIBVSDAM ALIIS. 5

Cvm oue ac quibusdã alijs pepigerat leo uenationem fore communem: itur uenatum: capitur ceruus: partiuntur. Singulas singulis partes tollere, ut conuenerat incipientibus, leo rugijt, Vna, inquiẽs, pars mea est, quia sum dignißimus. Altera itidem mea est, quia uiribus praestantißimus. Porrò quia in capiendo ceruo plus sudauerim, uendico tertiã. Quartam deniq; partem ni cõcesseritis, actum est de amicitia. Socij hoc audito, discedunt uacui, & taciti, non ausi mutire contra leonem. Morale.

Rara semper fuit fides: apud hoc seculum rarior est: apud potentes, & est, & fuit semper rarißima. Quocirca

satius est ut uiuas cum pari. Qui enim cum potentiore uiuit, necesse habet sæpe de suo iure concedere: cum æquali æquale tibi ius erit.

DE LVPO ET GRVE. 6

Lupo uoranti ouem, fortè ossa hæsere in gula. Ambit, orat opem: opitulatur nemo. Omnes dictitant tulisse eum pretium uoracitatis. Tandem blanditijs multis pluribusq́; promißis gruem inducit, ut collo longißimo in gulam inserto, os infixum eximeret. Petenti autem præmium illusit, inepta, inquit, abi: non sat habes quòd uiuis? uitam debes mihi: Si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

Morale. *Tritum est, perire quod facis ingrato.*

DE RVSTICO ET COLVBRO. 7

Rusticus repertum in niue colubrum frigore propè enectum, domum tulit, abiecit ad focum. Coluber ab igni uim, uirusq́; recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus correpta sude uerbis, uerberibusq́; cum eo iniuriam expostulat. Num hanc referat gratiam? num uitam erepturus sit illi, qui uitam ipsi dederit? Morale.

Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris, & male de te mereantur ij, de quibus tu bene sis meritus.

DE APRO, ET ASINO. 8

Dum iners asinus irrideret aprum, ille indignãs frendebat. Malum quidem ignauißimè fueras meritus, sed etiam si tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus, qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impune tibi licet, tutus enim es ob inertiam. Morale.

Demus operam, ut cum indigna nobis audimus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus, aut faciamus. Mali enim & perditi plerunq; gaudent, si quispiam bonorum eis re-

ſiſtat, magni pendunt haberi ſe dignos ultione. Imitemur equos, & magnas beſtias, qui oblatrantes caniculos, cum contemptu prætereunt.

DE MVRE VRBANO, & mure ruſtico. 9

Libitum eſt urbano muri deambulare rus. Vidit hunc mus ruſticus, inuitat, apparatur, itur cœnatum. Depromit ruſticus quicquid poſuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hoſpitis expleat lautitiam. Vrbanus tamen frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis ſubinde laudat copiam. Remeans ducit ſecum in urbem ruſticum, ut quæ uerbis iactitarat, re comprobaret. Ineunt conuiuium, quod urbanus ſplēdide comparārat. Inter epulandum auditur in ſera murmur clauis: trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus & inſuetus, & loci ignarus ægrè ſe tueri. Diſcedente famulo redit urbanus ad menſam, uocat ruſticum: ille uix tandem metu depoſito prorepit. Inuitantem ad pocula urbanum percunctatur, num hoc periculum crebrum ſit: Reſpondit ille quotidianum eſſe, oportere contemni. Tum ruſticus, Quotidianum? inquit, Mehercle iſtæ dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate iſtam copiam. Morale.

Diuitiæ præ ſe ferunt quidem uoluptatem, ſed ſi introſpicias, habēt pericula & amaritudinem. Eutrapelus quidam fuit, qui cum inimicis ſuis quàm maximè nocere uellet, diuites eos faciebat, dictitans ita ſe eos ulciſci, quippe accepturos cum diuitijs ingentem ſarcinam curarum.

DE AQVILA, ET CORNICVLA. 10

Aquila nacta cochleam, non ui aut arte quiuit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium. Suadet ſub-

uolare, & è sublimi cochleam in saxa præcipitare, sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula, ut præstoletur casum, præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila. Morale.

Noli quibusuis habere fidem: & consilium, quod ab alijs acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.

DE CORVO, ET VVLPECVLA. II

PRædam n ictus strepitat in ramis coruus. Videt uulpecula gestientem, accurrit: Coruum, inquit, plurima salute impertit uulpes. Sæpenumero audieram famam esse mendacem, iam re ipsa experior. Nam ut hac fortè iam prætereo, suspiciens te in arbore, aduolo culpans famam. Fama enim est, te nigriorē pice esse, & uideo candidiorem niue. Meo sanè iudicio cygnos uincis, & hedera formosior alba es. Quòd si ut plumis, ita & uoce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat, apparanti uerò è rostro excidit caseus: quo correpto, uulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum Coruum pudet, pigetq; sui: & iactura rei m sta pudore dolet. Morale.

Nonn i sic auidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno amaent assentatorem. Eiusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quòd si uitaueris iactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus uitaueris. Si tu uoles esse Thraso, nusquam deerit Gnatho.

DE LEONE SENECTVTE CONFECTO. 12

LEo qui in iuuentute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas. Reddunt talionē bestiæ. Dente aper, cornu petit taurus. In primis asellus, uetus ignauiæ nomen cupiens abolere, uerbis & calcibus stren

strenuè insultat. Tum gemebundus leo, Hi quibus olim nocui, iam uicißim nocent, & meritò. Sed hi quibus aliquando profui, iam uicißim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos, stultior qui falsis amicis confisus fuerim. Morale.

In secundis rebus non efferaris, non sis ferox: nam si multum mutarit fortuna, ulciscentur quos læsisti: & inter amicos sic habeas discrimen: sunt enim quidam amici non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ: quæ quidem fortuna simul ac mutata erit, & illi mutabuntur: & bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Ouid.

En ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flauit uelis aura secunda meis:
Vt uerò nimboso tumuerunt æquora uento,
In medijs lacera puppe relinquor aquis.

DE CANE, ET ASINO. 13

DVm blandiretur canis hero, & familiæ herus, & familia canem demulceret: asellus id uidens, altius gemit, cœpit eum pigere suæ sortis, iniquè putat comparatum canem gratum esse cunctis, pasciq; de mensa herili, idq; otio ludoq; consequi: Sese contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blanditijs, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obuiam, subsilit, pulsat ungulis: exclamante hero, accurrêre serui, & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste uapulat. Morale.

Non omnia possumus omnes (ut ait Vergil. in Bucolicis) nec omnes omnia decent: id quisque uelit, id tentet, quod poßit. Non simus id quod Græcè significantius dicitur, ὄνος λύρας, id est, asinus lyrarum, uel lyræ. Sic au-

tem Boëthius, *Asinus ad lyram positus.* Repugnante *natura irritus est labor.* Tu *nihil inuita facies dices'ue* Minerua, *teste* Horatio.

DE LEONE, ET MVRE. 14

LEo *æstu cursuq; defessus, sub umbra fronde super uiridi quiescebat.* Murium *autem grege tergum eius percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit.* Supplicat *captiuus, indignum se esse cui leo irascatur, clamittat: reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captiuum dimittit.* Nec *uerò ita multo pòst, leo fortè dum per saltum currit, incidit in plagas, rugire licet, exire non licet.* Rugientem *miserabiliter leonem mus audit, uocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos inuenit, inuentos corrodit, leo è plagis euadit.*

Morale. H*æc fabella suadet potentibus clementiam.* Etenim *ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum.* Quare *uir prudens, & si potest, timebit uel ulli hominum nocere.* Qui *autem nõ timet nocere alteri, ualde desipit.* Quid *ita?* Quia *etsi iam potentia fretus neminem metuis, forsan olim erit ut metuas.* Cõstat *enim euenisse claris, magnisq; regibus, ut uilium homuncionum uel gratia indiguerint, uel iram metuerint.*

DE MILVO AEGROTO. 15

LEcto *decumbebat miluus.* Iam *fermè moriens matrem orat precatum ire* Deos. Mater *respõdet, nil opis illi sperandum à dijs, quorum sacra, & aras suis rapinis toties uiolasset.*

Morale.

Decet *uenerari superos.* Illi *enim pios iuuant, impios auersantur: in felicitate neglecti, in miseria non exaudient.* Quare *in secundis rebus sis eorum memor, ut in aduersis rebus præsentes sint uocati.*

DE

DE HIRVNDINE, & aliis auiculis. 16

Cum primùm cœptum est seri linum, hirundo suadet auiculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam uatem hirundinem uocant. Surgente iam lino & uirescente, rursus monet euellere satas. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo auium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam. Init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet, Cæteris auibus è lino fiunt retia & laquei. Morale.

Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tum demum sapere incipiunt, & suam damnare secordiam. Tum sat superq; consilij est: Hoc, *inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse* Prometheum, *quàm* Epimetheum. *Fuere hi fratres, nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem, quod declarat interpretatio nominum.*

DE RANIS, ET EARVM REGE. 17

Gens ranarum, cum esset libera, Ioui *supplicabat dari regem.* Ridere Iupiter *uota ranarum: illæ tamen iterum atq; iterum instare, donec ipsum perpellerent.* Deijcit *ille trabem, ea moles ingenti fragore quassat fluuium: territæ silent ranæ: regem uenerantur. Accedunt pedetentim propius, tandem abiecto metu, insultant & desultant: iners rex lusui est, & contemptui.* Lacessunt *rursum* Iouem, *orant regem dari qui strenuus sit.* Dat Iupiter *ciconiam. Is præstrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obuium fit, uorat.* De *huius igitur sæuitia ranæ frustra questæ sunt.* Iupiter *non audit; nam & hodie adhuc queruntur.*

runtur. Vesperi enim ciconia cubitum eunte, & antris egressæ, rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, ut quæ regem clementem sint deprecatæ, iam ferant inclementem. Morale.

Perinde atq; ranis euenire solet plebi, quæ si regē paulò mansuetiorem habet, ignauū, inertem esse causatur, optat aliquando contingere sibi uirū. Contrà si quando nacta est regem strenuum, huius sæuitiam dānat, prioris laudat clementiam, siue quòd semper præsentium nos pœnitet, siue quòd uerum est uerbum: Noua ueteribus non esse potiora.

DE COLVMBIS, ET EArum rege Accipitre. 18

Columbæ olim bellum gessere cum miluo, quem ut expugnarent, delegerunt regem accipitrem. Ille rex factus, hostem agit non regem. Non segnius ac miluus rapit, ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes, pati bella milui, quàm tyrannidem accipitris.

Morale. Neminem suæ sortis nimium pigeat. Nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam sortem, modò tolerabilis sit, mutari non optem. Multi noua sorte quæsita, ueterem rursus optarunt. Ita pleriq; ingenio sumus omnes, nosmet nostri pœnitet.

DE FVRE, ET CANE. 19

Furi aliquando panem (ut sileat) porrigenti, respondit canis: Insidias tuas noui, panem das quòd desinam latrare: sed ego tuum munus odi. quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta asportabis. Morale.

Caue parui commodi causa, amittas magnum: caue cuiuis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

DE LVPO, ET SVCVLA. 20

Partu

Parturiebat sucula, pollicetur lupus se custodē fore fœtus. Respondit puerpera, lupi obsequio se non egere: si uelit pius haberi, si cupiat gratū facere, longius abeat. Lupi enim officium constare, non præsentia, sed absentia.

Morale. *Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui, suum quærentes commodum, non tuum.*

DE PARTV MONTIVM. 21

Olim rumor erat parturire montes, homines accurrunt, circunsistunt, monstri quippiam non sine pauore expectantes. Pariunt tandem montes, exit mus, tum omnes risu emori. Morale.

Hanc fabellam tangit Horatius, Parturiunt montes, inquit, nascetur ridiculus mus: notat autem iactantiam. Iactabundi enim cum magna profitentur, & ostentant, uix parua faciunt. Quapropter Thrasones illi iure sunt materia ioci, & scommatum. Vetat item hæc fabella inanes timores. Plerunque enim grauior periculo est periculi metus, imò ridiculum est, quod metuimus.

DE CANE VETVLO, QVI ab hero contemnitur. 22

Canem uenaticum, qui iam senuerat, instigat herus, frustra hortatur, tardi sunt pedes, nō properat. Præhenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpitat herus uerbere & uerbo. Canis respondet, debere sibi iure ignosci, iam senuisse, at iuuenem fuisse strenuum. Sed ut uideo, inquit, nil placet sine fructu. Iuuenem amasti, senem odisti. Amasti prædabundum, odisti tardum edentulum. Sed si gratus esses, quem olim iuuenem frugis causa dilexisti, senem fructuosæ iuuentutis gratia diligeres. Morale.

Recte canis: Nam teste Nasone.

Nil

Nil, nisi quod prodest, charum est: en detrahe menti
Spem fructus auidæ, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla est memoria: futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dictu, sed si modò uera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

DE LEPORIBVS INANIter timentibus. 23

Sylua insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientes, cum obsisteret palus, stetere anxij utrinque comprehensi periculis. Quoq; maioris esset incitamentum timoris, uident in palude mergi ranas. Tum ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior, Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est. Corporũ quidẽ agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculũ turbinis non fugiendum, sed est contemnendum. Morale.

Omni in re opus est animo. Iacet uirtus sine confidentia. Confidentia enim dux, & regina uirtutis est.

DE HOEDO, ET LVPO. 24

Capra cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini, dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores, uoce caprizat, iubens recludi. Hœdus dolos præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi uox caprizat, tamen equidem per rimulas lupum uideo. Morale.

Obedire parenti filios, ipsis est utile, & iuuenem seni decet auscultare.

DE CERVO, ET OVE. 25

Ceruus coram lupo ouem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidem erat inscia, tamen ob lupi præsentiã spondet se daturam: dicitur solutioni dies.

dies. Dies *adest, monet ceruus ouem.* Illa *it inficias.* Quod *enim promiserit excusat, factum in metu, & praesentia lupi:* Votum *extortum non esse seruandum.* Morale.

Sententia iuris est, Vim *ui repellere licet.* Ex *hac fabella noua quaedam nascitur,* Fraudem *fraude refellere licet.*

DE RVSTICO ET ANGVI. 26

R*Vsticus quidam nutrierat anguem.* Iratus *aliquando, bestiam petit securi.* Euadit *illa non sine uulnere.* Postea *rusticus deueniens ad paupertatem, ratus est id infortunij propter anguis iniuriam sibi accidere: igitur supplicat angui, ut redeat.* Ille *ait ignoscere se, sed redire nolle.* Neque *enim fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis.* Liuorem *uulneris desijsse, superesse tamen memoriam.* Morale.

Ei qui semel fidem soluit, iterum habere fidem uix est tutum: iniuriam quidem donare, id sane misericordiae est: cauere autem sibi, & decet, & prudentiae est.

DE VVLPECVLA ET CICONIA. 27

V*Vlpecula uocarat ciconiam ad coenam.* Obsonium *in mensam effundit: quod cum liquidum esset, ciconia frustra rostro tentante, uulpecula lingit.* Abit *elusa auis, pigetq; pudetq; iniuriae.* Post *plusculum dierum redit, inuitat uulpeculam.* Vitreum *uas situm erat plenum belli obsonij.* Quod *quidem uas quum esset arcti gutturis, uulpeculae obsonium licuit uidere, & esurire, gustare non licuit.* Ciconia *rostro facile exhausit.* Morale. Risus *risum, iocus iocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

DE LVPO, ET CAPITE PICTO. 28

L*Vpus in officina sculptoris caput humanū repertum uersat, miratur, sentiens id, quod erat, nihil habere sensus.* O *pulchrum, inquit, caput: est in te artis multum,*

sed

sed sensus nihil. Morale.

Externa pulchritudo si adsit grata est:sin alterutra carendum est, præstat externa quàm interna careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eò sit odiosior quò formosior.

DE GRACVLO. 29

GRaculus ornauit se plumis pauonis. Deinde pulchellus sibi uisus fastidito genere suo,contulit se ad pauonum genus. Illæ tandem intellecta fraude,stolidam auem coloribus nudarunt,& plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo epistolarum libro narrat de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis,quæ auibus exciderant,plumis: pòst, ubi unaquæque auium suam plumam decerpsit, ridiculam fuisse.

Ne si fortè suas repetitum uenerit olim
Grex auium plumas,moueat cornicula risum,
Furtiuis nudata coloribus.

Morale. *Notat hæc figura eos, qui se gerunt æquo sublimius, qui cum his uiuunt,qui & ditiores sunt, & magis nobiles. Quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probè Iuuenalis monet:E' cœlo descendit, γνῶθι σεαυτὸν, hoc est, Nosce teipsum.*

DE MVSCA ET FORMICA. 30

MVsca altercabatur cum formica se nobilem,illã ignobilem: se uolitare, illam repere: se uersari in tectis regum,illam cauernis latere,segetem rodere,aquam bibere, se splendidè epulari iactitabat, & hæc tamen otio nancisci. E regione formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam uagam esse,se stabilem: sapere formicæ grana & fluenta, quòd muscæ pastilli & uina. Atq; hæc se non segni otio,at strenua opera nancisci. Porrò

formi

formicam lætam esse & tutam, charam omnibus, exemplar deniq; laboris: Muscam anxiam cum periculo esse cunctis infestam, cunctis inuisam, exemplar deniq; segnitiei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere: muscam in diem uiuere, hyeme aut esuri turam, aut certè morituram.

Morale. Qui pergit quæ uult dicere, quæ non uult audiet. Musca si bene dixisset, bene audisset. Assentior autem formicæ: Videtur enim optabilior uita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.

DE RANA, ET BOVE. 31

RAna cupida æquandi bouē, se distentabat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere. Nihil enim esse ranam ad bouem. Illa secūdùm intumuit. clamitat natus, Crepes licet mater, bouem nunquam uinces. Tertiùm autem quum intumuisset, crepuit. Morale.

Cuique sua dos est. Hic forma, ille uiribus, hic opibus, ille pollet amicis. Vnumquenque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat, ne inuideat superiori, quod miserum est: nec, quod stultitiæ est, certare optet.

DE EQVO, ET LEONE. 32

VEnit ad equum comedendum leo. Carens autem præ senecta uiribus, meditari cœpit artem, medicum se profitetur, uerborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sentem medicus ducat. Paret leo. At equus quanta potuit ui, calcem leoni impingit, & se continuò conijcit in pedes. Leo uix tandem ad se rediens (ictu enim propè exanimatus fuerat) Pretium, inquit, fero ob stultitiam, & is iure effugit: Dolum enim dolo ultus est. Morale. Odio digna est simulatio, &

& simulatione capienda: Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert, sed qui cum hostis sit, beneuolentiam simulat, is demum timendus, & odio dignissimus.

DE EQVO, ET ASINO. 33

Equus phaleris sellaq; exornatus, cum ingenti hinnitu per uiam currebat. Currenti autem onustus asellus forte obstabat. Equus ira fremebundus, & fræna ferox spumantia mandens: Quid, inquit, tarde, ignaue obsistis equo? Cede, inquam, aut proculco te pedibus. Asellus contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti, & cursum intendenti crepat inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, dein carrario uenditur. Videt postea cum carro uenientem asellus, & affatur: Heus bone uir: quid isthuc ornati est? Vbi aurata sella, bullata cingula? Vbi nitidum frænum? Sic amice necesse fuit euenire superbienti. Morale.

Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatem incurrunt. Eos qui felices uidentur, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunij esse fuisse felicem. Accedet ad cumulum infelicitatis id quoq; mali, contemnentur ab ijs, quos ipsi contempsere, & illudent eis ij, quos ipsi risere.

DE AVIBVS, ET quadrupedibus. 34

Avibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinq; spes, utrinque metus, utrinq; erat periculum. Vespertilio autem relictis socijs defecit ad hostes. Vincunt aues duce & auspice aquila. Transfugam uero uespertilionem damnant, uti ne ad aues unquam illi sit reditio, uti ne luce unquam sit uolatus. Hæc causa Vespertilioni est, ut non nisi noctu,

noctu uolet. Morale.

Qui cum socijs aduersitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.

DE LVPO, ET VVLPE. 35

Lupus quum prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit uulpecula, sciscitatur otij causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbũ esse causam, orat uulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet petere latebras lupi: hostem enim securum posse inopinatò opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro & præda. Sed fuit illi breue sceleris sui gaudium. Nam non ita multo pòst idem pastor & ipsam capit. Morale.

Fœda res inuidia est, & ipsi interdum autori quoque perniciosa. Flaccus epistolarum primo:

Inuidus alterius rebus macrescit opimis.
Inuidia Siculi non inuenêre tyranni
Maius tormentum.

DE CERVO. 36

Ceruus in perspicuo fonte se conspicatus, probat procera frontis & ramosa cornua: sed tibiarum exilitatem damnat. Fortè dum contemplatur, dum iudicat, interuenit uenator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agente nimbos ocyor Euro. Insectantur fugiẽtem canes. Sed quum intrasset condensam syluam, implicita sunt ramis cornua, tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecere ut præda esset canibus. Morale.

Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt, quæ conferũt displicent. Beatitudinẽ cupimus, priusquam ubi sit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinẽ sitam opi-

[redacted]

namur, in quibus tamen multum laboris est, & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster,

Sæpius uentis agitatur ingens
Pinus, & celsæ grauiore casu
Decidunt turres, feriuntq; summos Fulgura montes.

DE VIPERA, ET LIMA. 37

IN fabrica offendens limam uipera, cœpit rodere. Subrisit lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis? Tu tibi antè contriueris dentes, quàm me atteras: quæ duritiem æris præmordere soleo. Morale.

Etiam atq; etiam uide, quicum tibi res sit. Si in fortiorem dentes acuis, non illi, sed tibi nocueris.

DE LVPIS, ET OVIBVS. 38

LVpis & agnis, quibus discordia est, fœdus aliquando fuit, datis utrinq; obsidibus. Lupi suos catulos, oues canum cohortem dedêre. Quietis ouibus ac pascentibus, lupuli matrum desyderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdusq; solutum clamitant, ouesq; canum præsidio destitutas laniant. Morale.

Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desijt. Fortaßis & causam ceperit, cur te nudatum præsidijs adoriatur.

DE SYLVA, ET RVSTICO. 39

QVo tempore etiam arboribus suus sermo erat, uenit rusticus in syluam, rogat ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylua. Rusticus aptata securi cœpit arbores succidere. Tum, & quidem serò, pœnituit syluam suæ facilitatis. Doluit se ipsam esse causam sui exitij.

Morale. De quo bene merearis uide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abusi sunt perniciem.

DE MEMBRIS, ET VENTRE. 40

Pes

PEs & manus uentrem olim incusarunt, quod ab otioso eo lucra ipsorum uorarentur. Iubent aut laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille semel atq; iterum: negant tamen manus alimentum. Exhausto inedia uentre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus uoluit tandem officiosa esse, uerùm id serò. Nam uenter desuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus dum uentri inuident, cum uentre pereunte pereunt. Morale.

Perinde atque in membrorum societate est, ita habet se societas humana. Membrum eget membro, amicus eget amico: quare mutuis operis & mutuis officijs utendum est. Neque diuitiæ, neque dignitatum apices hominem satis tuentur. Vnicum & summum præsidium, complurium amicitia est.

DE SIMIA, ET VVLPECVLA. 41

SImia uulpeculam orat, ut partem caudæ sibi donet ad tegendas nates. Illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse, & se malle humum cauda sua uerri, quàm simiæ nates tegi. Morale.

Sunt qui egeant, sunt quibus superet. Nulli tamen diuitum id moris est, ut re superflua beet egenos.

DE CERVO, ET BOBVS. 42

CEruus uenatorem fugiēs, coniecit se in stabulum. Boues orat ut in præsepe latitare liceat. Boues tutum esse negant: mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non uidet: exit. Gestire ceruus, & nihil iam timere. Tum unus è bōbus & æuo & consilio grauis, Facile, inquit, erat hunc, qui talpa est, fallere, sed ut herum, qui Argus est, lateas, hoc opus, hic labor est. Mox deinde introgreditur herus. Qui ut serui negligen-

tiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cerui deprehendit sub fœno cornua. Inclamat *famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.*

Morale. *In aduersis rebus & periculis latebræ difficiles sunt inuentu, aut quia miseros ut cepit, fortuna exagitat: aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilij semet imprudentia produnt.*

DE LEONE ET VVLPECVLA. 43

LEo ægrotabat, uisebant animalia, una officium differente uulpecula. Ad *hanc legatum mittit leo cum epistola, quæ uenire admoneat: gratissimam rem ægroto fore eius unius præsentiã.* Nec *quicquam periculi fore cur uulpecula metuat: leonem enim primùm quidem amicissimum esse uulpeculæ: ideoq; percupere eius colloquium.* Deinde *ægrotum esse & decumbere, & etiam si, id quod nõ erat, uelit, nocere tamen non queat.* Rescribit *uulpecula, optare se ut leo conualescat, idq; oraturam superos.* Cæterùm *minimè uisuram, terreri enim se uestigijs.* Quæ *quidem uestigia cum omnia sint antro leonis aduersa, & nulla auersa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum.* Horat. in 1. Epist.

Olim quod uulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam, quia me uestigia terrent,
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Morale. *Caue fidem habeas uerbis: ni caueris, sæpe tibi dabuntur uerba. Capienda est coniectura cum ex uerbis, tum ex factis, & ex his illa sunt iudicanda.*

DE VVLPECVLA, ET MVSTELLA. 44

VVlpecula longa inedia tenuis, fortè per angustiorem rimam in cumeram frumẽti repsit. In *qua cum probè pasta fuit, dein rursus tentantem egredi, distentus impedijt*

dijt uenter. Mustella luctantem procul cōtemplata, tandem monet si exire cupiat, ad cauum macra redeat, quò macra intrarat. Morale.

Videas complures in mediocritate lætos esse, atq; alacres, uacuos curis, expertes animi molestijs. Sin hi diuites facti fuerint, uidebis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere: plenos curis, animi molestijs obrutos. Hanc fabellam sic Horatius *canit lib.1. Epist.*

Forte per angustam tenuis uulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti, pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustella procul: Si uis, ait, effugere istinc,
Macra cauum repetas arctum, quem macra subisti.

DE EQVO ET CERVO. 45

EQuus gerebat bellum cum ceruo. Pulsus tandem è pascuis implorabat opem humanam. Redit cum homine, descendit in campum: uictus antea, iam fit uictor. Sed tamen hoste uicto, & sub iugum misso, ipse uictor necesse est seruiat homini. Equitem fert dorso, & frænum ore.

Morale. *Dimicant multi contra paupertatem, Qua per fortunam & industriam uicta, sæpe uictoris interit libertas. Domini quidem & uictores paupertatis seruire incipiunt diuitijs, anguntur auaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec iusto quidem auaritiæ supplicio, partis rebus audent uti. Horatius de hac fabella lib.1. Epist.*

Ceruus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frænumq; recepit.
Sed postquàm uiolens uictor discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum reppulit ore.

Sic qui pauperiem ueritus, potiore metallis
Libertate caret dominum uehet improbus, atq;
Seruiet æternum, qui paruo nesciat uti.

AESOPI FABV-
LAE XXXVI. ADRIA-
no Barlando interprete.

DE DVOBVS ADOLESCENTIBVS. 1

DOLESCENTES *duo obsonium apud cocum sese empturos simulant. Coco alias res agente, carnem alter è canistro surripit, dat socio et sub ueste occulat. Cocus surreptam sibi carnis partem ut uidit, furti utrunq; cœpit insimulare. Qui abstulerat, per* Iouem *nihil habere: is uerò qui habuit, nihil abstulisse identidem deierat. Ad quos, Me quidem, inquit cocus, fur nunc latet, sed is inspexit, is scit, quem iurastis.* Morale. *Si quid peccauimus, id non statim sciunt homines: at* Deus *omnia uidet, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppreßius, prudentiusq; peccabitur.*

DE CANE, ET LANIO. 2

C*Anis in macello cùm lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuò quantum potuit coniecit. Lanius iactura rei perculsus, primùm tacuit, deinde animum recipiens, sic procul acclamitauit: O furacißime curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem. Posthac autem cautius mihi obseruaberis.* Morale.

Hæc fabula significat plerosq; omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.

DE CANE, ET OVE. 3

C*Anis ouem in ius uocat, panem ex mutuo debere clamitans:*

mitans: illa it inficias. Miluus, lupus, uultur accersuntur, rē affirmant, dānatur ouis, damnatam canis rapit ac deglubit.

Morale. Falsis testimonijs opprimi quàm plurimos, cùm nemo nescit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

DE AGNO, ET LVPO. 4

AGno comitanti caprum, lupus fit obuiam, rogitat cur relicta matre olidum potius sequatur hircum, suadetq;, ut ad distenta lacte matris ubera redeat, sperans ita fore abductum ut laniet. Ille uerò, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit, huic summa cura seruandi data est, parenti potius quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, seductum mox percerpere. Morale.

Noli omnibus fidem habere. multi enim dum alijs uidentur uelle prodesse, sibi interim consulunt.

DE ADOLESCENTE, ET CATO. 5

CVm adolescens quidam in delitijs amoribusq; usurpasset catum, Venerem precibus fatigauit, ut catum in fœminam trāsfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus, fit metamorphosis, quæ adolescenti miserè amanti perplacuit, nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec uerò ita multo pòst percupiens experiri Dea nūquid catus cū corpore mutasset & mores, per impluuium immittit musculum, ibi risu prorsus, atque ludo res digna accidit. Conspectam ilico bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans, fœminæ uultus iterum in Catum,

Cum pedibusq; manus, cum paruis brachia mutat
Cruribus, & cauda est mutatis addita membris.

Morale. Cœlum non animum mutant, qui trans mare currunt: nimisq; difficile est assueta relinquere. Naturam expellas furca licet, ipsa recurret, inquit Horatius.

DE AGRICOLA, ET FILIIS. 6

COmplures habebat agricola filios, adolescentulos, iiq; inter se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo iubet singulos breui circundatum funiculo effringere: imbecilla ne quicquam conatur ætatula. Soluit parens, redditq; singulis uirgulam, quam cum pro suis quisq; uiriculis facilè frangeret: O' inquit, filioli, sic concordes uos uincere poterit nemo: sed si mutuis uolueritis sæuire uulneribus, atq; intestinum agitare bellum, eritis tandem præda hostibus.

Morale. Docet hic apologus, concordia paruas res crescere, discordia magnas dilabi.

DE ASINO, ET EQVO. 7

RVsticus equum uacuum, asinumq; sarcinulis egregiè onustum producit ad uiam, defessus asellus, equum sibi onere ut adiutet, orat, si saluum uelit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere grauatus procumbit, moritur. Herus omne onus, mortui quoq; aselli corium, in equi dorsum reclinat: quibus cùm ille deprimeretur, Me miserum, inquit, merito meo si nunc exerceor, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

Morale. Monemur hac fabula, ut oppreßis subueniamus amicis: ortus nostri (inquit Plato) partem sibi patria uendicat partem amici.

DE CARBONARIO ET FVLLONE. 8

FVllonem inuitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo, Non est, inquit, mi homo, isthuc mihi uel cordi, uel utile: uereor enim magnopere, ne quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.

Morale. Monemur hoc apologo cum inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominum consortia ueluti

pestem

pestem quandam deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem sodalitia, commercia etiam in mores penetrant, & perinde quisque euadit, ut quibus cum uersatur.

DE AVCVPE. 9

IT uenatum auceps, uidet nidulantem procul in altißima arbore palumbum, adpropiat, deniq; insidias molitur, premit fortè calcibus anguem. Hic mordere: ille improuiso exanimatus malo, Me miserum, inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo. Morale.

Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

DE BVCCINATORE, SEV TVBICINE. 10

BVccinator quidam ab hostibus capitur, abducitur: trepidare ille, supplicare, ut parcant innoxio, se quando nihil unquam armorum præter unam buccinã gestauerit, hominem ne potuisse quidem occidere, nedum uoluisse. Illi contrà murmure tum sæuo, tum uerberibus intonant, Nihil agis scelus, maximè noces, atque nunc hîc trucidabere, quòd cum ipse, ut fateris, sis rei militaris imperitus, cornu isthoc tuo aliorum excitas, euibrasq; animos. Morale.

Grauißimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulunt, atq; huiusmodi quædam ad illorum aures occinunt, Quid etiam dubitas? an te principem esse oblitus es? an non tibi quod lubeat licet? tu legibus maior, in te legirupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus: tui nihil poßident quod tuum non sit: potes & seruare & perdere: tibi fas est opibus dignitateq; augere quem uisum sit, fas est ubi libuerit adimere. Alios alia uel damnant, uel condemnant, tibi nihil non honestißimum futurum.

DE LVPO, ET CANE. 11

LVpus cani ante lucē in sylua forte fortuna fit obuiam, salutat, aduentum gratulatur, deniq; rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidißima, nunquam sub dio dormito, tum uniuersæ familiæ non dici potest quàm sim gratus. Næ tu (inquit lupus) multo es felicißimus ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, quocum ô utinam cōmorari & mihi liceat, nullum me animantium esset usquiam fortunatius. Canis noui status cupidißimum uidens lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modò de pristina ferocia aliquid remittere, & seruitutē seruire uelit. Stat sententia: lupo libitum est deambulare ad uillam. Sermones edunt in itinere prorsus iucundißimos. Posteà uerò quàm illuxit, cōtritum canis collum uidens lupus, Quid sibi uult, inquit, ô canis tua istbæc prorsus depilata ceruix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereq; nonnunquam: id ægrè ferens herus, crebris me tundebat uerberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem lupumq; adorirer: ego sic uapulando uictus sum, eo mitior factus, hocq; genialis sæuitiæ seruaui signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur ô canis cum tua istbac seruitute: mihi mea potior est libertas. Morale.

Optabilius est in humili casa dominū esse, panem atrum uorare, quàm in amplißima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidumq; agere. Nam libertas sublimi exulat aula, ubi accipienda uenit & mußitanda iniuria est.

DE AGRICOLA, ET CANIBVS. 12

AGricola quum ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariarū rerum penuria laborare: interficit

ficit oues, mox & capellas, postremò boues quoq; mactat, ut habeat quo inedia pane exhaustum corpusculū sustentet. Id uidētes canes, salutem fuga quærere cōstituunt: sese enim non uicturos diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciundo utebatur opera, pepercerit herus.

Morale. *In quam domum mercedis gratia te tradas, uide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabuntur, ut uel seruos infortunio malo & damno libenter mactent.*

DE VVLPE, ET LEONE. 13

VVlpecula, quæ leonis immunitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id fortè animalis contemplata, trepidare & fugitare. Quum iam tertiò obtulisset sese obuiam leo, tantum abfuit ut metueret quicquam uulpes, ut confidenter illum adierit, salutaueritq;. Morale.

Omnes nos consuetudo audaciores facit, uel apud eos, quos antea aspicere uix ausi fuimus.

DE VVLPE, ET AQVILA. 14

VVlpeculæ proles foras excurrerat, ab aquila comprehensa, matris fidem implorat: accurrit illa: ut captiuam prolem dimittat, aquilā rogat: aquila nacta prædā ad pullos subuolat: uulpes correpta face quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Quū iam arborem cōscendisset & ipsa, Nunc te, inquit, tuosq; si potes tuere. Trepidans aquila, incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi, paruisq; liberis, tum quicquid habeo reddidero.

Morale. *Per aquilam potentis atq; audacis animi homines intellige: per uulpem pauperculos, quos calūnijs premere, contumelijsq; afficere, diuitibus æquè studium est. Verùm, quando est sua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probè ulciscuntur iniuriam.*

DE

DE AGRICOLA, ET CICONIA. 15

GRuibus anseribusq; sata depascentibus laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa innocentem sese clamutans, & nec gruem nec anserem esse, sed auium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulò semper inseruire, eundemq; senio confectum alere consueuerit. Agricola, Horum, inquit, nihil me fugit: uerùm cum nocentibus postquàm te cepimus, cum his quoq; morieris. Morale.

Qui flagitium committit, & is qui impuris se adiungit socium, pari pœna plectuntur.

DE GALLO, ET CATO. 16

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autem habens ad nocēdum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse auem dictitans, utpote quæ uoce tam acuta noctu dormienteis homines expergefaciat. Ille se innocentem ait, quum sic excitet in opera mortales. Catus contrà intonat, Nihil agis scelestè: cum matre rem habes, nec sorore abstines. Id gallus quoq; expurgare quum niteretur. Nec hoc, inquit perseuerantius sæuiēs catus, quicquam facis, tu mihi hodie discerperis. Morale.

Vetus dictum esse ait Gulielmus Gaudanus ut canem cædas, facile inueniri baculum. Malus si libitum fuerit, quo iure, quaq; iniuria te præcipitem dabit.

DE OPILIONE, ET AGRICOLIS. 17

PVer editiore pratulo oues pascebat, atque per iocum terq; quaterq; lupum adesse clamitans, agricolas undiq; exciebat: illi sæpius elusi, serio auxilium imploranti dum non subueniunt, fiunt oues præda lupo. Morale.

Si mentiri insueuerit quispiam, huic si quando uerū narrare occœperit, haud facile habebitur fides. Superiori apo logo

logo finitimus est ille apud Horat.*de plano scurra iocus:*

Nec *semel irrisus triuijs attollere curat*
Fracto *crure* Planum,*licet illi plurima manet*
Lacryma,*per sanctum iuratus dicat* Osirim,
Credite,*non ludo,crudeles tollite claudum.*
Quære *peregrinum,uicinia rauca reclamat.*

DE AQVILA, ET CORVO. 18

RVpe *editißima in agni tergum deuolat aquila.* Vidēs *id coruus,imitari,uelut simius, gestit aquilam in arietis uellus se demittit, demissus impeditur,impeditus comprehenditur,comprehensus proijcitur pueris.* Morale.

Non *aliorum, sed sua se quisq; uirtute æstimet.* Tuo *te pede metire,inquit* Horatius.Id *uelis,id tētes,quod poßis.*

DE CANE INVIDO, ET BOVE. 19

PRæ*sepio fœni pleno decumbebat canis.* Venit *bos ut comedat.* Ille *sese surrigens,prohibere.*Bos,Dij *te cum tua istac inuidentia perdant,inquit,qui nec fœno uesceris, nec me uesci sinis.* Morale.

Eo *sunt ingenio plerique ut alijs inuideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeunt.*

DE CORNICE, ET OVE. 20

STrepitat *in ouiculæ dorso cornicula.*Ouis,Cani *inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium.* At *cornix,* Scio, *inquit,quibus insultem,placidis molesta,sæuis amica.*

Morale. Impotenti *& syncero perpetua est cum malis parata certatio.* Illiditur *solo innocentißimus quisq;: nocentis uerò præferocis hominis aures adstrepit nemo.*

DE PAVONE, ET LVSCINIA. 21

PAuo *apud summi* Iouis *sororem & coniugem* Iunonem,*queritur lusciniam suaue cantillare,se ob raucam rauim ab omnibus irrideri.* Cui Iuno:Dos *sua à dijs cuiq;.*

Luſcinia cantu, tu plumis longe ſuperas: unumquenq; ſua ſorte decet eſſe contentum. Morale.

Quæ diui largiuntur, grato ſumamus animo, neq; maiora quæſierimus. Superi temere agunt nihil.

DE MVSTELLA, ET MVRIBVS. 22

Mvſtella præ ſenio uiribus carēs, mures iam ita, ut ſolet, inſequi nō uolebat, meditari cœpit dolum, in farinulæ ſe colliculum illatebrat, ſic ſperans fore, ut citra laborem uenetur. Accurrūt mures, & farinam eſitare dum cupiunt, ad unum omnes à muſtella uorantur. Morale.

Vbi uiribus quiſpiā deſtitutus fuerit, ingenio opus eſt. Lyſander Lacedæmonius ſubinde dicere ſolebat, quò nō perueniret leonina pellis, uulpinā aſſuendā eſſe: quod ſic lucidius dixeris, Vbi uirtus nō ſatis poteſt, adhibēda eſt aſtutia.

APOLOGVS EX MANtuano traductus. 23

Rvſticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, ſapidiſſima quotannis legebat poma, hero lecta donabat urbano, qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad ſe tranſtulit: ea ueterrima repentè exaruit, atq; ibi poma pariter & malus periere. Quod cum patrifamiliās nuntiaretur: Heu difficile eſt, inquit, annoſam tranſplantare arborem. Satis ſuperq; fuerat, ſi frænos meæ nouiſſem imponere cupiditati, fructus ramo decerpere. Hanc fabulam ſic Mantuanus:

Ruſticus ex malo dulciſſima poma legebat,
Vnde dare urbano dona ſolebat hero.
Aſt herus illectus frugum dulcedine, malum
Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At quia malus erat ſenior, translata repentè
Aruit, & proles cum genitrice obijt.

Heu

Heu malè transfertur, senio quum induruit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma satis.

Morale eiusdem.

Qui nimium sapiunt, atq; inconcessa sequuntur.
Desipiunt: cohibet qui sua uota sapit.

FABVLAE M. PETRO SCOTO, uiro ornatissimo, eidemq; humanissimo, scriptæ à Barlando.

DE LEONE, ET RANA. 24

AVdire uocem uisus leo prosilijt: subsistit non sine trepidatione, magni quippiam expectans: egreditur tandem aquis ranula. Leo deposito metu appropians, bestiolam proculcat pedibus. Morale.

Vetat hic apologus inanes timores, ut illa à Gulielmo Gaudano uersa fabula de partu montium.

DE FORMICA. 25

SItiens uenit ad fontem ut biberet formica, incidit fortè in puteum: opitulatur eminus, ex arbore deiecto ramo, columba. Ramum conscendens formica seruatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non sinit formica, aucupis pedem arripit mordicus, auolat columba. Morale.

Docet fabula, præclarè meritis referendã esse gratiam.

DE PAVONE, ET PICA. 26

GEns auium quum liberè uagaretur, optabat sibi dari regem, Pauo se in primis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, pica, O rex, inquit: si te imperante aquila nos præstrenuè ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto seruabis? Morale. *In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda est, & prudentia.*

DE AEGROTO ET MEDICO. 27

Medicus

MEdicus curabat ægrotum, ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus: Hic, inquit, intemperantia perijt. Morale. Bibacitatem & libidinem nisi quis maturè reliquerit, aut nunquam perueniet ad senectutem, aut perbreuem est habiturus senectutem.

DE LEONE, ET ALIIS. 28

LEo, asinus, uulpes eunt uenatum: capitur ampla uenatio: capta partiri iussa. Asino singulas singulis parteis ponente, irrugit leo: asinum rapit, ac laniat. Postea uulpeculæ id dat negotij: quæ astutior, cùm leoni longe optima proposita parte, sibi uix minimam particulam reseruasset, rogat leo à quo sic docta sit: cui illa, Huius me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens. Morale.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

DE HOEDO ET LVPO. 29

FEnestra prospectans hœdus, prætereuntē lupum conuitijs incessere audebat: cui lupus, Non tu, ait, scelestē mihi conuitiaris, sed locus. Morale.

Et tempus & locus sæpe audaciam addunt homini.

DE ASINO. 30

ASinus de hortulani sæuitia querēs, Ioui supplicat aliū dari herum. Exaudire Iuppiter uota asini, dat tegularium. Apud quem cùm tegulas, grauioraq; tergo uectaret onera, accessit rursus Iouem, orat dari, qui mitior sit. Ridere Iuppiter: ille tamē non destitit instare, orare usqueadeò donec perpelleret. Dat ille coriarium: quem ubi pernouit asellus, Me miserum, inquit, qui dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui ne corio quidē meo, quantum auguror, parcet. Morale.

Semper damnamus quæ præsentia sunt: & noua appetimus, quæ (ut dici solet) ueteribus non sunt potiora.

DE AN

DE ANV, ET ANCILLIS. 31

Anus quædam domi habebat ancillas complureis, quas quotidie antè quàm lucesceret, ad galli gallinacei, quē domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negotij cōmotæ tædio, gallum obtruncant, sperantes iam necato illo in medios sese dies dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est: hera enim ut interemptum gallum resciuit, intempesta deinceps nocte surgere iubet.

Morale. Non pauci grauius malum dum student euitare, in alterum diuersum incidunt. Peruulgatum est, Incidit in Scyllam, qui uult uitare Charybdim.

DE ASINO ET EQVO. 32

Asinus beatum putabat equum, quòd pinguis esset, & in otio degeret: se uerò infelicem dicebat, quod macilentus esset, ac strigosus, quotidie ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo pòst ad arma conclamatum est. Tum equus non equitem dorso, nō frænum repulit ore, nec telum corpore: hoc uiso, asinus magnas dijs gratias agebat, quòd non equum se, sed asinum fecisset.

Morale. Miseri sunt quos uulgus beatos iudicat, & non pauci beati qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem omnium rerum compotem uidet, non considerans in quantas rex solicitudines distrahatur, dum interim ipse optima cum paupertate cantillet.

DE LEONE ET CAPRA. 33

Edita rupe ambulantem capram fortè conspicatus leo, monet ut potius in uiride pratum descendat. Capra, Facerem fortaßis, inquit, si tu abesses, qui mihi non istud suades, ut ego inde ullam capiam uoluptatem, sed ut tu habeas quod uores famelicus. Morale. Omnibus ne habeas fidem: quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

DE VVLTVRE ALIISQVE AVIBVS. 34

ANnuum se natalem celebrare adsimulat uultur, auiculas ad coenam inuitat, ueniunt pleræq; omnes, uenientes magno plausu, fauoribusq; accipit, acceptas laniat uultur. Morale.

Non sunt amici omnes, qui blandè dicunt, aut benignè se facere uelle simulant: latent sub hoc melle uenena.

DE ANSERIBVS. 35

ANseres unà cum gruibus agrum uastabant: quibus au ditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ auolant grues, capiuntur anseres, qui impediti corporis onere subuolare non poterant. Morale. Expugnata ab hostibus urbe, facilè se subducit inops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis oneri sunt quàm usui.

DE IOVE ET SIMIA. 36

IVpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid uspiam est animantium. Concurritur ad Iouem undiq;: aderat iam alitũ, pecudumq; genus: inter quos & simia, deformes catulos brachio gestans, cùm aduenisset, à risu nemo temperare po tuit, quinetiam Iupiter ipse profusè admodum risit. Ibi con tinuò simia ipsa, Imò, inquit, nouit & Iupiter iudex noster catulos meos magnopere omnes quotquot adsunt, præcellere. Morale. Suum cuiq; pulchrum, ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Idyl. Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra uidentur amanti.

ANIANI FABVLAE IIII.

Adriano Barlando interprete.

DE QVERCV ET ARVNDINE. 1

FAstus olim atq; adeò insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est: Si nunc, inquiens, pectus animosum tibi

tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum euentus ostendat, utra uiribus præstet: arundo quercus cantum, exultationem, fortitudinisq; iactationem uanam nihil mirata, sic respondit: Certamē nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: Nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen peruinco sonoras: tu, si semel uasto rex Aeolus antro luctantes emiserit uentos, cōcides, & nubi tum rideberis.

Morale. Declarat hæc fabella, non eos semper fortissimos esse, qui nulla etiam lacessiti iniuria, alijs insultant.

DE PISCATORE ET PISCICVLO. 2

Piscator iacto in aquam hamo cibis illito, pisciculū eduxit: orat obsecratq; captiuus, se minutulum uti abire sinat, & adolescere, ut postea maiore potiatur. Piscator, Ego, inquit, spem pretio non emo, quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut quicquid possem, mallem auferre potius in præsentia. Morale.

Hæc nos monet fabella, ne certa unquam incertorum spe unguibus amittamus. Quid enim stultius (ut est apud Ciceronem) quàm incerta pro certis habere?

DE FORMICA ET CICADA. 3

Appetente hyeme frumentum in areolam ad solem trahebat formica: uidet id cicada, accurrit, rogitat granum: formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunq; potes, atq; addis aceruo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate cantitare soles, meritò nunc esuris.

Morale. Monemur hac fabula, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea, quibus imbecilla sustetur senectus. Per hyemem senectutem intellige. Per æstatem adolescentiam & florem illum ætatis.

DE LEONE ET TAVRO. 4

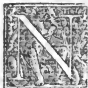
Leonem fugitabat taurus, in hircum incidit: is cornu, & caperata minitabatur fronte: ad quem plenus iræ taurus, Non *tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret meo, iam scires non ita paruam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de uulnere sanguinem.* Morale.

Calamitosis non est addenda calamitas. Sat miser est, qui semel est miser.

ANIANI FABVLAE

TRIGINTA OCTO, GVlielmo Hermanno diui Augustini ordinis canonico interprete.

DE NVTRICE ET LVPO. 1

NVTRIX *minatur puerum plorãtem, ni taceat, dari lupo.* Lupus *id forte audit, spe cibi manet ad fores.* Puer *tandem silescit obrepente somno.* Regreditur *lupus in syluam ieiunus & inanis: lupa ubi sit præda, sciscitatur.* Gemebundus *ille,* Verba, *inquit, mihi data sunt: puerum plorantem se abijcere minabatur nutrix, at fefellit.* Morale. *Fœminæ non est habenda fides.*

DE TESTVDINE, ET AQVILA. 2

Ceperat testudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustollit eam aquila, poscit præmium. Non *habentem, fodit unguibus. Ita testudo, quæ concupijt uidere astra, in astris uitam reliquit.*

Morale. *Tua sorte sis contentus.* Fuere *nonnulli qui si mansissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes, inciderunt in pericula.*

DE CANCRIS, MATRE, ET FILIO. 3

Cancrum retrogradū monet mater antrorsum ut eat: filius respōdet, Mater, inquit, i præ, sequar. Morale. *Nullum reprehēderis uitij, cuius ipse queas reprehēdi.*

DE SOLE ET AQVILONE. 4

Sol, & uentus Aquilo certant, uter sit fortior. Conuentum est experiri uires in uiatorem, ut palmā ferat, qui excusserit manticam. Boreas *horrisono nimbo uiatorē aggreditur: at ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Adsunt uices solis, qui nimbo paulatim euicto, emoliuur radios: incipit uiator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore abiecta mantica, resedit: ita* Soli *contigit uictoria.*

Morale. *Quicum certes etiam atq; etiam uide. Nam & si tu fortis es, est forsitan alius te fortior. Aut si non fortior, certè callidior, ut consilio suo tuum uincat robur.*

DE ASINO. 5

Asinus uenit in syluam, offendit exuuias leonis: quibus indutus redit in pascua, greges armentaq; territat, & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus uiso hero occurrit, imò cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis quæ extabant auriculis, Alios licet, inquit, fallas, ego te aselle mi probe noui. Morale.

Quod non es, nec te esse simules. Non *doctum cum sis indoctus, non diuitem, non nobilē, cum sis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.*

DE RANA ET VVLPE. 6

Rana egressa paludem, in syluis apud feras medicinā profitetur. Ait se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem illusit uulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curat se-

 ipsam?

ipsam? Sic illusit uulpes. Est enim ranæ os cæruleo colore.

Morale. *Stultitiæ est profiteri quod nescias, & ridiculū.*

DE CANE MORDACI. 7

Cani subinde homines mordenti, ut sibi quisque caueret, alligauit dominus nolam. Canis ratus uirtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canum aliquis iam ætate, atque autoritate grauis, monens eum ne erret. Nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

Morale. *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est uituperio.*

DE CAMELO. 8

Camelus sui pœnitens, querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem obiectum cæteris animalibus. Orat Iouem donari sibi cornua. Ridet Iupiter stultitiam cameli, nec modò uotum negat, uerùm & auriculas bestiæ decurtat. Morale.

Sit quisq; fortuna contentus sua. Etenim multi fortunam sequuti meliorem, incurrêre peiorem.

DE DVOBVS AMICIS, ET VRSO. 9

Dvo amici faciunt iter. Occurrit in itinere ursus. Vnus arbore conscensa, pericula euitat: alter quum spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit belua, contrectat iacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motum, ursus qui mortuis parcit, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Percunctanti postea socio, quid nam bestia dixisset iacenti in aurem, hoc monuisse ait, ne unquam cum illiusmodi amicis iter faceret. Morale.

Rara auis in terris, nigroq; simillima cygno, fides est. Verum amicum res aduersæ & pericula monstrant.

DE EQVITE CALVO. 10

Eques

EQues caluus illigarat pileo comam factitiã. Venit in campum, acri spirante Borea: ac dum male obseruat capillatum galerũ, subitò apparet caluities. Tollit cachinnum corona, necnon & ipse ridet. Quid noui est, inquit, auolare capillos alienos, quum olim defluxerint qui fuerãt mei. Morale. Belle fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates uerò cùm accepisset in foro alapam, hoc modo respondit, Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galea.

DE DVABVS OLLIS. 11

DVæ ollæ stetere in ripa: altera erat lutea, altera aerea: utrãq; tulit uis fluuij. Luteæ collisionem metuenti, respondet ærea, ne quid timeat, sese enim ne collidantur satis curaturam. Tum altera: Seu me, inquit, tecum, seu te mecum flumen colliserit, cum meo utrunque fiet periculo. Quare certum est à te separari. Morale.

Satius est uiuere cum socio pari, quàm cum potentiori. A` potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

DE RVSTICO ET FORTVNA. 12

RVsticus quum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit Telluri, quæ hunc dedisset. Fortuna uidens nihil honoris haberi sibi, ita est secum loquuta, Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus: at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium uotis & clamore solicitabit. Morale. Beneficio accepto grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod iam acceperit, priuari.

DE TAVRO ET CAPRO. 13

FVgit leonem taurus, uenit ad speluncam, quærens latibulum: intranti occursat cornibus, qui intus erat caper. Tum his uerbis bos emugit: Tu quidem cornibus tuis

meam excipis fugam: uerùm si abierit quẽ fugio, quantum à uiribus tauri distet caper, tum senties. Morale.

Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè nõ nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum iniuria nõ temperauerit, si (ut est fortuna mutabilis) miseris redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.

DE SIMIA ET EIVS PROLE. 14

OMneis animantes suo conspectui Iupiter adesse iusserat, cuius'nã soboles esset pulcherrima iudicaturus. Properant feræ, aduolant aues, necnon ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahẽs secum suam prolem. Cuius quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic infit: Maneat, cui fauerit Iupiter, uictoria. Meo tamẽ iudicio, hic meus natus est bellus, & omniũ natis iure præferendus. Hoc dicto subrisit & Iupiter.

Morale. Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis, aliorum sit iudicium: ne si ipsi iudicemus, cum simia rideamur.

DE PAVONE ET GRVE. 15

PAuo & grus unà cœnant. Pauo se iactat, caudã ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pauonem formosis esse pennis: se tamen dum uix tectis superuolat pauo, animoso uolatu penetrare nubes. Morale.

Nemo alterum contempserit. Sua cuiq; dos, sua cuiq; est uirtus. Qui tua uirtute caret, forsan habet qua careas tu.

DE QVERCV ET ARVNDINE. 16

VAlidiore Noto effracta quercus, in flumen præcipitat. Dumq; fluitat, hæret fortè ramis suis in arundine, miratur arũdinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo, & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse

quòd

quòd quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupiuit. Morale. *Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo uincas. Quod pulchrè docet facundissimus poëtarum Vergilius,*

Nate dea, quò fata trahunt retrahuntq;, sequamur.
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

DE TIGRIDE ET VVLPE. 17

VEnator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras absistere, sese unam ait bellum confecturam. Pergit uenator iaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumq; extrahentem, percunctatur uulpes quisnam ualentem beluam tam ualidè uulnerasset. Respondit, se autorem uulneris haud nosse, uerùm ex uulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquem fuisse uirum.

Morale. *Fortè plerunq; sunt temerarij, & ars uim, ingenium fortitudinem superat.*

DE TAVRIS ET LEONE. 18

QVatuor fuere tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum, Videt leo simul pascentes: etsi esurit, tamen coniunctos aggredi metuit. Primum dat operam uerbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat. Morale. *Concordia nihil est firmius, discordia etiam fortes reddit imbecilles.*

DE ABIETE ET DVMO. 19

FErtur olim abies despicere dumos, iactitat se procerã esse, locari in ædibus, cum uelo stare in nauibus, dumos autem humiles, uiles: nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum: Tu sane abies tuis gloriare bonis, ut nostris insultes malis. Verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cum tu sonanti detrũcare securi, quàm uelles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem.

Morale. *Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Vt nil aliud nunc dicam, hæc secura est, ac tuta: illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horatius canit in lyricis, Celsæ grauiore casu Decidunt turres, feriuntq; summos Fulgura montes.*

DE PISCATORE ET PISCICVLO. 20

SVbductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimitti. Ait modò se à matre fusum, atq; mēsam, cum adhuc minutus sit, non multum iuuare. Si dimittat, postea grandem ultro ad hamum eius rediturum. Piscator negat se dimittere prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, scio: quid sim habiturus, nescio. Ego spem pretio non emo.

Morale. *Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.*

DE ALITE ET PVLLIS EIVS. 21

ALes positos in segete pullos monet, ut dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occatione. Redeunti è pastu matri pulli anxij narrant dominū agri operam illam mandasse uicinis. Respondet nihil esse periculi. Item alio die trepidi, aiunt rogatos ad metendum esse amicos: iterum iubet illa ut sint securi. Tertiò ut audiuit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare, Iam inquit, tempus est ut fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non uenturos sciui. Timeo dominum, illi enim res est cordi. Morale.

Secordes alienis in rebus pleriq; sumus: Quòd si quid rectè curatum uelis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

DE AVARO, ET INVIDO. 22

DVo homines orabant Iouē, cupidus & inuidus, Mittitur à Ioue Apollo, per hūc ut eorum uotis satisfiat. Dat hic utriq; optandi liberam facultatem ac conditionem:

ut

ut quodcunq; petiſſet alter, idipſum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore ſatis. Petit tandem non pauca. Et duplum accipit ſocius. Porrò inuidus hoc petit, ut ipſe uno priuetur oculorum, lætus ſocium mulctandum eſſe utroque. Morale. *Auaritiam quid poßit ſatiare? Inuidia uerò dementius eſt nihil. Quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.*

DE LEONE ET CAPELLA. 23

Vidit leo pendere dumoſa de rupe capellam. Suadet deſcēdere ut in campo thymum, ſalicesq; carpat. Recuſat capella deſcendere, uerba quidem eius haud ſanè mala, ſed mentem eſſe plenam doli reclamans.

Morale. *Cogita quis quid ſuadeat. multi ſuadent utilia, non tibi, ſed ſibi.*

DE CORNICE ET VRNA. 24

Sitibunda cornix reperit urnā aquæ. Sed erat urna profundior, quàm ut poſſet à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec ualet. Tum lectos ex arena ſcrupulos iniectat. Hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit.

Morale. *Interdum id, quod non potes efficere ui, efficies prudentia, & conſilio.*

DE LEONE ET VENATORE. 25

Litigat leo cum uenatore, ſuam præfert fortitudinē hominis fortitudini: poſt longa iurgia, uenator ducit leonem ad Mauſoleum, in quo ſculptus erat leo, caput deponens in gremium uiri. Negat fera id ſatis eſſe iudicij, homines enim ſculpere quod uellent, ait: quòd ſi & leones forent artifices, iam uirum ſculptum iri ſub pedibus leonis.

Morale. *Quiſq; quoad poteſt, & dicit, & facit quod ſuæ parti, & cauſæ putet prodeſſe.*

DE PVERO ET FVRE. 26

Sedeb

Sedebat puer flens ad puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exuit se, insilit in puteum, quærit. Vase non inuento, conscendit, atq; ibi nec puerum, nec suam inuenit tunicam. Puer quippe sublata tunica fugerat.

Morale. *Falluntur interdum qui fallere solent.*

DE RVSTICO ET IVVENCO. 27

Erat rustico iuuencus, uinculi omnis, iugiq; impatiens. Homo astutulus, bestiæ resecat cornua. Cornib. enim petebat. Tum iungit non currui, sed aratro: ne, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stiuam ipse tenet, gaudens industria effecisse, ut iam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid euenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus os, caputq; rustici opplet arena.

Morale. *Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.*

DE SATYRO ET VIATORE. 28

Satyrus, qui Deus nemorum olim est habitus, uiatorem niue obrutum, atque algore enectum miseratus, ducit in antrum suum, fouet igni. Spirantem autem in manus, percunctatur causam. Qui respondens. Vt calefiant, inquit. Postea cum accumberent, sufflat uiator in polenta. Quod cur faceret, interrogatus, Vt frigescat, inquit, Tum continuò Satyrus uiatorem eijciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diuersum est os.

Morale. *Caue sit in tuo conuictu homo duplici ore, quiq; in sermone est Proteus.*

DE APRO, ET RVSTICO. 29

Apro uastanti segetes, rusticus præcidit auriculam: Iterum deprehenso, præcidit alteram. Et tunc quoq; redeuntem capit, captum portat in urbem destinatum lauti-

tiæ sui patroni. Secta iam in conuiuio belua nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante cocos, uillicus respondet, Patrone, inquit, non est mirum non apparere cor: nam credo stultum aprum nũquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties redisset. Sic rusticus. At omnes conuiuæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici.*

Morale. *Multorum hominum tam est excors uita, ut an cor habeant poßis ambigere.*

DE TAVRO, ET MVRE. 30

Mus tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus uibrat cornua, quærit hostẽ, nusquam uidet: irridet eum mus: Quia, inquit, robustus es ac uastus, non idcirco quemuis contempseris. Nunc te, & quidem gratis, læsit exiguus mus. Morale.

Tritum est illud uerbum, quod significantius nostrate lingua dixerim, Nyemant sol uerachten seinen feindt. *Latine sic,* Nemo suum hostem flocci pendat.

DE RVSTICO ET HERCVLE. 31

Rustici currus hæret in profundo luto. Non supinus Deum Herculem implorat. Intonat uox è cœlo, Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atq; tum Herculem uocato, tum enim aderit Hercules uocatus.

Morale. *Nil prosunt otiosa uota, quæ sanè Deus non audit. Iuua temet, inquiunt, ipse tum iuuabit te Deus.*

DE ANSERE. 32

Fuit anser qui ponebat oua aurea singulis diebus singula: dominus ut subitò fiat diues, anserem iugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuento uacuo stupet miser, anxieq; dehinc suspirat, ac plangit, & rem, & spem periisse. Morale. *Moderanda sunt uota. Curandum*

dum est ne uel praeproperi simus, uel nimij. Nam & festinantia nocet, & qui plura quàm decet quaerit, interdum acquirit nihil.

DE CICADA ET FORMICA. 33

CVm per aestatem cicada cantat, formica suam exercet messem, trahit in antrũ grana, reponens in hyemem. Saeuiente bruma, famelica cicada uenit ad formicam, mendicat uictum. Renuit formica, dictitans, sese dum illa cantabat laborasse. Morale.

Qui segnis est in iuuenta, egebit in senecta: & qui non parcit, olim mendicabit.

DE SIMIA ET DVOBVS EIVS NATIS. 34

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis. Atque cum incidisset terror, uitatura periculum, dilectum praehendit ulnis, quem dum praeceps fugitat, collidit petrae, atque enecat: neglectus autem, qui in hirsuto haeserat tergo fugientis mansit incolumis. Morale.

Solet euenire, ut ipsi parentes filio, quem temere amant, prae nimia indulgentia sint mali occasio & periculo, eo, quem minus amarunt, praestante se strenuum ac probum.

DE BOVE ET IVVENCO. 35

BOs iam grandis aeuo quotidie trahebat aratrum. Iuuencus laboris expers, uicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunae senioris. Iactat se iugi, ac uinculi inscium, se liberum, se otiosum, illi attritum esse labore collum. Deniq; se glabrum ac nitidum, illum esse hirsutum ac squalidum. Senior tum quidem nihil contra. Sed breui pòst tempore uidet hunc insultorem duci ad aras, ac tum hisce uerbis affatur, Quò tua mollis uita peruenit? securũ istud otium rediit ad securim. Iam saltem (ut opinor) potius suades

des mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem. Morale.

Ad uitam rectè gerendam opus est labore & uigilantia. Secors autem & uoluptati deditus, suarum rerū, quem nolet, sortietur exitum.

DE CANE ET LEONE. 36

Occurrit canis leoni, iocatur, Quid tu miser exhaustus inedia percurris syluas & deuia? Me specta pinguem ac nitidum: atq; hæc non labore consequor, sed otio, Tum leo: Habes tu quidem tuas epulas, sed habes stolide etiam uincula. Tu seruus esto, qui seruire potes: equidem sum liber, nec seruire uolo.

Morale. *Pulchrè respondit leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.*

DE PISCIBVS. 37

Piscis fluuialis ui fluminis correptus est in mare. Vbi suā efferens nobilitatem, omne marinum genus uilipendebat. Non tulit hoc phoca, sed ait tum fore iudicium nobilitatis, si cum phoca captus portetur ad forum. Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe. Morale.

Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi prædicent & iactent: sed laus sui oris non datur homini laudi, ac excipitur cum auditorum risu.

DE PARDO ET VVLPECVLA. 38

Pardus, cui pictum est etiam tergū, cæteris feris etiam leonibus despectis, intumescebat. Accedit ad hunc uulpecula, suadet non superbire, dicens, illi quidem speciosam esse pellem, sibi uerò speciosam esse mentem.

Morale. *Discrimen est bonorum & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ. Vtrisque illis animi bona præferantur oportet.*

AESO

AESOPI FABVLATORIS CLARISSIMI APOLOGI, è Græco Latini per Rimicium facti.

ARGVMENTVM.

AESOPVS fabulator clarißimus, natione quidē Phryx, fortuna uerò, seruus fuit, colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, Dea hospitalis in somnis sibi aßistens, largita est loquelam (nā ab initio blatero fuit) sapiētiamq;, ac uariarum fabularum inuentionē: quæ porrò fabulæ non parum cōducunt mortalium uitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones: quas ita ante oculos ponit, quòd audientium animos incitet ad uirtutem: nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperiat. Has igitur fabulas, si quis ritè gustauerit, quā uiam sequi, quamq; uitare debeat, in priuatis publicisq; negotijs facilè comperiet. Nam in primis fabulam narrat: tum quid fabula significet, compendiosius exponit. Atq; ordinem alphabeti in Græco sequutus, qui in Latino sermone seruari non potest; hinc sumit initium.

DE AQVILA ET VVLPE. 1

AQuila & uulpes conflata inter se amicitia, in proximo habitare cōstituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conuersatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit. Vulpes uerò arborem propter, inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierum quum uulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolans, uulpis catulos arripuit

arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes reueniens, cognita filiorum morte atroci, ualde tristata est. Et cùm aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens uolucrem persequi nequibat, quod unum miseris ac impotentibus datur, aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur: tantum in odium, cùm uiolatur, uertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius frustum unà cum carbonibus accensis aquila arripiens, sustulit ad nidum. Sed uento uehementius spirante, nidus qui ex fœno ac materia exili aridaq; confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cùm uolare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectum deuorat. Fabula significat quòd qui amicitiam uiolant, quamuis quos læserint, ultionem declinent, Dei supplicium non tamen effugiunt.

DE AQVILA ET CORVO. 2

Aquila celsa ex rupe deuolans, agnum ex ouium grege arripuit. Quam rem coruus conspicatus, æmulatione motus, uehementi cum strepitu ac stridore deuolat in arietem, atq; ungues in arietis uellus ita implicat, quòd inde etiam motu alarum se explicare non posset. Hunc pastor cùm ita implicitum uidet, accurrens coruum comprehendit: atq; alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verùm enim cùm quispiam coruum rogaret, quænam uolucris esset: coruus ait, Prius equidem, quo ad animum, aquila fui, nũc uerò me coruum esse certò cognosco.

Fabula significat, quòd qui supra uires quippiam audet, hoc solùm efficit, quòd in diuersa sæpius incidit, ac se uulgò ridiculum exhibet.

DE AQVILA ET SCABRONE. 3

Aquila leporẽ persequebatur. At lepus auxilij inops

quem tempus obtulit scabronem uidēs, ab eo auxilium implorauit. Cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiā suam. Deinde quum aquilam propinquātem scabro conspicatur, eam precatur, ne suum sibi eripiat seruum. At aquila scabronis paruitatem contemnens eo coram, leporem exedit. Verùm scabro suæ iniuriæ memor, ubi aquila nidificaret, obseruat. Ecce aquila oua parit. Scabro alis elatus, ad aquilæ nidum uolat, atq; oua deuoluēs, humi deijcit. Aquila iacturæ ouorum mœrore concita, euolat ad Iouem (est enim ales Deo illi sacrata) ac locum ad pariēdum sibi tutum dari precatur. Iupiter sibi concedit, ut cùm tempus adest, eius in sinu pariat oua. Hoc scabro prouidens, globum è stercore conficit: atq; sursum euolans, in Iouis sinum demisit. Iupiter uolens è sinu globum excutere, oua aquilæ simul excussit. Extunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones existunt. Fabula significat, quòd nullus porrò est contemnendus: quoniam nemo est qui iniuriam accipiat, quin quum tempus datur, se ulcisci non quærat.

DE PHILOMELA, ET ACCIPITRE. 4

PHilomela quum alta quercu sederet, more suo, sola canebat. Eam accipiter, cibum quæritans, quum intueretur, repentè deuolat, illamq; rapit. At philomela cùm se interitum iri uidet, accipitrem precatur ut se missam faciat, quoniam ad explendum eius uentrem ipsa satis minima sit: sed pro saturitate sua ad maiores aues ut se uertat opus profectò fore. Eam accipiter toruè conspiciens ait: Stultus equidem nimium essem, si quem manibus teneo cibū, illum dimitto amplioris spe pastus. Fabula significat, quòd qui omittunt id quod manu tenent rerum maiorum spe, consilio inopes ac ratione nimium sunt.

DE VVLPE, ET TRAGO, 5

Vulpe

VVlpes & tragus sitientes in quendã puteum descenderunt. Verumenim post potum, quũ egressum conspiceret hircus, uulpes ei comiter ait, Bono sis animo: nam quid saluti nostræ opus sit, probè animaduerti. Si enim rectus stabis, ac pedibus anterioribus cornibus'ue muro adhærebis, tuas ego scapulas cornuaq; conscẽdens, quũ egressa puteum fuero, te manu cõprehendens hinc desuper trabam. Huic caper promptè deseruiuit. Vulpes suo exultans egressu circa os putei capro illudebat. At dum caper illã incusat, sibi pacta haud seruasse, ei facetè uulpecula inquit, Si ea caper sapientia præditus esses, quo pilorum ornatu isthæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressus pensiculatè uidisses. Fabula significat, quòd homines consilio præditi, rerum fines prius inspiciunt, quàm dent operam rebus gerendis.

DE VVLPE, ET LEONE. 6

VVlpes quæ nunquam uiderat leonem, quum illi fortè obuiasset, adeò pertimuit, ut mortem penè obiret. Rursum illum quum aspexisset, pertimuit, sed minimè ut primùm. Eum tertiò quum intuetur propè accedens, fuit ausa coràm disserere. Fabula significat, quòd rerum terribilia, usus & consuetudo domestica facit.

DE CATO ET GALLO. 7

CAtus cum gallum cepisset, atq; causam quæreret quî eum comedere posset, illũ criminari cœpit, quòd esset animal turbulentũ, qui noctu clamitando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorũ utilitatem, cum ad opera faciẽda illos excitaret. Rursum catus ait, Impius es ac supra modũ scelestus, qui agis cõtinuè contra naturã, cũ nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incõtinentiã cũ illis te cõmisceas. Gallus itẽ

defendebat, quòd domini sui quæstus gratia, id quoq; ageret: enimuero ex huiusmodi coitu, gallinæ pariũt oua. Tũc inquit catus, Excusationibus licet abundes, ego tamen ieiunare haud intẽdo. Fabula significat, quòd qui prauus existit natura, cum semel delinquere animo proposuit, quamuis causæ desit prætextus, à prauitate tamen non desistit.

DE VVLPE SINE CAVDA. 8

Vulpes ut è laqueo euaderet, abscissa cauda, cum è pudore uitam sibi mortem putaret, excogitauit alias dolo inducere uulpes, ut sub communis commodi specie, sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus leuaret. Itaq; ad unum uulpibus congregatis suadet ut caudam sibi abscindant, differens caudam non modò dedecori uulpibus esse, sed oneri graui atq; inepto. E uulpibus una ei facetè respondit, Heus soror, si res ista tibi soli conducit, tum itidem alijs consulere haud est æquum.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie, suum commodum consulendo prospiciunt.

DE PISCATORE ET
Smaride pisciculo. 9

Piscator quod mari rete tetendit, eo smarida cepit pisciculum, qui parua adhuc ætate piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atque maiorem quæstum ex eo assequi posset, eum uita donaret. Huic piscator lepidè respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus. Fabula significat, quòd certa pro incertis, quamuis in eis magna insit spes, stultum est dimittere.

DE VVLPE ET RVBO. 10

Vulpes cum sepem quandam ascenderet, ut periculum uitaret, quod sibi imminere uidebat, rubum manibus comp

comprehendit, atq; uolam sentibus perforauit: & cum grauiter saucia foret, gemens inquit ad rubum, Vt me iuuares, cum ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errasti uulpes, ait, quæ pari dolo me capere putasti, quo cætera capere cõsueuisti. Fabula significat, quòd stultum est implorare auxiliũ ab illis, quibus à natura datum est obesse potius, quàm alijs prodesse.

DE VVLPE ET CROCODILO. 11

Vulpes & crocodilus de nobilitate contendebant: cum crocodilus multa pro se adduceret, ac supra modum se iactaret de splendore progenitorum suorum, uulpes ei subridens ait, Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quod multis iam annis, tuorum splendore fuisti denudatus. Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potißimùm refellit.

DE VVLPE ET VENATORIBVS. 12

Vulpes uenatores effugiens, ac per auia currẽdo iam defessa, hominem casu reperit lignarium, quẽ rogat ut se quoquo loco abscondat. Ille tectoriũ sibi ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt uenatores: lignarium, si uulpem uiderit, rogant. Lignarius uerbis quidem se uidisse negat: manu uerò, ubi uulpes latebat, locum ostendit. Verumenim uenatores re haud percepta statim abeunt: uulpes ut illos abisse prospicit, tectorio egrediẽs, tacitè recedit: lignarius uulpem criminatur, quòd cum saluam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc uulpes se conuertens, illi facetè ait, Heus amice, si manum, opera, ac mores uerbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias. Fabula significat, quòd homo nequam etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

DE GALLIS, ET PERDICE. 13

GAllos complures cum quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostrisq; percuterent, perdix ea iniuria uehementer perdoluit, putans, quia aduena, nec eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde cum adinuicem certantes conspiceret, perdix amota animi perturbatione ait, De cætero equidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno. Fabula significat, quod homines sapiētia præditi moderato animo ferūt iniurias ab illis uel maximè sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

DE VVLPE ET LARVA. 14

VVlpes citharœdi domū ingressa, dum quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, laruæ caput reperit arte industriosa compositū: quod manibus capiēs, ait, O quale sine cerebro caput. Fabula significat, quòd non omnes corpore decori, eandem animo habent pulchritudinem.

DE HOMINE ET LIGNEO DEO. 15

HOmo quidam Deum ligneum domi habēs, eum orauit, ut boni quippiam sibi tribueret: sed quantò magis orabat, eò res domi angustior erat: demum ille cōcitus ira, Deum cruribus capit, caput parieti percutit. Illi exciso igitur capite, multum auri exilijt, quod homo colligens, ait, Peruersus nimium es, atq; perfidus, qui dum in honore te habui, nihil quidem profuisti, percussus uerò ac uerberatus, boni plurimum contulisti. Fabula significat, quòd homo nequam, si quando prodest, id efficit ui coactus.

DE CANE AD COE-
nam uocato. 16

VIr quidam quum cœnam opiparā parasset, amicum quendam domū uocauit: eius quoq; canis, canem alterius ad cœnā inuitauit. Is domum ingressus, cum tantum

dapium

dapium uidet apparatum, lætus secum ipse ait, Hodie porrò ita me explebo, quòd die crastino comedere non indigebo. Hisq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus uerò eum conspiciens, tacitus per caudam capit, atq; illum sæpius rotans per fenestram proijcit. Ille attonitus humo assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes sibi occurrũt, atq; rogitant quàm opiparè cœnauerit. At ille languens ait, Ita potu ac dapibus me expleui, quòd cum exiuerim, uiam non uidi. Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

DE AQVILA ET HOMINE. 17

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum sibi euulsis, inter gallinas morari dimisit: eam deinde quidam mercatus, pẽnis alas denuo munit: tum aquila uolans, leporẽ capit, fertq; illum benefactori suo. Quam rem conspiciens uulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, sicuti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æquè uenetur. Tum homo aquilæ item pennas euulsit. Fabula significat, quòd bene facientes sunt quidem remunerãdi, improbi uerò omni studio uitandi.

DE VIRO AGRICOLA. 18

HOmo quidam agricolator existens, cum finem uitæ sibi adesse cognosceret, cuperetq; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos uocauit, atq; inquit: Filij, ego è uita discedo: bona mea in uinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in uinea thesaurum rerum reperire assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, uineam funditus effodiunt: nullumq; thesaurum inueniunt. Verumenim uinea cum probè effossa foret, longè plus solito fructus producit, atq; illos diuites fecit. Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

DE CARBONARIO ET LOTORE. 19

Carbonarius lotorem quendam rogauit, ut quam pretio conduxerat domum, secum pariter cohabitaret. At lotor rei aliás expertus ait, Id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum fauillis ipse maculares. Fabula significat, quòd res naturis dißimiles stare simul commodè non possunt.

DE VVLPE ESVRIENTE. 20

Vulpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum intrauit, atq; tantum comedit, quòd ad ingentem tumorem uentrem distendit: & cum ex nimia uentris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Eius gemitum uulpes alia trāsiens illàc cum audiret, illuc accedit, rogatq; quidnam gemeret: deinde causam gemitus edocta, lepide ait, Istic manendum est, usq; eò dum tenuis efficiaris, quanta eras cum intrasti: nam eo pacto facilè egredieris. Fabula significat, quòd nihil est tam durum, quod tempus non dissoluat.

DE PISCATORE QVODAM. 21

Piscator quidam piscandi inexpertus, tibijs ac reti assumptis, iuxta maris litus accedit, atq; saxo quodam superexistens, in primis tuba canere cœpit, putans cantu se pisces facilè esse capturum. Verùm cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibijs, rete in mare dimittit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atq; eos saltantes perspiceret, non insulse ait, O improba animalia, dum ad tibia cecini, saltare noluistis: nunc quia canere cesso, saltus datis aßiduos. Fabula significat quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

DE PISCATORIBVS QVIBVSDAM. 22

Piscat

PIscatores piscatum profecti, diuq; piscando defeßi, fame præterea ac mœrore, quòd nihil cepissent confecti, cum abire decernunt, ecce piscis quidam alium fugiens se insequentem, in nauiculam saltat: illum piscatores supra modum læti comprehendunt, ac in urbem reuersi, grãdi pretio uendunt. Fabula significat, quòd frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

DE VIRO INOPE ET INFIRMO. 23

HOmo quidã pauper cum ægrotaret, dijs uouit quòd si eo morbo liberaretur, boues centum immolaret: quod ij experiri uolentes, sanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo, cum boues, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eaq; super altari deponens, lepidè inquit, Ecce quod uoui, uotum uobis nunc persoluo. At dij illum ulcisci uolentes, in somnis sibi aßistunt, atque inquiunt, Ad maris litus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus: somnij memor dum pergit ad litus, incidit in latrones: captus itaq;, eos rogabat, ut se missum facerent; quoniam mille talenta auri persolueret eis. Fabula significat, quòd homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

DE VVLPE ET PARDO. 24

VVlpes cum pardo de pulchritudine cõtendebat, cum uarias corporis notas pardus sibi duceret decori, uulpes ei comiter ait, Ego quidem lõge formosior sum iudicanda, quæ non corpus sed animum uarijs notis habeo notatum. Fabula significat quòd decor mentis est potior omni corporis ornatu.

DE PISCATORIBVS QVIBVSDAM. 25

PIscatores quidam è mari rete trahebant. Quod cũ graue esse sentirent, lætitia gestiunt, putantes multos pi-

sces habere irretitos: sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum uerò ingẽs reti inesse cum perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis non inurbanè socijs inquit, Animis estote quietis, quippe lætitiæ soror est mœstitia: oportet enim casus prospicere futuros, illosq; ut leuius quis ferat, persuadere sibi esse euenturos. Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minimè, frangitur.

DE RANIS REGEM PETENTIBVS. 26

Ranæ mœrentes quòd sine rege forent, Ioui supplicatum oratores mittũt, ut regem sibi dedat. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni mediũ demisit. Quod cũ in stagnum cecidit, eius sonus supra modũ terruit ranas. Quæ cum lignũ esse nouerunt, rursum Ioui supplicatũ mittunt, ut regẽ uiuum, haud mortuũ sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus, Hydrũ illis dedit in regem. Is in diem cum ranas deuoraret, tertiò Iouem ranæ precantur, ut regem sæuum atq; immanẽ ab eis amoueret. Tunc inquit Iupiter, Quem tot precibus regem exorastis, eum uobis perpetuum habetote. Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrasse nos postea pœnitet.

DE CATA IN FOEMINAM MVTATA. 27

Cata quædam speciosi cuiusdam adolescẽtis amore capta, Venerem orauit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formã hominis mutauit eam. Quæ cum lõgè speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie, mutasset & mores, in medium cõstituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ & amoris sui, murem ut caperet, persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutauit.

Fabula

Fabula significat, quòd homo nequam, licet personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

DE SENE MORTEM VOCANTE. 28

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cum longa uia defessus esset, fasce humi deposito mortem uocauit. Ecce mors aduenit, causamq;, quamobrem se uocauerit, interrogauit. Tūc senex, ut hunc lignorum fascem super humeros mihi imponeres, ait.

Fabula significat, quòd quisquis uitæ cupidior est, licet res mille subijciatur periclis, mortem tamē semper deuitat.

DE MVLIERE ET MEDICO. 29

MVlier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum id se curandum accersit, certum pretium sibi dare promittens, si eo morbo curaretur: si uerò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus uerò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clàm exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata, cum nihil suarum rerum domi esse prospiceret, medico mercedem pactam petenti soluere denegat. Quamobrem uocata in iudicium pactum quidem non denegat, sed se curatam ophthalmia esse, id uerò pernegat, inquiens, Cum cæca eram, domum multa supellectile refertam uidebam: nunc cum uideo, ut medicus ait, nihil rerum domi esse prospicio. Fabula significat, quòd homines auaritiæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.

DE AGRICOLA ET CANIBVS. 30

AGricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locauit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ouibus primùm uesci cœpit: cum uerò in diem magis sæuiret hyems, bobus quoq; nec pepercit. Quod facinus cum animaduertunt canes, inuicem uerba faciunt, Quid hìc stamus, inquiunt, cur mortem nobis incumbentem non fugimus?

gimus? putamus'ne eum nostræ parcere uitæ, qui alimoniæ gratia boues iugulauit? Fabula significat, quod eos fugere debemus qui in charissimos crudeliter se gerunt.

DE AGRICOLA ET FILIIS. 31

Agricola quidam complureis habuit filios, continua seditione discordes, ac eius admonitionis perpetuò negligentes. Cum fortè unà domi omnes sederent, iussit pater uirgarum fascem coram deportari, atque natos cœpit hortari, ut integrum fascem disrumperent. Cum igitur fascem eum totis uiribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent uirgas. Cum quisque facilè hoc perficeret, tunc facto silentio, pater ait eis, Siquando animis idem sentietis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis, Sed si inter uos seditiones seruabitis, qui uolet, is facilè uos perdet.

Fabula significat, quòd fortior est unio, quàm seditio, quæ est imbecillis.

DE MVLIERE ET GALLINA. 32

Vidua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet pariebat ouum. Putauit mulier, more ingenij humani, quod sitis habendi semper solicitat, gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ traderet ei solito. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id unũ desijt parere ouum. Sic mulier ex quo maius lucrum quæritabat, id cæca augẽdi cupiditate amisit. Fabula significat, quòd plurima cupiditate rerum præsens quandoq; deperditur quæstus.

DE HOMINE A CANE MORSO. 33

Homo quidam quum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam sibi obuiam factus, atq; de medico rogatus ait: Si uis amice fieri sanus, nõ est tibi opus medico. Nam si canis qui te momordit,

mordit, à uulnere lingua ſanguinem terget, iſta cura nihil potius reperiri poteſt: alter arridens uenuſtiſſimè inquit, Si huiuſmodi utor remedio, in diem magis ac magis à canibus mordebor. Fabula ſignificat, quòd ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui ſolent.

DE DVOBVS AMICIS ET VRSA. 34

AMici duo dum rus uiarent, urſa eis obuiam occurrit: qua proſpecta, alter eorum territus, ut ſe ſaluaret, continuò arborem aſcendit. Alter quum urſæ uiribus poſſe obſiſtere dubitaret, uti mortuus humi iacuit reſupinus, retinens flatum atq; anhelitum. Quum nec ore aut naſo reſpiraret, urſa eum exanimatum exiſtimans, abijt. (Dicunt enim à cadauere urſas omnino abſtinere). Alter deinde ex arbore deſcendens, quid in aurem ſibi dixerit urſa ſocium rogauit. Ille urbano ſermone reſpondit, Admonitus ſum ab urſa, ut cum huiuſmodi amicis non proficiſcar amplius.

Fabula ſignificat, quòd eorum amicitia colenda non eſt, qui quum eſt opus, amicis ſubſidia denegant.

DE ADOLESCENTIBVS duobus, & coquo. 35

ADoleſcentuli duo æquis ſumptibus carnes coëmerũt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum alijs uacat negotijs, alter iuuenum carnes eas clanculum accepit, ac ſocio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, ſe haud habere iurat, qui uerò habebat, ſe nõ accepiſſe iurabat. Coquus percepto iuuenum dolo, ait, Et ſi fallor equidem à uobis: per quem uerò iuratis, res iſta non latebit Deum. Fabula ſignificat, nullum ſcelus poſſe latere Deum.

DE DVOBVS INIMICIS. 36

Duo

DVo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias ha bentes, unà in naui nauigabant. Et quum alter eodem in loco stare cum altero non pateretur, unus in puppi, alter in prora consedit. Orta autem tempestate quum nauis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat nauis gubernatorem, quæ pars nauis submergi prius deberet. Et quum gubernator puppim dixisset, ait ille, Mors mihi modò mo lesta minime est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quòd inimicus ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

DE CALAMO ET OLIVA. 37

QVænam esset fortior, durior & magis resistēs, canna & oliua inuicem contendebant. Oliua calamo humilitatem obijciebat, eò quòd uentis facilè cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit uerbum. Paulò pòst turbine uehementi aspirans uentus, radicitus euulsit oliuam, totis uiribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinās, salutem facilè est assequuta. Fabula significat, quòd potentioribus sine controuersia mos est in tempore gerēdus.

DE VITVLA ET BOVE. 38

VItula quum bouem arantem perspiceret, illum præ se, quæ nihil agebat, cōtempsit. Sed quum immolationis affuit dies, bos quidem missus, uitula uerò ut immolaretur, retenta est. Quam rem bos quum cōspicatur, subridens ait, Heus uitula, ideo non laborabas, ut immolareris?

Fabula significat, quòd otiosis & nihil agentibus pericula quoq; imminent.

DE PVERO ET FORTVNA. 39

QVum puer quidam iuxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedēs illum excitauit, inquiens: Surge, & hinc ocyus abi: Quippe in puteum si caderes, non tuam

inscitiam

inscitiam, sed me fortunam omnes accusarent. Fabula significat, quòd frequens pericula culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

DE MVRIBVS ET CATO. 40

Domo quapiam quòd perplures forent mures, catus præsentiens illuc accessit, atq; nunc unum, nūc alium capiens, complures interimendo comedit. Verùm mures cùm se in diem consumi perciperent, ad unum coacti, inquiunt secum: De cætero inferius non esse descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hîc superius manendum, quò catus ascendere non potest. At catus cōsilio murium percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum sustendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acutè prospiciens, ut catum esse cognouit, haud infacetè ait, Heus amice, etsi te follem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Fabula significat, quòd uir prudens semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

DE SIMIA ET VVLPE. 41

Apud brutorum animalium concilium, simia ita appositè saltauit, quòd omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At uulpes inuidens ei, ubi uiderat carnes laqueo in fouea sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hîc thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cùm tuus ex lege sit, tute ipse capias illum. Simia uulpis suasu, illuc temerè accedens, ut se captam laqueo sensit, uulpem acriter accusat, quæ dolosè deceperat. Et uulpes haud illepidè ait: Heu stulta, quæ cùm fortuna te extulisset, dominari cæteris iam te putabas dignam.

Fabula significat, quòd qui temerè quippiam aggreditur, temerè in aduersa incidit, ac uulgò ridiculus fit.

DE CERVO ET LEONE. 42

Ceruus uehemēti siti cùm uexaretur, ad fontem proficiscitur: dumq; potat, suam in aqua prospiciens umbram, ualde lætatus est magnitudine cornuum ac ramositate: deinde pedes & crura prospiciens, nimiū tristatus est. Hæc dum animo uertit, ecce leo apparet, ac ceruum prosequitur. At ceruus fugā arripiens, leonem per campos longè anteibat. (Dicunt enim ceruorum uires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.) Quousq; igitur leo per campos secutus ceruum, eum assequi non potuit. Casu uerò contigit ceruum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cùm fugere non posset, à leone captus, cùm se moriturum uideret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo. Fabula significat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

DE AGRICOLA ET PELARGO. 43

Agricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres uenaretur, qui sata sua continuè depascebant: At simul cum illis uenatus est pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum soluat, missumq; faciat, cùm non sit grus, nec specie anser, sed pelargus auium pijssimus, qui parentibus semper deseruit, nec illos in senecta deserit unquam. Ei agricola subridens ait: Quæ dicis, haud me fugiunt, nam qui sis, probè teneo: sed his simul captus cùm sis, his quoque simul est moriendum. Fabula significat, quòd qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine pari pœna plectitur cum illis.

DE AGNO ET LVPO. 44

Agnus in domo bene clausa existens, cùm lupum ad se uenientem perspicit, illū conuitijs & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Non tu, sed locus inaccessibilis

mihi

mihi conuitia dicit. Fabula significat, quòd locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

DE IOVE ET CORVO. 45

Iupiter uolatilibus regem creare uolens, diem concilij auibus indixit, ut qui speciosior esset, rex sibi constitueretur. Quam rem præsentiens coruus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis, se decorauit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, ueniunt ad concilium aues. Iupiter coruum ob pulchritudinem cum regem auibus creare uellet, id aues indignè ferẽtes, quæq; suas à coruo extrahunt pẽnas. At coruus alienis pennis cum esset exutus, coruus ut erat demum remansit.

Fabula significat, quòd qui rebus pendet alienis, illis amißis quisnam ipse sit, cuiq; liquido patet.

DE TVBICINE QVODAM. 46

Tubicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus miseranda uoce clamabat, Ne abs re ac frustra occidere me uelitis: ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud poßideo. Qui eum uinctum ducebant, huiusmodi uerbo contrà reddiderunt: Hanc ob rem morte dignior es iudicandus, quòd cum hostibus manũ conferre deuitans, alios sonitu ad pugnam hortaris. Fabula significat, quòd grauiori pœna sunt iudicandi, qui cum ipsi iniuriam nõ agant, alios ad iniuriam agendum impellunt.

DE FABRO ET CANE. 47

Faber quidam catulum habebat, qui dum ipse ferrum cuderet, continuè dormiebat. Cum uerò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant deiecta, ceu ossa & alia huiusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animaduertẽs faber, ait ad canem, Heus miser, quid faciam

k nescio

nescio, qui dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitia teneris: Rursus cum dentes moueo, statim surgis, & cauda mihi applaudis. Fabula significat, quòd secordes & somnolenti, qui ex aliorum uiuunt laboribus, graui censura sunt coërcendi.

DE MVLA QVADAM. 48

MVla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciuiebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis: parum pòst contigit, quòd oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessauit, Heu me miseram, inquit, quæ equi filiam me esse putabam: at nunc memini asinum mihi patrem fuisse. Fabula significat, quòd stulti in prosperis seipsos dediscũt, sed in aduersis suos persæpe recognoscunt errores.

DE THYNNO ET DELPHINO. 49

THynnus, cum eum Delphinnus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à uehementi fluctu in insulam defertur: eundemq; in scopulum à fluctu eodem, Delphinus dum se putat capere Thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conuersus cum Delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodũ non est, ex quo mortis autorẽ mori simul mecũ perspicio. Fabula significat, quòd quiuis aduersa leuius fert, cùm aduersitatum autores eadẽ aduersitate opprimi perspicit.

DE MEDICO QVODAM. 50

MEdicus quidam cùm quem curaret ægrotũ, cùm mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se uino abstinuisset, & clysterijs usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait, Heus medice, ista consilia cùm prodesse quibant, dicenda

dicenda fuerunt, non nunc, cùm nihil ualeant prodesse.

Fabula significat, quòd ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

DE AVCVPE. 51

AVceps aucupatum calamis uiscoq; tetendit, & cum turdum canere arboris desuper ramum aspexit, ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero uiperam calcauit, morsusq; ab ea, cum iamiam ob uenenum se deficere persensit, Heu me miserũ, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus. Fabula significat, quòd quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

DE CASTORE. 52

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: eius testes uarijs medelis utiles esse dicũtur. Itaq; cum quispiam eum sequitur, suæ persecutionis causam non ignorans, ac pedum uelocitati fidens, quantum potest, fugit, usquequo ad locum ne uideatur, saluus deueniat, atque ibi testes excidens, in uenatores, cum sibi appropinquant, proijcit. Et isto pacto à uenatoribus se eripit.

Fabula significat, quòd sapiens ut à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

DE PVERO OVES PASCENTE. 53

PVer quidam cum oues eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, Heus ô à lupis mihi succurrite. Qui circũm aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atq; nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id ioci causa fecisset, ecce cũ lupus pro certo adesset, puer ut sibi succurratur seriò clamat. Agricolæ id uerum non esse putantes, cùm minimè occurrerent, lupus oues facilè perdidit. Fabula significat, quòd

qui cognoscitur mentiri, ei ueritas postea non creditur.

DE CORVO ET VVLPE. 54

Coruus cum carnium frustũ rapuisset, arborẽ quandam supersedit: uulpes eum suspiciẽs, atq; carnes sibi cupiens, illũ arte aggreditur. Stans igitur sub arbore, coruum laudare occipit, aiens, O quàm magna auis est hæc, quàm speciosa, quàm uenatrix, quàm formosa, hanc decuit esse auiũ regẽ! Nam omnia regia super alias sibi sunt aues, si modò uocẽ haberet. His laudibus coruus inflatus, & dici mutus haud ualens pati ulterius, dũ magna uoce crocizat, carnes humi decidunt. Illas cum uulpes rapuisset, conuersa inquit ad coruũ, Heus corue omnia decora tenes, modò mẽte haud careres. Fabula significat, quòd qui adulatorib. nimium credũt, hi, quæ nõ putant, in aduersa sæpius incidũt.

DE CANE ET LVPO. 55

Canis cum ante aulam dormiret, lupus superueniens, eum statim cepit: & cum ipsum occidere uellet, canis ne eum occideret, rogauit, inquiẽs, Here mi lupe, nunc me occidere noli, nam ut uides, tenuis sum, gracilis & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturus est, ubi si parum me expectas, ego opiparè manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his uerbis fidẽ habens, canem dimisit. Paucos post dies lupus accedens, cum canem dormientem domi reperit: stans ante aulam canem rogat, ut sibi promissa præstet. Ei canis haud rusticè inquit: Heus lupe, si ante aulam de cætero me reperis, haud amplius nuptias expectes. Fabula significat, quòd sapiens cum periculum uitat, ab illo posteà continuè cauet.

DE CORVO AEGROTANTE. 56

Coruus cum ægrotaret, matrem rogauit, ut sua pro sanitate Deos precaretur, inquiens, Mater noli plora-

re-

re, sed deos potius precare, ut sanitatem mihi restituant. Et mater scitè respondit, Quem deorum tibi forè propitium putas? cum nullus sit è cuius aris sacra non rapueris?

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemuis offendit, in aduersis amicum sibi reperit neminem.

DE CANE CARNES PORTANTE. 57

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putauit alium esse canem, qui plus carnium deferret. Itaq; quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se mouit: sed carnes & umbrã, quæ sanè nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat quòd cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea sæpenumero perdimus.

DE LEONE ET RANA. 58

LEo cum ranam magniloquacẽ audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrouertit: paruumq; stãs, ranam è stagno exeuntem uidet. Quam indignabũdus statim pedibus calcauit aiens: Nullũ amplius ut te perspiciat animal clamore mouebis. Fabula significat, quòd apud uerbosos, præter linguam nihil reperitur.

DE LEONE SENE. 59

LEo cum senuisset, nec uictum sibi quærere posset, uiam machinatus est, quî alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncam grauiter ægrotare iacens simulabat. Animalia illum uerè ægrotare putantia, uisitãdi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens singulatim, manducabat. Cum multa animalia iam occidisset, uulpes leonis cognita arte, aditum speluncæ accedens, leonem quo ualeat pacto, exterius stans rogat: ei leo blandè respondens ait, Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Et uulpes non illepide ait, Quoniam here mi animalium ingredientium perplura

equidem uestigia cerno, sed egredientium uestigia nulla.

Fabula significat, quòd homo prudẽs, quia pericula imminentia prouidet, illa facilè deuitat.

DE LEONE ET TAVRO. 60

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum propè accessit, eum uocauit ad cœnam, inquiẽs, Amice ouem occidi: hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, ut discubuerunt, quum multos lebetes, nec'non magnos & plureis obeliscos paratos conspiceret, & ouem ibi nullam adesse, è uestigio abijt. Quem leo abeũtem perspiciens, quur abiret rogauit: ei taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, quum instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendũ uideam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè latent improborum artes.

DE LEONE, ASINO, ET VVLPE. 61

LEo, asinus, & uulpes conflata inter se societate uenatũ exeunt. Quumq; multam prædã cepissent, leo asino, mandat ut prædã diuidat. Asinus quum eam in treis parteis æqualeis esset partitus, optionem capiendi socijs dedit. Quam partitionẽ leo indignè ferens, ac dentibus frendẽs, à diuisione deposuit eũ, mandauitq; uulpi, ut prædam ipsa partiretur. At uulpes illas treis parteis in unũ colligens, ac prædæ nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo uulpi ait, Quis te partiri edocuit? Inquit ex tempore uulpes, Asini periculũ id me facere instruxit. Fabula significat, quòd aliorũ pericula homines faciunt cautiores.

DE LEONE CVIVSDAM rustici filiam amante. 62

LEo cuiusdam rustici filiam amabat. Illam quum habere cuperet, patrem uirginis rogauit, ut sibi nubere ipsam

ipſam aſſentiret. Et ruſticus ait, Nullo pacto ſe aſſenſurũ, quòd filia beſtiæ nubat. Quum illum leo toruè aſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait, ſe cupere ei filiam nubere, modò dentes & ungulas prius cædat euellatq́; quoniam uirgo illis rebus lõge terretur. Leo id poſtquam præ nimio amore fecit, ruſticum adiẽs, filiam ſibi dari poſtulat. At ruſticus leonẽ quum ungulis & dentibus perſpicit inermem, arrepto fuſte illum frequens pulſando perſequitur. Fabula ſignificat, quòd qui inimicis ſe committit, de facili perit.

DE LEAENA, ET VVLPE. 63

LEæna quũ à uulpe ſæpius exprobraretur, quòd quolibet partu unum dũtaxat pareret catulum, ait, Vnum ſanè, at pol leonem. Fabula ſignificat, quòd pulchritudo haud in copia rerum, ſed in uirtute conſiſtit.

DE LVPO, ET GRVE. 64

LVpus in gutture oſſe retento quum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gutture extraheret. Grus roſtro quum os è gutture extraxit, pretium ſibi promiſſum expoſtulat. Ei lupus ſubridens, ſimulq́; dentes acuens, ait, Satis prẽtij tibi eſſe debet, quòd ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris. Fabula ſignificat, quòd apud improbos gratitudo non parua habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

DE LVPO ET AGNO. 65

LVpus quum agnum inueniſſet errantem, eum non cepit fortiſſima manu, ſed cauſam quæſiuit, quo iure uel iniuria eum comederet. Igitur agno uerba huiuſmodi fecit, Tu mihi abundè iam diu intuliſti iniurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, quũ nuperrimè uenerim ad lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi paſcendo deuaſtaſti.

Agnus inquit ei: Quum dentibus etiam caream, id facere nequiui. Lupus rursum ait, Ex meo quoq; fonte bibisti. Et inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, quum aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum ira concitus ait, Licet tua soluere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intẽdo: agnumq; cepit, ac illum manducauit. Fabula significat, quòd apud improbos ratio & ueritas locum haud habent.

DE DVOBVS GALLIS
inter se certantibus. 66.

DVo galli inter se ruri certabant: qui gallinarum prior dux erat, quum ab altero superatus esset, præ uerecundia se abscondit. Alter uerò uictoria elatus, domus tectũ statim superuolãs, uehementi alarum plausu cantuq; significat se riualem suum pugnando superasse, & de aduersario ferre trophæum. Dum hæc & huiusmodi iactabundus uoce crocizat, ecce aquila cibi indiga ex alto deuolãs, gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem, qui uictus fuerat gallus, prospiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum uenit, ac solus gallinis liberè potitur. Fabula significat, quòd qui prosperis nimium fidit, in aduersa sæpius præceps incidit.

DE VATE QVODAM. 67

FOro urbis medio, quidam uates cuiuis sortem aperiebat futuram. Quamobrem magna hominum frequentia stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nuntiatur, res suas furtim domo esse ablatas. Quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obuiam factus, ridiculè ait, Qur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti? Fabula significat, quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire se negligunt.

DE

DE FORMICA, ET COLVMBA. 68

Formica sitiẽs in fontem descendit: ubi dum bibere uult, in aquam cecidit. Columba quædam arborem fonti imminentem supersedens, quum formicam aquis obrui cõspiceret, ramulum ex arbore rostro continuò frangit, ac sine mora deijcit in fontem. Ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recipit. Obiter auceps quidam aduenit, & ut columbam uenetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupi. Eo dolore auceps concitus, calamos demittit. Quorum strepitu columba territa, ex arbore aufugiens, uitæ periculum euasit.

Fabula significat, quòd quum bruta in beneficos grata sint, eò magis esse debent, qui participes sunt rationis.

DE VITVLO, ET CERVA. 69

Vitulus ceruæ aliquando ait: Quum magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu uelocior, & ad pugnam longe cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes reformidas? Ei cerua inquit subridens, Quoniam fili licet quæ dicis, omnia possideã, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio. Fabula significat, quòd qui natura timidi sunt, apud eos ut audeant, nulla ualet hortatio.

DE APE, ET IOVE. 70

Apes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens ut Dijs sacra faceret, Ioui donum obtulit mellis. Qua oblatione Iupiter lætus, iußit sibi concedi, quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrißime deus deorum, ancillæ tuæ concedere uelis, ut quicunque ad alueare pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuò moriatur. Qua rogatione Iupiter diu ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait,

Satis sit tibi, quòd quicunq; alueare pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibiq; uita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quòd inimicis quandoq; mala precamur, quæ in nos sæpius uertuntur.

DE MVSCA. 71

Musca quæ in ollam carnium deciderat, quum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce tantum bibi, tantum comedi, tantum me laui, quòd iure satura mori possum. Fabula significat, quòd prudentis est id potenti animo ferre, quod uitari minimè potest.

DE ADOLESCENTE quodam & hirundine. 72

Adolescens luxuriosus quũ bona patris consumpsisset, solaq; uestis ei remansisset, uisa ante tempus hirundine, æstatem iam adesse existimans, ipsam quoque uendidit uestem. Sed hyeme denuo orta, quum immenso cruciaretur frigore, uisa rursum hirundine, quæ & ipsa frigore obibat, ait, O' pessima auis, quæ me & te pariter perdidisti.

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

DE AEGROTO, ET MEDICO. 73

Aeger à medico rogatus, quo pacto se habuisset, Plus quàm esset opus, seq; sudasse respondit. Id bonũ fuisse medicus ait. Secundo rogatus ab eodem quomodo se haberet, inquit ægrotus, Vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore medicus quoq; ait. Tertio ab eodem rogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, Cum difficultate digerere potuisse. Rursum medicus ait, Id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis quum quidam ægrotũ interrogaret, quomodo ualeret: illi æger ait, Signa

ad

ad salutē, ut medicus ait, perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis. Fabula significat, quòd qui ad uoluptatem loquuntur, illis aures præstare quis non debet.

DE LIGNATORE QVODAM. 74

Lignator quidam dum iuxta flumen deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus iuxta fluminis ripam gemens cōsidebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, suiq; fletus causam rogauit: quam simulac didicit, securim auream deferens, utrum quam perdiderat illa esset, rogauit. At eā pauper suā esse negauit. Secundo Mercurius alteram detulit argēteam. Quam quum pauper ille suam quoq; esse denegaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suā esse quum pauper assentiret, Mercurius cognoscēs illum esse hominem uerum iustumq;, omnes sibi dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quod sibi acciderat aperit. Vnus ex socijs id experiri uolens, quum ad flumen accessisset, securim in aquam deiecit: deinde flens in ripa consedit. Cuius Mercurius fletus causam edoctus, securim auream afferens, si quam perdiderat illa esset, rogauit. Quam quum suam esse assereret, Mercurius cognita eius impudentia ac mendacio, nec auream nec suam quoq; tradidit. Fabula significat, quòd quantò Deus propitior est probis, eò improbis existit infestior.

DE ASINO, ET IOVE. 75

Asinus olitori cuidam seruiens, quum parum comederet & multum laboraret, Iouem exorauit, ut alium dominum sibi mutaret. Itaq; Iupiter mandat ut figulo ueneat. Apud quem asinus quum laboraret, in deportādo lutum, lateres, tegulas, & huiusmodi, secundo Iouem precatur, ut alio deseruiat domino. Iupiter iterum mādat, ut coriario

riario uenundetur. Cui asinus multo cum labore & pauco cibo seruiēs, Heu me miserum, cum gemitu ait, quid dominos omittens meliores, ad deteriorem perueni, apud quem ut uideo, corium meum etiam post mortem cruciabitur?

Fabula significat, quòd priores dominos tunc serui desiderant, cùm deteriores experiuntur.

DE LEPORIBVS, ET RANIS. 76

Lepores in unum simul conuenerunt: ubi cum de miseria ipsorū innata dolerent, gemerent'ue, quòd uita eis, quàm cæteris animalibus data esset miserior, quoniam homines, aquilæ, & canes, ad mortem eos usq; persequerentur, decernūt melius sibi fore semel mori, quàm in uita tam misera diutius permanere. Hoc certo consilio, ut se in stagnum præcipitent, dum ocyus tendūt, ranæ quæ super stagni ripa astabant, ut strepitum audiunt, in stagnū desiliunt, seq; aquis submergunt: quam rem qui lepus præibat cum conspicatur, reliquis ait, State, nam nobis sententia mutanda est. Quippe ut liquido uidetis animalia, quàm nos, magis timida reperiuntur. Fabula significat, quòd cum miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

DE ASINO, ET EQVO. 77

Asinus cum equū alimonia & otio diligenti cura abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, seq; nimium infelicem dicebat, qui cùm multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. Cum tempus belli aduenit, miles armatus equum ascēdit, ac cum medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quem asinus prospiciens, ingemuit, eiusq; misertus, sui animi sententiam mutauit. Fabula significat, quòd cum paupertate, quæ mater est quietis, quis conuenire debet potius, quàm locupletioribus inuidere.

DE

DE ASINO, ET LVPO. 78

Asinus quidam pede altero sentem calcauit, claudusq; factus, cum lupum ad se uenientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili uoce inquit, Heus lupe, demorior equidem e dolore: sed ex quo opus est ut tibi & coruis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem e pede uelis extrahere: ut munere tuo extremum sine dolore obeam die. Dum sentem dentibus lupus euellit, asinus eum calce percußit. Lupus deinde naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserũ, exclamat, iure hoc patior. deplorãdo reiterat, Qui cũ essem coquus, medicus esse uolui. Fabula significat, quòd quã quisq; nouit, ea se exerceat arte.

DE MVLIERE ET GALLINA. 79

Mulier quædam gallinam habebat, quæ aurea continua oua pariebat: putans igitur totam intus auream esse illam, occidit. Sed cum alijs gallinis esse similem reperit, ubi diuitem se fore putauit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit. Fabula significat, quòd plus habendi cupiditate id sæpe perdimus, quod habemus in manibus, lucrum.

DE RANA, ET VVLPE. 80

Rana in palude existens, cæteris animalibus clamãdo cum profiteretur se medicam esse, pharmacorumq; peritam, ei uulpes uenustißime ait, Qui alios curaueris, cũ claudicantem curare te nescias? Fabula significat, quòd alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

DE SERPENTE ET AGRICOLA. 81

Serpens ante agricolæ cuiusdam domum latebras habẽs, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repentè obijt. Hac re cognita, magnus inter parẽtes gemitus oritur, Tum pater

mœrore

mœrore concitus accepta securi, serpentẽ ut occideret, persequitur: uibransq; securim, ut serpentẽ percuteret, extremum caudæ eius cecidit: deinde uolens pacem cum serpẽte conficere, acceptis farina, aqua, sale & melle, ad reconciliandum inter se amicitiam uocat serpẽtem. Et serpens sub petra latens, sibilando ait, Frustra laboras bone uir: nã inter nos amicitia fore non potest: quippe dum me sine cauda aspexero, & tu tui filij sepulcrum, quieti animo esse nequibimus. Fabula significat, quòd dum iniuriarum recens uel maximè extat memoria, odia tolli minimè queunt.

DE GALLINA ET VVLPE. 82

VVlpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem aspexit, eam rogauit quomodo ualeret. Cui gallina promptè respondit. Meliusculè me haberem, si hinc abires soror. Fabula significat, quòd inimicorum præsentia nimium est molesta.

DE VIATORE. 83

VIator quidam cum multam uiã uiasset, uotum Mercurio uouit, quòd si quid reperiret, eius rei medium sibi offerret. Fortè igitur adinuenit peram amygdalis dactylisq; refertam, & cum putaret id esse argentum, peram capiens amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurij ingressus, atq; aram manibus tenens, uerbis ridiculis inquit ad eum, Votũ Mercuri nunc persoluo tibi. Nam quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum ac testas amygdalarum. Fabula significat, quòd homines auaritia Deorum efficit contemptores.

DE LEONE ET HOMINE. 84

LEo & homo cum semel simul uiam uiarent, ac inter uiandum se quisq; uerbis commendaret, ecce lapideæ occur

occurrunt columnæ, in qua erat incisum, quòd homo suffocabat leonem: quam sculpturam homo leoni ostendens ait, Hîc uidere licet, quãto homines leonibus, ac feris omnibus præstantiores sunt, ac robustiores. Et leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocari sculptos uideres.

Fabula significat, quòd homines iactabundi fingunt se fecisse, quæ facere nunquam tentarunt.

DE VVLPE QVADAM. 85

Vulpes cum racemos uuarum plenos iam, ac maturescentes prospiceret, cupida de illis manducare, omnẽ uiam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem uiam frustra tẽtasset, nec desiderio suo satisfacere quiuisset, mœstitiã uertẽs in gaudium ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi. Fabula significat, quòd prudentis est fingere se ea nolle, quæ consequi non posse cognoscit.

DE PVERO, ET SCORPIONE. 86

Puer quidam ruri uenabatur locustas, & cum scorpionem capere uellet, scorpio simplicitate eius cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si nõ uis tutus perire. Fabula significat quòd qui ad utranq; partem cogitat, is quæ sequi & quæ uitare debeat, probè tenet.

DE VENATORE, ET PERDICE. 87

Venator quidam cum quam ceperat perdicem occidere uellet, perdix gemẽs huiusmodi uerba fecit ad eũ, Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac uitam donaueris, alias perplures conducam tibi perdices. Et auceps appositè respondit, Nunc eò magis occidi dignam iudico, quòd amicos per insidias perdere polliceris. Fabula significat, quòd qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in pe

in pericula incidit.

DE LEPORE ET TESTVDINE. 88

TEstudo, cum eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu uelocior sim, liquido cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mei ualeant pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt uulpem brutorum omnium sagacissimam, quæ ut locum & cursus terminum constituit, testudo omni segnitie ac negligentia semota, iter arripiens haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepus uerò pedibus fidens, ubi paululum quieuit, somno excitatus, quantum pedes ualuerunt, ad terminum cucurrit, ibiq; cum testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat quòd studio & diligentia, non corporis uiribus, res uel maximæ conficiuntur.

DE SALICE, ET SECVRI. 89

SEcuris cum salicem cæderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quã rem præsentiens salix, gemens eiulansq; ait, Non tantũ de securi queror, quæ hominũ manibus me scindit, quantũ de cuneis, qui fiunt ex corpore meo. Fabula significat, quòd in aduersis, nõ ueri amici infestiores amicis, quàm inimici sæpius reddũtur.

DE PVERO QVODAM FVRE. 90

PVer quidam è ludo literario librum socio clàm auferens, suæ matri tradit illum: quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alij uestem clàm abstulit, atque matri quoq; detulit: quam cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cum plura in diem ac maiora crescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæstores publicè damna

damnatus est mortis. Sed cùm ad locum iustitiæ duceretur eumq; mater gemebunda sequeretur, impetrata uenia ut matri ad aurem unum loqui uerbum liceret, ad eam conuersus, atq; os auri matris adhærens, uti quippiam secretò dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater uerò præ dolore exclamans, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant cùm supra modum criminarētur, non solùm furti, sed quòd tam impius fuerit in matrem, ille absq; rubore inquit ad eos, Nemini uestrū sit mirum, quòd aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim huius meæ perditionis autor & causa est. Quippe si me castigasset, cùm ei librū detuli, quem socio è scholis primum clàm abstuli, omißis præ timore uerberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpißimæ mortis non peruenissem. Fabula significat, quòd qui in delinquēdo ab initio non castigatur, facinorosior in diem efficitur.

DE PASTORE ET MARI. 91

PAstor quidam iuxta litus maris pecudes pascens, cùm mare ipsum semel placidum aspiceret, nauigandi studio captus, oues pro dactylis commutauit: quibus naui positis, cùm altum iam nauigaret, & tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in naui sunt, ea omnia proiecit, atque in portum se recipit. Denuò cùm oues pasceret, ac rursus mare tamen tranquillum uideret, suo consocio ipsam maris tranquillitatem commēdanti ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit. Fabula significat, quòd usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

DE PVNICA, ET malo arboribus. 92

PVnica & malus arbores, de pulchritudine contendebant, cùm diu inter se uarijs, & acerbis cōtentionibus certassent, rubus ex proxima sepe huiusmodi contentiones

accipiens, accessit ad eas, atq; inquit, Satis iam, satis certatum inter uos est: quiescite admodum & contentionibus finem imponite. Fabula significat, quòd minores maiorum lites sæpenumero componunt.

DE TALPA ET MATRE. 93

TAlpa cæcum natura animal est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parum pòst rursum ait, Excelsam aspicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum sonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait, heus filia, tu, uti percipio, nō solum oculis, sed naso & auribus orba existis. Fabula significat, quòd homines iactabundi cum magna profitentur, tunc uel maximè in minimis redarguuntur.

DE VESPIS, PERDICIbus, & Agricola. 94

VEspæ semel, & perdices siti concitæ, cùm simul conuenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atq; pollicentes, quòd sibi pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices uineam se ei fodere promittunt, quòd plenos uites producunt racemos. Vespæ uerò, se uineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boues, qui cùm nihil promittant, eandem hanc operam nihil minus præstant. Itaq; satius est mihi illis, quàm uobis aquā exhibere. Fabula significat, non esse illis subueniendum qui nauci & inutiles sunt.

DE IOVE. 95

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæq; pro uiribus suis. Verùm enim serpens rosam legit, illamq; ore tenēs Ioui obtulit. At Iupiter ut eum aspexit, palàm inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio, uerum à serpēte id haudquaquam facio.

facio. Fabula significat, quòd improborum munera non esse sine dolis, quiuis prudens sibi persuadere iubet.

DE SIMIA. 96

SImiam duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit. Alterum uerò odit negligitq;. Contigit autem quòd qui in delitijs habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus. Quamobrē qui neglectus erat, ad perfectam usq; ætatem ceu matris delitijs fuit educatus. Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

DE PVLICE. 97

PVlex cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusq; rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum esset, ut eo pacto uitam uiuāt, nec eum occidere uelit, cum multum mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eum: Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum, nec parum abs re quempiam lædere licet. Fabula significat, quòd malorum, licet parum, uel multum delinquant, misereri haud oportet.

DE PVLICE ET HOMINE. 98

PVlex suo solito more saltans, super hominis pede resedit, illumq; morsu acriter pupugit. Qua punctione homo ille grauiter concitus, pulicem cepit, ac unguibus obtundere uoluit. Sed pulex manibus exiliens mortem uitauit. Tum homo exclamans ait, O Hercules malorū extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula significat, quòd non in minimis, sed in magnis arduisq; rebus, à Dijs auxilium quis implorare debet.

DE FORMICIS ET CICADA. 99

HYemis erat medium, cum formicæ sparsim triticum

apricabant, Quod cicada aspiciens, cum inedia conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia, ut sibi concederent, orauit. Et cum formicæ eam rogarent quidnam æstate fecerit, num segnis, & otiosa eo tempore steterit, illis cicada ait, Neque segnis, aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem uiæ uiantibus leuabam. Qua re audita, formicæ subridentes, inquiunt, Si æstate cecinisti, ut uiantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula significat, quod qui, quæ facienda sunt, suo tempore non fecit, is in angustias quando non putat, incidit.

DE VIRO ET VXORIBVS. 100

Tempus erat ueris, quo quidā in delitijs educatus cum nec iuuenis, nec senex esset (semicanus enim erat capillos) duas simul duxit uxores, unam quidem natu grandem, alteram uerò iuniorem. Cùm omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut uirum in amorem suum totum pelliceret, quotidie uiro caput pertractās, nigros sibi euellebat capillos, iunior uerò canos. Postremò ita illum depilarunt, quòd caluum, atq; ridiculum, non sine summo opprobrio, uirum reddiderunt. Fabula significat, quòd nulla melior salus senibus existit, quàm fœminis carere, & maximè iunioribus, nisi penitus obrui se uelint.

APOLOGI EX CHILIADIBVS ADAGIORVM

Erasmi desumpti ad communem puerorum fructum.

DE VVLPECVLA ET PARDALE.

Cvm aliquando pardalis uulpem præ se cōtemneret, quòd ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis uariegatam, respondit uulpes sibi id decoris in animo

esse

esse, quod illi esset in cute. Morale.

Neq; uerò paulò satius est ingenio præditum esse uafro, quàm cute uersicolore.

DE VVLPE ET FELE.

CVm aliquando uulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, iactaret sibi uarias esse technas, adeo ut uel peram haberet dolis refertam: Felis autem responderet sibi unicam dũtaxat artem esse, cui fideret, si quid esset discriminis. Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi feles in arborem altißimam subsilijt, cum uulpes interim à canum agmine cincta, capitur.

Morale. Innuit fabula præstabilius esse nonnunquam unicum consilium, modò id sit uerum & efficax, quàm plureis dolos, consiliáq; friuola.

DS REGE ET SIMIIS.

REx quidam Aegyptius aliquot simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent: ut enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos aut melius, aut libentius imitatur. Artem itaq; saltandi protinus edoctæ saltare cœperunt, insignibus indutæ purpuris, ac personatæ. Multoq; iam tempore maiorem in modum placebat spectaculum, donec è spectatoribus facetus quispiam nuces, quas clanculum in sinu gestabat, in medium abiecit: ibi statim simiæ, simul atque nuces uidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerant, ac repentè è saltatricibus in simias redierunt. Contritisq; personis, dilaceratis uestibus, pro nucibus inter se depugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

Morale. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

DE ASINO ET VIATORIBVS.

DVo quidam, cum in desertis locis asinum quempiam forte fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum, uti suum, domum abduceret. Nam utriq; pariter à fortuna uidebatur obiectus. Hac interim de re illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est. Morale. Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.

DE PISCATORIBVS.

PIscatores aliquot, iacto reti, testudines eduxerunt: eas cum essent inter sese partiti, neq; sufficerent omnibus comedendis, Mercurium forte accedentem inuitarunt ad conuiuium. At is intelligẽs se neutiquam humanitatis gratia uocari, sed ut eos fastidito cibo subleuaret, recusauit: iussitq; ut ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

Morale. Nonnulli posteaquam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

DE ASINO.

APud Cumanos asinus quispiam pertæsus seruitutem, abrupto loro in syluam aufugerat: illic forte repertum leonis exuuium corpori applicabat suo, atque ita pro leone sese gerebat, homines pariter, ac feras uoce, caudáq; territans. Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquãdiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpenumero uiderat & leonem & asinum, atque ob id non erat difficile dignoscere, aurium prominentium indicio, neq; non alijs quibusdam coniecturis asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominoq; agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus iam agnitus,

tus, quos dudum creditus leo, metu propemodum exanimauerat. Morale. *Haud facile tegimus uitia, quæ à puero nobiscum adoleuerunt.*

DE SCARABEO ET AQVILA.

Scarabeus aliquando spretus ab aquila, cœpit de uindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Peruestigauit ubinam aquila nidum collocasset, adrepsit scarabeus, & oua simili dolo deiecit. Aquila cum sæpius domicilium commutasset, neq; quicquã proficeret, Iouem patronum adijt, exponit calamitatem suam. Is iubet ut suo in gremio ponat oua, uel istic in tuto futura. Et huc per uestis lacinias, sinusq; prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiẽte Ioue. Deinde ubi uidet oua commoueri Iupiter, neq; satis animaduertit, territus rei nouitate, excusso gremio in terram deiecit. Morale. *Monet hæc fabula, neminem quantumuis pusillum contemnendum esse.*

DE SIMIIS ET PARDALE.

IN Maurisia simiarum est ingens copia. Pardalis autem animal est natura simijs infestissimum, quas tamen uiribus assequi non potest, nimirum illis in summas arbores subuolantibus. His itaq; dolis in eas utitur. Sternit se supinam sub ramis, ac porrectis cruribus emori fingit sese. Gaudent eo spectaculo simiæ considentes in arbore, deinde ubi iam mortuam arbitrantur, unam aliquam emittunt exploraturam, num uere mortuus sit hostis. Illa cautim ac pedetentim accedens, ubi nullum uitæ uidet argumentum, Pardale nimirum modis omnibus cadauer imitãte, demum audet etiam conscẽdere. Quod simul ac reliquæ simiæ cõspexerunt, iam deposito omni metu descendũt, & Pardalim omnia ferentẽ circunsultant. Postremò conculcãt insultantes ludibrij causa, donec sentiẽs illas iam saltando defatigatas

gatas derepente reuiuiscens, aliam dentibus, aliam unguibus corripit, dilaniat ac deuorat. Morale. *Hostem simulantem uires deficere, summopere fugiendum esse.*

DE SATYRO ET RVSTICO, ANIani fabula, Erasmo quoque interprete.

Satyrus quidam cum uehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæuiente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit cur ita faceret: is respondit, ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde *ubi extructo foco, apposita mensa in pultem feruidam rursum inflaret, magis etiam admiratus sciscitatus est quid hoc sibi uellet. Vti pultem, inquit ille, nimium feruentem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa, Quid ego audio, inquit? T'un' eodem ex ore pariter, & calidum & frigidum efflas? Valebis, neq; enim mihi ratio est cum eiusmodi homine commune habere hospitium.*

Morale. *Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò uituperant.*

FABVLA EX LAMIA POLITIANI DESVMPTA.

Aves olim propè uniuersæ, noctuam adierunt: rogaruntq; eam, ne posthac in ædium cauis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atq; inter frondes: ibi enim uernari suauius. Quin eidem quercum modo enatam pusillam, tenellamq; adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter (ut aiebant) & sidere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negauit. Quin inuicem consilium dedit his, ne arbusculæ illi se crederent: laturam enim quandoq; esse uiscum, pestem uidelicet auium. Contempsere illæ (ut sunt leue genus, & uolaticum

ticum)sapientis,unius noctuæ consilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iam frondosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant,lasciuiũt, subsultant,colludunt, cantillant. Interea quercus ea uiscum protulerat. atque id homines animaduerterant.implicitæ ergo repentè ibi omnes pariter misellæ, ac frustra eas sera pœnitentia subijt, quòd salubre illud consilium spreuissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aues omnes, ubi noctuam uiderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circunsidunt, circumuolitant. Etenim consilij illius memores,admirantur eam nunc ut sapientem,stipentq; densa caterua,ut uidelicet ab ea sapere aliquando discant. Sed opinor frustra, imò uerò etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nã ueteres illæ noctuæ reuera sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam uerò non habent. Morale. *Bene monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.*

APOLOGVS EX SECVNDO libro Petri Criniti de honesta disciplina desumptus.

SAta est olim cucurbita iuxta arborem pinum,quæ grãdis admodum & ramis patulis extabat: cucurbita uerò cum multis pluuijs, atque cœli temperamento creuisset, lasciuire incipit,& ramulos audacius porrigere.Iam serpebat in pinum, iam surgere,iam ramos, & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, candenteis flores, prægrandia poma, & uirescentia ostentans. Itaq; tanto fastu, atque insolentia intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi. Et uides,inquit, ut te supero,ut amplis folijs, ut uirore præsto,& iamiam ad cacumen prosurgo? Tum pi-

nus, quæ senili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit, Ego hîc multas hyemes, calores, æstus, uariasq; calamitates peruici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & uiror omnis aberit. Morale.

Secundis rebus non esse superbiendum.

FABELLA DE CORVO ET
Lupis, ex Ioan. Antonio Campano desumpta.

Coruus lupos per ardua montium iuga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, qui eos secutus nullo tempore destituisset, sociusq; fuisset. Repulsus deinde à lupis, tanquam non eos, sed prædam, cibumq; secutus, nec minus luporum si occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuisset uoraturus. Morale.

Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo sumus animo, cùm agimus.

ALTERA DE PARTV
terræ. Ex eodem.

Turgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura uidebatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem, metumq; expectant, alij Typhoëa illum centimanum, alij montes erupturos putabant. Aperitur terra, prodijt mus: & quod miraculo fore omnibus arbitrabantur, in risum atque iocum conuerterunt. Morale.

Non semper credendum promißis magnificis.

APOLOGVS DE MEMbris & uentre, ex Plinio.

Humani artus cùm uentrem ociosum uiderent, ab eo discordarunt, & suum illi ministerium negauerunt.

Cùm

Cùm eo pacto, & ipsi quoq; deficerent, intellexerunt uentrem cibos acceptos per omnia membra diuidere, & cum eo in gratiam redierunt. Morale.

Magnæ res discordia pereunt, concordia ualent.

EX SECVNDO NOCTIVM Atticarum Gellij, Apologus Aesopi Phrygis memoratu non inutilis.

AEsopus ille è Phrygia fabulator, haud immerito sapiens existimatus est, cum quæ utilia monitu, suasuq; erant, non seuerè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos: sed festiuos, delectabilesq; apologos commentus, res salubriter, ac prospicienter animaduersas, in mentes, animosq; hominum, cum audiendi quadam illecebra induxit. uelut hæc eius fabula de auiculæ nidulo, lepidè atque iucundè præmonet, spem, fiduciamq; rerum, quas efficere quis poßit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Auicula, inquit, est parua: nomen est caßita, habitat, nidulaturq; in segetibus, id fermè temporis, ut appetat meßis, pullis iamiam plumantibus. Ea caßita, in sementes fortè concesserat tempestiuiores: propterea frumentis flauescentibus, pulli etiam tunc inuolucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut si quid ibi nouæ rei fieret, diceretur'ue animaduerterent, idq; uti sibi, ut redijsset, nuntiarent. Dominus postea segetum illarum, filium adolescentem uocat, &, Vides'ne, inquit, hæc ematuruisse, & manus iam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges ueniant, operamq; mutuam dent, & messem hanc nobis adiuuent. Hæc ille ubi dixit, discesit. atque ubi redit caßita, pulli trepiduli circunstrepere, oraréq; matrem, ut statim iam properet, atq; alium in locum

sese

sese apportet: nam dominus, inquiunt, misit qui amicos rogaret, uti luce oriente ueniant, & metant. Mater iubet eos à metu ociosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos reiecit, crastino seges non metetur, neq; necesse est hodie uti uos auferam. Die igitur postero mater in pabulum uolat, dominus quos rogauerat opperitur. Sol feruit, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filiũ, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potius imus, & cognatos, affines, uicinosq; nostros oramus, ut adsint cras tempori ad metendum? Itidem hoc pulli pauefacti matri nantiãt. Mater hortatur, ut tum quoq; sine metu, ac sine cura sint: cognatos, affinesq; nullos ferme tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant. Vos modò, inquit, aduertite, si modò quid denuo dicetur. Alia luce orta auis in pastum profecta est, cognati, & affines operam, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio: Valeant, inquit, amici cum propinquis. Afferes prima luce falces duas unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum nosmetipsi nostris manibus cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominũ mater audiuit: Tempus, inquit, est cedendi, & abeundi: fiet nunc dubio procul, quod futurum dixit. In ipso enim uertitur cuia est res, non in alio unde petitur. Atq; ita cassita nidum migrauit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Aesopi fabula, de amicorum, & propinquorum leui & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monẽt, quàm ut in nobis tantum ipsis nitamur? Alia autem omnia, quæ extra nos, extraq; nostrum animũ sunt, neq; pro nostris neq; pro nobis ducamus. Hunc Aesopi Apologum Qu. Ennius in satyris scitè admodum & uenustè uersibus quadratis cõ-

posuit,

posuit, quorum duo postremi isti sunt, quos haberi cordi, & memoriæ operæpretium esse hercle puto.

Hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm,
Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

DE ARIONE, ET DELphino, ex libr. x v i. Gellij.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terra atque insula omni Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum, amatumq; habuit, artis gratia. Is inde à rege proficiscitur terras inclytas, Siciliam, atq; Italiam uisere. Vbi eò uenit, auresq; omnium, mentesq; in utriusque terræ urbibus demulsit: in quæstibus istic, & uoluptatibus, amoribusq; hominum fuit. Is tum postea grandi pecunia & re bona multa copiosus, Corinthum instituit redire. Nauem igitur & nautas, ut notiores, amicioresq; sibi Corinthios delegit. Sed eo Corinthios homine accepto, nauiq; in altum prouecta prædæ, pecuniæq; cupidos cepisse consilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraq; sua ut haberent dedisse, uitam modò sibi ut parceret, orauisse. Nautas precum eius harum commisertum esse illatenus, ut ei necem adferre per uim suis manibus temperarent. Sed imperauisse, ut iam statim coràm desiliret præceps in mare. Homo, inquit, ibi territus, spe omni uitæ perdita, id unum postea orauit, ut priusquā mortem oppeteret, inducere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tamen audiendi subit. Quod orauerat impetrat. Atq; ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stansq; in summæ puppis foro, carmen,

men, quod Orthium dicitur, uoce sublatissima cantauit. Ad postrema cantus, cum fidibus ornatuq; omni, sicut stabat, canebatq;, eiecit sese procul in profundum. Nautæ haudquaquam dubitantes quin perisset, cursum, quem facere cœperant, tenuerunt. Sed nouum & mirum, & pium facinus contigit. Delphinum repentè inter undas adnauisse, & dorso super fluctus edito uectauisse, incolumiq; eum corpore & ornatu, Tænarum in terram Laconicam deuexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petiuisse, talemq; Periandro regi, qualis Delphino uectus fuerat, sese obtulisse, eiq; rem, sicut acciderat, narrauisse. Regem isthæc parum credidisse, Arionem quasi falleret, custodiri iussisse. Nautas requisitos ablegato Arione dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in ijs locis unde uenissent, super Arionem: eos dixisse, hominem cum inde irent, in terra Italia fuisse, eumq; illic bene agitare, & studijs delectationibusq; urbium florere, atq; in gratia pecuniaq; magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum uerba, Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum eiaculauerat extitisse. Nautas stupefactos, cōuictosq; ire inficias non quisse. Morale. *Documento est hæc fabula, plus aliquādo inueniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELEI
Phorcensis Apologus
lepidissimus.

DE ARANEA ET PODAGRA.

A*Ranea paululum à texendo opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic se obuiam præbuit Podagra, tametsi passibus ambiguis ad-*

modum

modum ægre illam assequeretur. Eius diei itinere utcunq; emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis eius incolæ Tyche nomen indiderant. Vtriq; cōsilium fuit, conditionis suæ hospitem præuestigare. Aranea non maximopere data opera in opulenti cuiusdam ciuis ædes diuertit, inibi quaquauersum telas suas præpandebat prætendebatq; retia. aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur. Momentaneum itaq; erat ipsius quò etiamnum cunque se uerteret ædificium. Nusquam etenim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera planè quæ in tanta rerum omnium affluentia, sola egebat proturbabaturq;. Podagra uerò mendicabuli instar uix tandem egestosi cuiuspiam tuguriolum impetrarat. In id loci cùm decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis uix faucibus hianti hydropoterium. Iamq; diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere non est huius instituti, quàm conuenerint malè membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ, stragula tam dura, tam barbari uilli. Oriente igitur uix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, conuenere rursum Aranea simul & Podagra. Prior Aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat, nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum obseruantiam. Podagra contrà de hospitis sui egestate compluria comminiscitur. Nec otium habet administrare Araneæ liuidas uibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserāt. Consilium ineunt, Araneam deinceps pauperum tuguria, Podagram uerò diuitū aulas debere subingredi: in hanc Aranea

sentaneum uenenum lateret in uasculo. Maritus mori cupiens ficus comedit uniuersas, ratus eam optimam moriēdi, & uxoris iram euadendi uiam esse. Rediens mulier, quum pullos omnes à miluo ereptos esse cognosceret, sumpto ingenti baculo, maritum malum pullorum custodē uerberare decreuerat. Cui insipiens maritus, Noli inquit, uxor, me iamiam moriturum uerberare. Omne enim uasculi uenenum comedi, ut errati pœnas luam. Tunc mulier ira in risum uersa marito ignouit, qui pro pullis male seruatis alio pacto ei satisfecit.

Fabula indicat, aduersus insipientes nullum idoneum esse remedium.

FINIS.

INDEX FABVLARVM AESOPI ET ABSTEMII.

Anus

D

Legat

L

M

Pauo

Vir mali